

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

BRICS ve KÜRESEL YÖNETİM
MEKANİZMALARININ REFORMU:
ORTAK ZEMİNLER ve FARKLI YAKLAŞIMLAR

Yüksek Lisans Tezi

Betül KAMIŞ

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Selin BALCI

İzmir

2026

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI
ULUSLARARASI İLİŞKİLER TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**BRICS ve KÜRESEL YÖNETİM
MEKANİZMALARININ REFORMU: ORTAK
ZEMİNLER ve FARKLI YAKLAŞIMLAR**

Betül KAMIŞ

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Selin BALCI

Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı
Uluslararası İlişkiler Tezli Yüksek Lisans Programı

İzmir

2026

Tez Değerlendirme Kurulu Jüri Üyeleri

Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Selin
(Danışman) BALCI

Üye : Prof. Dr. Sinem ÜNALDILAR

Üye : Doç. Dr. Harun ARAS

Yüksek Lisans Tezinin kabul edildiği tarih: 12/06/2026

Etik Kurallara Uygunluk Beyannamesi

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmanın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Ege Üniversitesi tarafından kullanılan ‘bilimsel intihal tespit programı’ ile tarandığını ve hiçbir şekilde ‘intihal içermediğini’ beyan ederim.

Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak olan tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Betül Kamış

Önsöz

Küresel sistemin 21. yüzyılda deneyimlediği çok boyutlu dönüşüm, sadece ekonomik parametrelerle değil, aynı zamanda uluslararası kurumların adalet ve temsil kapasitelerinin sorgulanmasıyla da şekillenmektedir. Bu çalışmada ele alınan “BRICS ve Küresel Yönetişim Mekanizmalarının Reformu” meselesi, akademik bir merakın ötesinde, günümüz dünyasının içinden geçtiği hegemonik krizin ve aranan alternatiflerin bir yansımasıdır. BRICS kurucu üyeleri 5 ülkenin 2009’dan 2025’e uzanan süreçte geliştirdikleri reform söylemlerini analiz etmek; hem mevcut sistemin yapısal tıkanıklıklarını anlamayı hem de geleceğin çok kutuplu dünyasına dair ipuçlarını yakalamayı gerekli kılmıştır.

Çalışmanın omurgasını oluşturan Sosyal İnşacı ve Liberal Kurumsalcı perspektiflerin bir arada kullanılması, BRICS gibi heterojen bir yapının analiz edilmesinde metodolojik bir zorunluluğu beraberinde getirmiştir. Liderlerin BM Genel Kurul konuşmalarından BRICS zirve hitaplarına kadar uzanan geniş bir söylem evreninde, normatif inşâ süreçlerinin ve kimlik tanımlamalarının izini sürmek, çalışmanın teorik derinliğini ampirik bulgularla sağlamlaştırmayı gerektirmiştir. Özellikle 2025 yılına kadar olan dönemin sınırlandırılması, tezin güncel tartışmaları tarihsel bir perspektifle ele almasına olanak tanırken, küresel finans mimarisinden güvenlik politikalarına kadar uzanan geniş bir yelpazede reform taleplerinin nasıl evrildiğini gözler önüne sermiştir. Küresel yönetişimin adalet ve temsil kabiliyeti üzerinden sorgulanması, tezin sadece bir durum tespiti yapmasının ötesine geçerek, geleceğin uluslararası sistemine dair öngörülebilir çıkarımlar yapmasını da hedeflemiştir.

Akademik bir disiplin içerisinde yürütülen bu araştırma süreci, teorik bilginin pratik verilerle çatıştığı noktalarda yeniden kurgulanmış ve literatürdeki boşlukları doldurma motivasyonu ile nihayete erdirilmiştir. Çalışmanın, uluslararası ilişkiler literatüründe BRICS üzerine çalışan araştırmacılar için bir veri seti olması en büyük temennidir.

İzmir, 2026.

Betül Kamış

Özet

Başlık: BRICS ve Küresel Yönetişim Mekanizmalarının Reformu: Ortak Zeminler ve Farklı Yaklaşımlar

Bu çalışma, uluslararası sistemde Batı merkezli hiyerarşinin sorgulandığı 21. yüzyılın ilk çeyreğinde, BRICS platformunun küresel yönetim mekanizmalarına yönelik reform taleplerini ve bu süreçteki söylemsel dönüşümlerini analiz etmektedir. 2009 yılındaki ilk resmi zirveden 2025 yılına kadar olan dönemi kapsayan tez, platformun IMF, Dünya Bankası ve BM Genel Kurulu gibi temel kurumlardaki temsil adaletsizliğine karşı geliştirdiği kolektif itirazı ve yapısal önerileri merkeze almaktadır.

Araştırmanın teorik çerçevesini Sosyal İnşacı ve Liberal Kurumsalcı perspektifler oluşturmaktadır. Bu iki yaklaşımın sentezi, BRICS'in hem rasyonel çıkarlar doğrultusunda kurumsal etkinlik arayışını hem de uluslararası sistemdeki kimlik ve norm inşa süreçlerini anlamlandırmayı mümkün kılmıştır. Metodolojik olarak, nitel söylem analizi yöntemiyle üye ülkelerin lider konuşmaları, zirve deklarasyonları ve BM Genel Kurul adresleri incelenmiş, grubun heterojen yapısı içerisindeki “ortak zeminler” ile ulusal önceliklerden kaynaklanan “farklı yaklaşımlar” karşılaştırmalı olarak çözümlenmiştir.

Çalışmanın bulguları, BRICS'in mevcut dünya düzenini toptan reddetmek yerine, sistemin karar alma mekanizmalarında daha adil bir temsil ve çok kutuplu bir gerçeklik talep ettiğini göstermektedir. 2025 yılına kadar olan süreçte grubun söylemsel birliğinin kurumsallaşma çabalarıyla desteklendiği, ancak üye ülkelerin stratejik önceliklerindeki farklılıkların reform önerilerinin kapsamını şekillendirdiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: BRICS, Küresel Yönetişim, reform, sosyal inşacılık, liberal kurumsalcılık, Küresel Güney, adil temsil.

Abstract

Title: BRICS and the Reform of Global Governance Mechanism: Common Grounds and Diverging Approaches

This study analyzes the reform demands of the BRICS platform regarding global governance mechanisms and its discursive transformations during the first quarter of the 21st century, a period characterized by the questioning of the West-centered hierarchy in the international system. Covering the period from the first official summit in 2009 to 2025, the thesis focuses on the collective objections and structural proposals developed by the platform against the representation inequalities in fundamental institutions such as the IMF, the World Bank, and the UN General Assembly.

The theoretical framework of the research is constituted by Social Constructivist and Liberal Institutional perspectives. The synthesis of these two approaches enables understanding both BRICS's pursuit of institutional efficiency in line with rational interests and the processes of identity and norm construction within the international system. Methodologically, summit declarations, and UN General Assembly addresses were examined; "common grounds" within the heterogeneous structure of the group and the "different approaches" stemming from national priorities were analyzed comparatively.

The findings of the study indicate that BRICS does not reject the current world order entirely but demands fairer representation in decision-making mechanisms and a multipolar reality. It is concluded that throughout the process up to 2025, the group's discursive unity was supported by institutionalization efforts, yet the differences in the strategic priorities of member countries shaped the scope of the reform proposals.

Keywords: BRICS, Global governance, reform, social constructivism, liberal institutionalism, global south, equitable representation

İÇİNDEKİLER

Etik Kurallara Uygunluk Beyannamesi.....	i
Önsöz.....	ii
Özet	iii
Abstract.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar	vii
KISALTMALAR	viii
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM	9
BRICS: KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE TARİHSEL SÜREÇ.....	9
1.1. Oluşum Arka Planı ve Tarihsel Gerekçeler	9
1.2. Kurumsal Mimari ve Ekonomik Entegrasyon.....	16
1.3. Politik Yapılanma	21
1.4. Kurucu Üyelerin Birlik İçi Konumlanması ve Uluslararası Sistemdeki Rollerini	22
2. BÖLÜM	25
TEORİK ÇERÇEVE ve ANALİZ YÖNTEMİ	25
2.1. Sosyal İnşacılık.....	25
2.2. Neo-Liberal Kurumsalcılık.....	29
2.3. Eleştirel Söylem Analizi	31
3. BÖLÜM	37
BULGULAR VE ANALİZ: LİDER SÖYLEMLERİ ÜZERİNDEN KÜRESEL YÖNETİŞİM REFORMU.....	37
3.1. Analizin Mantıksal Çerçevesi ve Metodolojik İzlek	37
3.2. BRICS Ülkelerinde Küresel Reform Söylemi Analizi	40
3.2.1. Çin	40
3.2.2. Rusya	47
3.2.3. Hindistan.....	52
3.2.4. Brezilya	57
3.2.5. Güney Afrika	62
3.3. Karşılaştırmalı Analiz	66
SONUÇ	73

KAYNAKLAR	78
Özgeçmiş	92
TEŞEKKÜR	93

TABLÖLAR

Tablo 1: BRICS Ülkelerinin Küresel Yönetişim Reformuna Yaklaşımında Temel Toposlar ve Stratejik Öznellikler.

KISALTMALAR

AIIB: Asian Infrastructure Investment Bank (Asya Altyapı Yatırım Bankası)

AfCFTA: African Continental Free Trade Area (Afrika Kıta Serbest Ticaret Bölgesi)

BM: Birleşmiş Milletler

BMGK: Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi

BRICS: Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin, Güney Afrika

BRICS+: BRICS Genişleme Platformu

CIPS: Cross-Border Interbank Payment System (Sınır Ötesi Bankalararası Ödeme Sistemi)

CRA: Contingent Reserve Arrangement (Koşullu Rezerv Düzenlemesi)

DTÖ: Dünya Ticaret Örgütü

EMDC: Emerging Markets and Developing Countries (Yükselen Piyasalar ve Gelişmekte Olan Ülkeler)

G7: Group of Seven (Yediler Grubu)

G20: Group of Twenty (Yirmiler Grubu)

GSYH: Gayri Safi Yurtiçi Hasıla

IBSA: India, Brazil and South Africa Dialogue Forum (Hindistan, Brezilya ve Güney Afrika Diyalog Forumu)

IMF: International Monetary Fund (Uluslararası Para Fonu)

NDB: New Development Bank (Yeni Kalkınma Bankası)

OECD: Organization for Economic Co-operation and Development (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü)

PPP: Purchasing Power Parity (Satın Alma Gücü Paritesi)

RIC: Russia, India, China (Rusya, Hindistan, Çin Üçlüsü)

SPFS: Sistemi Peredachi Finansovyykh Soobscheniy (Finansal Mesaj İletişim Sistemi)

SWIFT: Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication (Bankalararası Finansal Telekomünikasyon Derneği)

UNCTAD: United Nations Conference on Trade and Development (Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı)

WTO: World Trade Organization (Dünya Ticaret Örgütü)

GİRİŞ

Uluslararası sistemin güç dengeleri 21. yüzyılın başından beri Batı merkezli hiyerarşinin sorgulandığı ve yeni aktörlerin sistemdeki normatif ağırlığını artırdığı dinamik bir dönüşüm sürecindedir. Bu dönüşümün merkezinde yer alan BRICS, ekonomik bir büyüme potansiyeliyle birlikte, küresel yönetim mekanizmalarının adaletsiz temsil yapısına karşı kolektif bir itirazı da temsil etmektedir. Platformun geliştirmekte olan ülkelerin sesini duyurma ve uluslararası kurumlarda reform talep etme yönündeki söylemsel ve kurumsal çabaları, mevcut dünya düzeninin geleceğini anlamak açısından kritik bir çalışma alanı sunmaktadır. Çalışmada, BRICS grubunun ilk zirvesinin gerçekleştirildiği 2009’dan 2025’e kadar uluslararası yönetim mekanizmalarına yönelik geliştirilen reform söylemlerinin ve bu söylemlerin küresel çapta nasıl anlam kazandığının çözümlenmesi hedeflenmiştir. Mevcut uluslararası ve siyasal mimarinin, günümüzün çok kutuplu gerçekliğini yansıtmaktan uzak olduğu düşüncesinden hareket eden BRICS platformu; IMF, Dünya Bankası ve Birleşmiş Milletler gibi yapıların karar alma mekanizmalarında köklü reformlar talep etmektedir. Bu tez çalışması, BRICS ülkelerinin söz konusu reform taleplerini ve Batı eksenli kurumlara karşı geliştirdikleri stratejik faaliyetleri temel bir sorunsal olarak ele almaktadır. Bu doğrultuda, söz konusu reform talepleri yalnızca ortak bir dış politika söylemi niteliğinde değil; üye ülkelerin özgün ülke profilleri ekseninde incelenecektir.

BRICS grubunun reform odaklı söylemsel yönelimlerinin sistematik biçimde ele alınması halen sınırlıdır. Bunun yanında, küresel yönetim mekanizmalarının reformu, 21. Yüzyılın en tartışmalı ve aynı zamanda en kritik konularından biri olarak öne çıkmaktadır. Mevcut uluslararası düzenin temel kurumları – Birleşmiş Milletler (BM), Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) – uzun süredir Batı merkezli bir güç dağılımını yansıtmaktadır. Bu kurumların karar alma süreçlerinde geliştirmekte olan ülkelerin sınırlı temsili¹, küresel eşitsizliklerin yeniden üretilmek

¹ ^1 Uluslararası Para Fonu’nun (IMF) mevcut kota yapısı, geliştirmekte olan ekonomilerin küresel GSYİH içindeki artan payını yansıtmamaktadır. Örneğin, 2024 verilerine göre ABD yaklaşık %16,5’lik oy oranıyla tek başına fiili veto gücünü elinde tutarken, Çin’in oy oranı ekonomik büyüklüğüne rağmen %6,08’de kalmıştır. Bkz. IMF Quata and Voting Shares”, (Erişim tarihi: 12.11.2025), <https://www.imf.org/en/about/executive-board/members-quotas>.

² ^2 Dünya Bankası başkanının fiilen ABD tarafından, IMF başkanının ise Avrupa tarafından belirlenmesi yönündeki yerleşik uygulama, küresel ekonomik yönetimde karar alma süreçlerinin Batı merkezli yapısını

istenmesine yol açmaktadır. Bu bağlamda, BRICS, küresel yönetim reformu tartışmalarında giderek daha görünür bir aktör olarak görülmektedir.²

Literatürde uluslararası sistemde çok kutuplu sisteme geçiş, kurumsal yönetim reformu ve gelişmekte olan ülkelerin temsil talebi gibi alanlarda yoğunlaşan çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin uluslararası sistemin tek kutuplu yapıdan çok kutupluluğa doğru evrildiği tezi, son yıllarda hem küresel hem de yerel literatürün merkezine yerleşmiştir. Mearsheimer liberal bir uluslararası düzenin ancak lider devletin diğer büyük güçlerden gelebilecek bir güç dengesi sınavından endişe duymadığı tek kutupluluk koşullarında hayat bulabileceğini savunmaktadır.³ Munich Güvenlik Raporu ise, çok kutuplulaşma sürecinin sadece maddi güç kapasitesindeki kaymalarla sınırlı kalmadığını; aksine dünyanın hem devletler arasında hem de devletlerin kendi içlerinde giderek derinleşen bir ideolojik kutuplaşma yaşadığını vurgulamaktadır.⁴ Türkiye literatüründe ise bu süreç, genellikle bölgesel aktörlerin artan otonomisi üzerinden okunmaktadır. Yeşilyurt'a göre, post-hegemonik düzende küresel ve bölgesel ittifaklar, ulus-devletlerin uluslararası arenada daha etkin aktörler olarak varlık göstermesine ve stratejik manevra alanlarını genişletmesine olanak tanımaktadır.⁵ Korkmaz ise Türkiye'nin BRICS gibi platformlarla olan temaslarını, çok kutuplu düzende uygulanan bir 'jeopolitik dengeleme' stratejisi olarak nitelendirmektedir.⁶ Literatürde küresel yönetim reformu ise sistemin çok

yansıtmaktadır. Bkz: Ngaire Woods, *The Globalizers: The IMF, the World Bank and Their Borrowers*, Cornell University Press, 2006, s. 207.

² Küresel vergi kurallarının belirlenmesi sürecinde OECD 'nin öncü rolü, gelişmekte olan ülkeler tarafından bir "temsil adaletsizliği" olarak nitelendirilmektedir. BRICS ülkeleri ve Küresel Güney aktörleri, vergi yönetişiminin daha demokratik bir yapıya sahip olan Birleşmiş Milletler bünyesine devredilmesi için diplomatik baskı oluşturmuştur. Bkz. "UN agrees global tax rules resolution giving developing nations greater say", *The Guardian*, 23 Kasım 2022. <https://www.theguardian.com/world/2022/nov/23/un-agrees-global-tax-rules-resolution-giving-developing-nations-greater-say> Erişim Tarihi: 12 Kasım 2025

³ Abdenur, A. E., Esteves, P., & Gama, C. F. P. S. (2014). BRICS and global governance reform: A two-pronged approach. In A. Bawa, N. Bohler-Muller, S. Fikeni, S. Zondi, & S. Naidu (Eds.), *BRICS and Africa: Partnership for development, integration and industrialisation: Papers of the fifth BRICS academic forum* s. 53-54. Department of International Relations and Cooperation.

⁴ Mearsheimer, J. J. (2019). "Bound to Fail: The Rise and Fall of the Liberal International Order". *International Security*, 01 Nisan, 43(4), s. 8. (https://doi.org/10.1162/isec_a_00342) Erişim tarihi: 07.11.2025

⁵ Bunde, Tobias, Sophie Eisentraut ve Leonard Schütte (ed.). *Munich Security Report 2025: Multipolarization*. Munich: Munich Security Conference February 2025, s. 9. (<https://doi.org/10.47342/EZUC8623>) Erişim tarihi: 07.11.2025

⁶ Yeşilyurt, Yaşar. (2025). "Post-Hegemonik Dönemde Ulus-Devletin Geleceği: Çok Kutuplu Dünyada Yeni Dinamikler". *Muhafazakâr Sanat Dergisi*, 21(68), s. 230.

⁷ Korkmaz, Hüseyin (2024). "Türkiye, BRICS ve Çok Kutupluluk: Jeopolitik Bir Dengeleme". *AA Analiz*. <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/analiz-turkiye-brics-ve-cok-kutupluluk-jeopolitik-bir-dengeleme/3247499> Erişim tarihi: 08.11.2025

kutupluluğa evrilmesiyle birlikte bir hayatta kalma meselesi olarak ele alınmaktadır. Weiss, mevcut hükümetlerarası kurumların kapsam ve hırs bakımından yetersiz kaldığını belirterek, küresel yönetişimin iyileştirilmesi için çok daha ‘güçlü ve evrensel kurumların’ (*more robust IGOs*) inşasının mutlak bir zorunluluk olduğunu vurgularken⁷, Stuenkel, Çin’in başını çektiği yükselen güçlerin mevcut kurumlara doğrudan cephe almadığını, bunun yerine ilk aşamada mevcut sistemi destekleyen fakat nihayet ona rakip olabilecek bir paralel düzenin temellerini sessizce attıklarını savunmaktadır.⁸ Gelişmekte olan ülkelerin reform talepleri ise literatürde mevcut düzenin ‘meşruiyet krizi’ üzerinden tartışılmaktadır. Prat, BRICS+ sürecini geliştirmekte olan ülkelerin küresel yönetişimde ‘hakkanîyetli bir dünya düzeni’ inşa etmeye yönelik dönüştürücü bir girişim olarak tanımlarken⁹; geliştirmekte olan ülkelerin küresel finans sistemindeki yapısal eşitsizliklere yönelik itirazları, South Center gibi hükümetler arası kuruluşların beyanlarında somutluk kazanmaktadır.¹⁰ Küresel Güney’in bu yükselen sesini analiz eden Weiss’e göre, küresel yönetişimdeki temel aksaklık, hükümetlerarası kurumların evriminin ve içine girdikleri işbirliği biçimlerinin, sınır aşan; özellikle de küresel boyutları olan kolektif sorunların ortaya çıkışının çok gerisinde kalmasıdır.¹¹ Weiss’in vurguladığı bu kurumsal hantallık ve küresel sorunların gerisinde kalma durumu, sistemin meşruiyetini sorgulanır hale getirmektedir. Bu noktada Korkmaz, bu ülkelerin reform taleplerini sadece bir dış politika tercihi değil, küresel eşitsizliklere karşı kolektif bir direnç ve yeni bir güç inşası süreci olarak nitelendirmektedir.¹²

Literatürde BRICS üzerine yapılan çalışmalar çoğunlukla grubun ekonomik yükselişine veya Batı’ya karşı ekonomik ve siyasi meydan okumasına odaklanmaktadır. Özellikle

⁷ Weiss, Thomas G., (2013) *Global Governance: What? Why? Whither?* Cambridge: Polity Press, , s. 189.

⁸ Stuenkel, Oliver. (2022). *The Post-Western World: Emergence of a Multipolar Order*. Washington: Brookings Institution Press, s. 10.

⁹ Prat, Lillie Ferriol. (2025). "BRICS and Global Governance Reform: Ontological Realism for an Equitable World Order". *Revista Tempo do Mundo*, 38.

¹⁰ South Centre, Statement on the Fourth International Conference on Financing for Development (2025), (Seville, Spain, 30 June – 3 July 2025) s. 1-2.

1995 yılında hükümetlerarası bir anlaşmayla Cenevre’de kurulan South Centre, geliştirmekte olan ülkelerin kalkınma önceliklerini uluslararası alanda korumak, bu ülkeler arasında deneyim paylaşımını artırmak ve küresel yönetim süreçlerinde ortak politikalar geliştirmelerine destek olmak amacıyla çalışan stratejik bir politik araştırma merkezidir. <https://www.southcentre.int/about-the-south-centre/> Erişim tarihi: 08.11.2025.

¹¹ Weiss, (2013). s. 33.

¹² Korkmaz, (2024).

Wilson ve Purushothaman tarafından sunulan Goldman Sachs raporu, BRICS'i küresel büyümenin yeni lokomotifini olarak konumlandırmıştır.¹³ Takip eden süreçte, Roberts ve Armijo gibi isimler bu ekonomik büyümenin G7 hegemonyasına yönelik siyasi bir meydan okumaya dönüşüp dönüşmeyeceğini tartışmışlardır.¹⁴ Ancak bu yoğun ekonomik ve jeopolitik odak, grubun küresel yönetim reformuna yönelik sistematik söylemsel yönelimlerini literatürün görece daha az işlenmiş bir alanı olarak bırakmıştır. BRICS'in küresel yönetim reformuna dair ortak ve ayrışan perspektiflerini karşılaştırmalı biçimde ele alan çalışmalar konusunda bir boşluk mevcuttur. Bu tez, söz konusu boşluğu doldurmayı ve BRICS'in küresel yönetimdeki rolünü teorik bir mercekten tartışmayı hedeflemektedir. Çalışma, söylem düzeyinde sosyal inşacılık, kurumsal etkileşimler düzeyinde ise liberal kurumsalcılık teorilerinden beslenerek bütüncül bir perspektif sunacaktır.

Çalışmanın temel sorunsalını, BRICS'in küresel yönetimdeki dönüştürücü rolünü sadece ekonomik bir kapasite artışıyla sınırlı kalmayıp, sistemik bir söylem ve normatif bir kimlik inşası süreci de barındırması oluşturmaktadır. Bu çerçevede tezin ana araştırma sorusu, BRICS ülkelerinin 2009-2025 yılları arasındaki liderlik söylemleri ve zirve deklarasyonlarının mevcut Batı-merkezli küresel yönetim mekanizmalarını hangi normatif ve işlevsel gerekçelerle sorunsallaştırdığı ve bu söylemsel kurguların üye devletlerin özgün jeopolitik vizyonları doğrultusunda nasıl bir alternatif düzen düşlemi inşa ettiği üzerine kurgulanmıştır. Bu ana soruya bağlı olarak kullanılan "çok kutupluluk" ve "temsil adaleti" gibi anahtar kavramların uluslararası sistemin anayasal ilkelerini nasıl yeniden müzakereye açtığı ve üye ülkelerin reform taleplerindeki benzeşme veya ayrışma noktalarının neler olduğu tezin alt sorunsallarını teşkil etmektedir.

Söz konusu araştırma soruları ekseninde tezin temel hipotezi, BRICS'in küresel yönetim reformuna yönelik çıkışlarının rasyonel bir çıkar maksimizasyonu arayışının ötesinde, mevcut sistemin kurucu normlarını yeniden tanımlayarak Batı-merkezli hegemonik yapıya karşı öznelerarası bir meydan okuma ve alternatif bir meşruiyet alanı inşa ettiği yönündedir. Bu ana hipotezi destekleyen ilk alt önerme; BRICS ülkelerinin

¹³ Wilson, D., & Purushothaman, R. (2003). "Dreaming With BRICS: The Path to 2050". Goldman Sachs. s. 16-17.

¹⁴ Roberts, C., Armijo, L. E., & Katada, S. N. (2018). *The BRICS and Collective Financial Statecraft*, Oxford University Press, s. 1.

mevcut Bretton Woods kurumlarını tamamen dışlamak yerine, bu yapıların yarattığı işlem maliyetlerini minimize etmek amacıyla rasyonel bir paralel kurumsallaşma stratejisi izlediği yönündedir. İkinci olarak birliğin reform söyleminin homojen bir platform yapısından ziyade, farklı stratejik kültürlere sahip üyeleri “Küresel Güney”in kolektif kimliği” paydasında birleştiren bir söylemsel eşdeğerlik zinciri işlevi gördüğü varsayılmaktadır. Son olarak, BRICS içindeki reform vizyonunun Rusya ve Çin’in sistemik revizyonist eğilimleri ile Hindistan, Brezilya ve Güney Afrika’nın statü içi reform odaklı yaklaşımları arasındaki gerilim nedeniyle çok katmanlı ve hibrit bir karakter sergilediği hipotez edilmektedir. Bu hipotez seti, tezin ilerleyen bölümlerinde uygulanacak olan eleştirel söylem analizi ve teorik değerlendirmeler için ampirik bir test zemini sunmaktadır.

Bu çalışma, BRICS’i askeri ya da güvenlik temelli katı bir blok veya birlik olmaktan ziyade; üye ülkelerin egemenlik haklarını koruduğu esnek bir ‘platform’ olarak ele almaktadır. Nitekim literatürde yapı, Soğuk Savaş tipi geleneksel bir ittifak modelinin dışına çıkarak, Batı dışı iş birlikleriyle şekillenen kalkınma odaklı ekonomik bir platform olarak tanımlanmaktadır.¹⁵ Bu doğrultuda, çalışmanın ilerleyen bölümlerinde kavramsal netliği sağlamak adına yapı için ‘platform’ ifadesi tercih edilmiştir.

Çalışma, söylem analizi yöntemi kullanılarak hazırlanması nedeniyle, BRICS ülkelerinin reform anlayışlarını yalnızca dış politika davranışı üzerinden değil, aynı zamanda normatif pozisyonlanma ve kimlik inşası bağlamında da değerlendirmeyi mümkün kılmıştır. Bu doğrultuda, söz konusu aktörlerin sistem kurucu iddiaları ile Batı merkezli kurumsal yapıya yönelik geliştirdikleri eleştirel tutumlar arasındaki ilişki, sosyal inşacı ve liberal kurumsalcı perspektiflerle derinlemesine ele alınmıştır. Analiz süreci, BRICS’in küresel yönetimdeki mevcut pozisyonlarının anlaşılmasının yanı sıra, geliştirdikleri normatif stratejilerin de çözümlenmesine olanak tanımaktadır. Sonuç olarak, ulaşılan söylemsel bulgular ışığında BRICS’in küresel sistemdeki dönüştürücü gücüne dair genel bir değerlendirme yapılmakta; ayrıca gelecek araştırmalar için teorik öneriler sunulurken, yükselen güçlerin kurumsal reform taleplerine dair yeni araştırma sorularının geliştirilmesine zemin hazırlanmaktadır.

¹⁵ Karaçay, A. B. & Pür, F. (2025). Yükselen Güçlerin Dengeleme Aracı: BRICS Ülkeleri. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(1), s. 1.

Araştırma sorusu, BRICS ülkelerinin yeni dünya vizyonlarının tespiti; beş ana ülke arasındaki benzerlik, farklılık, işbirlikleri ve çıkar çatışmalarının analizi ile tüm verilerin uluslararası yönetim kavramı çerçevesinde değerlendirilmesi şeklinde üç temel alt amaca dayandırılmıştır. Bu teleolojik (amaçsal) çerçeve bağlamında, platformun küresel yönetim mekanizmalarına yönelik tutumları ve değişim talepleri, yalnızca ekonomik iş birliği çerçevesinde sınırlı kalmamıştır. Aynı zamanda normatif ve kurumsal düzeyde alternatif bir dünya düzeni arayışını da yansıtmaktadır. Bu bağlamda, BRICS'in uluslararası sistemdeki rolü, çok kutupluluk, kurumsal reform ve bölgesel çıkarlar gibi dinamikler üzerinden analiz edilmelidir. Tezin temel araştırma sorusu bu çerçevede formüle edilmiştir: *“BRICS ülkeleri küresel yönetim mekanizmalarının reformu konusunda hangi noktalarda buluşmakta ve hangi noktalarda farklılaşmaktadır?”* Bu soru, BRICS'in kurumsal yapısı ve üyelerinin yeni dünya düzeni vizyonları doğrultusunda şekillenen politikalarının karşılaştırmalı biçimde incelenmesini gerektirmektedir. BRICS'in reform talepleri, özellikle DTÖ, IMF, BM gibi Batı merkezli kurumların temsiliyet yapısına yöneltilen eleştirilerle somutlaşmaktadır. Bu eleştiriler, BRICS'in Yeni Kalkınma Bankası ve BRICS Rezerv Fonu gibi alternatif yapılar kurma girişimleriyle desteklenmiş ve çok kutuplu bir düzenin inşasına yönelik ortak söylemlerle pekiştirilmiştir. Bu doğrultuda çalışmanın temel hipotezi; söz konusu reform taleplerinin yalnızca ekonomik güç değişiminin bir sonucu olmadığı, aksine temsil kısıtlarına karşı geliştirilen ortak bir normatif kimlik inşasının ve mevcut kurumları içeriden dönüştürmeye yönelik stratejik bir araçsallaştırmanın ürünü olduğudur.

Tezin birinci bölümünde BRICS'in tarihsel gelişimi, kurumsal yapısı ve küresel yönetimle ilişkisi ele alınacaktır. Literatürdeki ekonomik odaklı yaklaşımın aksine, bu bölümde platformun normatif ve kurumsal boyutları değerlendirmeye tabi tutulacaktır. Araştırma verileri, IMF ve Dünya Bankası gibi Batı merkezli kurumlara yönelik temsil adaletsizliği eleştirileri, BRICS'in alternatif kurumsal yapılar kurma yönündeki motivasyonunu güçlendirdiğini göstermiştir. Bu bağlamda, NDB (New Development Bank/ Yeni Kalkınma Bankası) ve CRA (Contingent Reserve Arrangement/ Koşullu Rezerv Düzenlemesi) gibi girişimler, grubun reform taleplerinin somutlaşmış örnekleri olarak değerlendirilmiştir. Birinci bölümde ayrıca, ana üyelerin küresel finanstaki alternatif potansiyellerini gösteren ekonomik veriler sunulmuştur. Çin ve Rusya'nın daha stratejik ve jeopolitik odaklı yaklaşımları ile Hindistan, Brezilya ve Güney Afrika'nın

diplomatik ve kalkınma odaklı tutumları arasındaki farklar, grubun iç dinamiklerini anlamak açısından önemlidir. Bu farklılıklar, BRICS’in reform söyleminde ortaklık kadar çeşitliliğin de belirleyici olduğunu göstermiştir.¹⁶

İkinci bölümde, çalışmanın kuramsal omurgasını oluşturan Sosyal İnşacılık ve Neo-liberal Kurumsalcılık teorileri, BRICS’in küresel yönetimdeki rolünü açıklamak üzere bütüncül bir biçimde işletilmiştir. Sosyal İnşacılık merceğinden grubun paylaştığı öznelerarası anlam dünyası, “Küresel Güney” kolektif kimliği ve Batı merkezli düzene yönelik normatif itirazları çözümlenirken, Neo-liberal kurumsalcılık vasıtasıyla mevcut uluslararası kurumlardaki temsil krizleri ve BRICS’in geliştirdiği paralel mekanizmaların rasyonel/işlevsel temelleri değerlendirilmiştir. Bu teorik çerçeveyi ampirik düzleme taşımak adına bölümün devamında Eleştirel Söylem Analizi (DHA) yöntemi metodolojik bir araç olarak uygulanmıştır. Dönüşümün hem yapısal hem de dilsel boyutlarını yakalamayı başaran bu yöntem sayesinde, kurumsalcılığın kurumsal reform vurgusu ile sosyal inşacılığın ‘kimlik ve norm inşası’ süreçleri liderlerin söylemsel verileriyle buluşturulmuştur. 2009-2025 dönemini kapsayan lider konuşmaları ve BM hitaplarında barınan gönderme, argümantasyon stratejileri ve hegemonya karşıtı örüntüler çözümlenerek, kurumsal altyapı ile yöntem arasında tam bir bütünlük sağlanmış ve tezin temel araştırma sorusuna yanıt verilmiştir.

Üçüncü bölümde, çalışmanın metodolojik çerçevesi ortaya konularak BRICS üye devletlerinin 2009-2025 yılları arasındaki lider söylemleri ve zirve deklarasyonları eleştirel söylem analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Bu bölümde lider söylemlerinde öne çıkan kavramların hangi söylemsel stratejiler aracılığıyla inşa edildiği incelenmiş; üye devletlerin ortak reform söylemleri ile farklılaşan jeopolitik öncelikleri karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. BRICS’in küresel yönetimde yalnızca reformist bir aktör mü yoksa alternatif bir normatif düzen kurucusu mu olduğu tartışılmıştır. Bu bölümde gerçekleştirilecek olan analizin süreci üç aşamada yürütülecektir. İlk olarak BRICS ülkeleri liderlerinin (Brezilya: Luiz Inácio Lula da Silva; Rusya: Vladimir Vladimirovich Putin; Hindistan: Narendra Damodardas Modi; Çin: Xi Jinping; Güney Afrika: Matamela Cyril Ramaphosa) 2009-2025 yılları arasında gerçekleştirdiği zirvelerdeki konuşmaları,

¹⁶ Önür, Ece (2025). *Batı Merkezli Düzenin Ötesi: BRICS ve Küresel Yönetimde Değişim Arayışı*, ANKASAM.

ortak bildiriler ve BM Genel Kurulu görüşmelerindeki hitapları ve bu platformda dile getirdikleri resmi beyanatlar taranacaktır. Bu metinler çok kutupluluk, reform, kalkınma, temsiliyet, adalet gibi anahtar kavramlar üzerinden kodlanacaktır. İkinci aşamada kodlanan bu kavramların metin içerisindeki bağlamsal kullanımları ve birbirleriyle kurdukları anlamsal ilişkiler söylem analizi teknikleriyle çözümlenecektir. Bu aşamada “temsili adaleti” ve “çok kutupluluk” gibi kavramların sadece diplomatik birer retorik mi olduğu yoksa Batı-merkezli düzene karşı alternatif bir meşruiyet zemini inşa eden “söylemsel eşdeğerlik zincirleri” mi oluşturduğu saptanacaktır. Üçüncü ve son aşamada ise, elde edilen söylemsel bulgular BRICS üyeleri arasında karşılaştırmalı bir değerlendirmeye tabi tutulacaktır. Bu aşamada üye ülkelerin özgün stratejik öncelikleri ile kolektif reform söylemleri arasındaki gerilimler analiz edilecek; Rusya ve Çin’in sistemik revizyonist eğilimleri ile Hindistan, Brezilya ve Güney Afrika’nın sistem içi reform odaklı yaklaşımları arasındaki farklılıklar, tezin kuramsal çerçevesini oluşturan sosyal inşacılık ve neoliberal kurumsalcılık perspektiflerinden sentezlenerek sonuçlandırılacaktır. Söylem analizinin bu çalışmadaki uygulaması, yalnızca metin çözümlemesi değil, aynı zamanda kavramsal haritalama yoluyla gerçekleştirilecektir. Bu bağlamda BRICS’in reform söylemi, içerdiği kavramlar üzerinden değerlendirilecektir. Söylemdeki süreklilikler, kırılmalar ve dönüşümler hem tarihsel bağlam hem de aktörlerin stratejik yönelimleri dikkate alınarak analiz edilecektir.

1. BÖLÜM

BRICS: KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE TARİHSEL SÜREÇ

Uluslararası sistemin son çeyrek asırda geçirdiği yapısal dönüşüm, yerleşik güç dengelerinin ve kurumsal işleyişin ciddi bir sorgulama sürecine girmesine neden olmuştur. Bu değişim dalgasının en somut ve dinamik tezahürlerinden biri olarak öne çıkan BRICS, sadece ekonomik bir yükseliş grafiği değil aynı zamanda küresel yönetişimin geleceğine dair kapsamlı bir vizyonu temsil etmektedir. Bu bölüm kapsamında; öncelikle grubun tarihsel kökenlerini şekillendiren jeopolitik kırılma noktaları ve oluşumuna zemin hazırlayan sistemik gerekçeler mercek altına alınacaktır. Devamında, BRICS'in kurumsal mimarisi ve ekonomik entegrasyon süreçleri ile birliğin uluslararası sistemdeki politik yapılanması ve küresel etki alanı analiz edilecektir. Ayrıca, kolektif bir irade sergileyen bu yapının içerisinde kurucu üyelerin (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika) üstlendikleri özgün roller, birlik içi konumlanışları ve küresel siyasetteki bireysel ağırlıkları üzerinden değerlendirilecektir. Böylece BRICS'in uluslararası sistemdeki mevcut konumu ve küresel siyasetin ontolojik temellerine yönelik getirdiği eleştirel perspektif bütüncül bir çerçevede ortaya konulacaktır.

1.1. Oluşum Arka Planı ve Tarihsel Gerekçeler

BRICS, farklı coğrafi bölgelerde bulunan beş büyük devletten (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika) oluşan, küresel siyasette Batı merkezli düzene karşı alternatif bir etki alanı oluşturan bir iş birliği platformudur. BRICS, başlangıçta Hindistan ve Çin'in dünya ekonomisindeki artan ağırlığını ve mali politikalarının küresel etkisini vurgulamak amacıyla oluşturulmuş bir ekonomik kategoridir.¹⁷ İlk etapta yüksek geliri vaat eden bir 'ekonomik büyüme koalisyonu' olarak tasarlanan bu yapı, zamanla gelişmekte olan güçlerin küresel yönetişimde reform yapmak ve uluslararası nüfuz kazanmak için ortak çıkarlarını koordine ettikleri 'çok taraflı bir diplomatik kulübe' dönüştürülmüştür.¹⁸

¹⁷ O'Neill, Jim, (2001), s. 1.

¹⁸ Roberts et al., 2018, s. 1.

Bugün gelinen noktada BRICS, üyelerinin küresel düzene dair hırslarını seslendirdikleri, düzenli politika koordinasyonuna zemin oluşturan ve kimlik kazandırıcı bir siyasi platform niteliği taşımaktadır.¹⁹ Yapısal olarak klasik bir uluslararası örgüt niteliği taşımayan BRICS, kalıcı bir sekreteryası veya tüzüğü bulunmayan gayriresmi bir diplomasi platformu olarak faaliyet göstermektedir. Grubun en belirgin kurumsal niteliği, kararların tüm üyelerin oy birliğiyle alındığı uzlaşya dayalı bir yönetim modelini benimsemiş olmasıdır. Bu çerçevede BRICS, üye ülkeler arasındaki ekonomik iş birliğini artırmanın yanı sıra küresel finansal sistemde Batı dışı alternatifler yaratmayı hedefleyen stratejik bir platformdur.

Soğuk Savaş sonrası dönemde tek kutuplu dünya düzenine yönelik eleştirilerin artmasıyla birlikte, uluslararası sistemde çok kutupluluğu (multipolarity) temsil eden yeni aktörlerin yükselişi hız kazanmıştır. Bu bağlamda BRICS (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika Cumhuriyeti), yalnızca ekonomik bir büyüme platformu değil, aynı zamanda mevcut küresel yönetim mekanizmalarının Batı merkezli yapısına karşı kurumsal bir itiraz platformu olarak öne çıkmaktadır.²⁰

Kavram olarak ilk kez 2001 yılında küresel yatırım bankası Goldman Sachs'ın Başekonomisti Jim O'Neill tarafından Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin'in (BRIC) 21. Yüzyılın ilk yarısında küresel ekonomide payının artacağı öngörüsüyle bir yatırım kategorisi olarak ortaya atılmıştır²¹. Zamanla kurumsallaşarak siyasi bir kimliğe bürünen bu oluşum, "Küresel Güney" in sesi olma iddiasıyla uluslararası politik ekonomideki güç dengelerini yeniden tanımlamaktadır.

BRICS'in doğuşunu hazırlayan tarihsel zemin, Soğuk Savaş'ın bitişiyle beraber uluslararası sistemde oluşan "yapısal asimetri" ve bu asimetrinin yükselen güçler üzerinde yarattığı marjinalleşme hissiyatıdır. 1990'lı yıllar boyunca hüküm süren Amerikan hegemonyası ve bu hegemonyanın ekonomik ayağını oluşturan "Washington Konsensüsü", özellikle Rusya, Çin ve Hindistan gibi kadim devlet geleneğine sahip aktörlerin uluslararası karar alma mekanizmalarında kendilerine yeterli alan

¹⁹ Stuenkel, Oliver (2015). *The BRICS and the Future of Global Order*, Lanham, s. 8.

²⁰ Anjum, A.A. (2025). BRICS' Significance in Global Governance and Their Role in Challenging the Existing World Order, *IJRIS*, s. 2831.

²¹ O'Neill, J. (2001). *Building Better Global Economic BRICs*. Goldman Sachs Global Economics Paper No: 66. s.1. <https://www.goldmansachs.com/pdfs/insights/archive/archive-pdfs/build-better-brics.pdf>
Erişim tarihi: 20 Kasım 2025.

bulamamasına yol açmıştır. Bu dönemde G7'nin küresel ekonominin tek patronu gibi hareket etmesi, bu aktörlerin gözünde mevcut düzenin kapsayıcılığını yitirdiği bir temsil krizi olarak kodlanmıştır.²²

Bu kronik rahatsızlığı bir araya getiren ilk somut stratejik planlama hamlesi, 1990'ların sonunda Rusya'da filizlenmiştir. Dönemin Rusya Dışişleri Bakanı Yevgeni Primakov, ABD'nin tek kutuplu düzenine karşı dengeleyici bir unsur olarak “Rusya-Hindistan-Çin” (RIC) üçlüsünü önermiştir.²³ İlk kez Primakov'un Aralık 1998'deki Yeni Delhi ziyareti esnasında resmi olarak dile getirilen bu stratejik ortaklık çağrısı²⁴, çok kutuplu bir dünya düzenini hedefleyen Primakov Doktrini'nin en kritik jeopolitik sütunlarından biri olarak uluslararası ilişkiler literatüründe yer bulmuştur. Çok kutuplu bir uluslararası sistemin inşasını temel amaç edinen bu doktriner yaklaşım, BRICS platformunun henüz adı konmamış ilk jeopolitik öncülü ve normatif zemini olarak değerlendirilebilir. Bu ülkeler, Batı merkezli kurumlar tarafından “dışlanmış” olmaktan ziyade, bu kurumların kendi ulusal kalkınma modellerine ve güvenlik endişelerine yer açmadığını hissetmişlerdir. Özellikle Çin ve Hindistan'ın devasa ekonomik büyüme rakamlarına rağmen IMF kotalarında ve BM Güvenlik Konseyi reformu tartışmalarında geri planda tutulmaları, bu devletlerin geleceğe yönelik “stratejik bir ittifak” kurma öngörülerini pekiştirmiştir.²⁵

Bu jeopolitik arayış sürerken, 2001 yılında küresel yatırım bankası Goldman Sachs'ın Başekonomisti Jim O'Neill tarafından kurumsal bir araştırma raporu olarak yayımlanan “Building Better Global Economic BRICs” çalışması, sürece bir “isim babalığı” yapmıştır. O'Neill, söz konusu raporda BRIC ülkelerinin küresel GSYH içindeki paylarının hızla artacağı öngörüsüyle, G7 gibi küresel ekonomik politika koordinasyon mekanizmalarının bu yeni gerçekliğe göre yeniden tasarlanması gerektiğini savunmuştur.²⁶ Ancak O'Neill'in raporu bir sebep değil, var olan ekonomik yükselişin

²² Stuenkel, 2015, s. 110-111.

²³ Iwashita, A. (2007). Primakov Redux? Russia and the “Strategic Triangles” in Asia. *SRC-Hokkaido University COE Program*, 16(1), s. 167.

²⁴ Embassy of India. (1998, December 22). *Address by Prime Minister Shri Atal Bihari Vajpayee at the banquet in honour of H.E. Mr. Yevgeny Primakov, Prime Minister of the Russian Federation*. Embassy of India, Washington D.C. Archives. <https://www.indianembassyusa.gov.in/ArchivesDetails?id=174> Erişim tarihi: 16 Kasım 2025.

²⁵ Larionova, Marina, Kirton, John. K., (2018), *BRICS and Global Governance*, University of Toronto, Canada, Routledge Publishing, s. 130.

²⁶ O'Neill, J. (2001). Building better global economic BRICs. *Goldman Sachs Global Economics Paper*, (66), s. 1.

tescilidir. Bu dört ülkenin (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin) bir araya gelmesini tetikleyen nihai tarihi olay ise 2003 Irak Müdahalesidir. ABD'nin uluslararası hukuku ve çok taraflılığı devre dışı bırakarak gerçekleştirdiği bu hamle, BRIC ülkeleri için mevcut sistemin sadece ekonomik olarak değil, güvenlik açısından da keyfi bir hal aldığına kanıtı olmuştur. Bu endişe 2006 yılında dönemin Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in girişimiyle New York'taki BM Genel Kurulu marjında dört ülkenin dışişleri bakanlarını ilk kez bir masa etrafında toplamıştır. Bu görüşmelerde temel unsur kalkınma yardımlarından ziyade, küresel yönetişimin demokratikleştirilmesi ve kutupluluğun törpülenmesi olmuştur. Dolayısıyla BRICs, bir ekonomik zorunluluktan çok, Batı dışı güçlerin sistemik hiyerarşide statü kazanma iradesinin bir tezahürü olarak doğmuştur.²⁷

Güney Afrika'nın birliğe dahil olma süreci ise, Aralık 2010'da Çin Dışişleri Bakanı Yang Jiechi'den gelen Sanya Zirvesi'ne resmi daveti kabul etmesiyle başlamıştır.²⁸ Bu katılım sonucunda platform, sadece dört ülkeyi temsil eden küçük "s" harfli çoğul ifadeden, Güney Afrika'nın büyük "S" harfiyle temsil edildiği "BRICS" formatına dönüşmüştür.²⁹ Güney Afrika Cumhurbaşkanı Jakob Zuma, ülkesinin tam üye olarak yer aldığı ilk büyük buluşma olan üçüncü zirveye Nisan 2011'de Çin ev sahipliğinde katılmıştır.³⁰ Güney Afrika'nın bu oluşuma dahil edilmesindeki temel amaçlar; ulusal ekonomiyi güçlendirmek, Afrika'nın altyapısal gelişimini desteklemek ve küresel liderlik reformları için Küresel Güney'in ana aktörleriyle koordinasyon sağlamaktır.³¹

BRIC ülkelerinin Güney Afrika'yı davet etmesindeki temel motivasyon, Afrika kıtasının ham maddeler için zengin bir depo ve bitmiş ürünlerin satışı için büyük bir pazar teşkil etmesidir.³² Güney Afrika davet edildiği süreçte G20 grubunun tek Afrikalı üyesi olması sebebiyle platform için stratejik bir temsil gücü taşımaktaydı.³³ Güney Afrika'nın üyeliği,

²⁷ Stuenkel, 2015, s. 1-2.

²⁸ Sekine, Eiichi. (2011). The Impact of the Third BRICS Summit. *Nomura Journal of Capital Markets*, 3(1), s. 1.

²⁹ Sekine, 2011, s. 1.

³⁰ Sekine, 2011, s. 2.

³¹ Durokifa, Anuoluwapo, Edwin, Ijeoma, & Abdul-Wasi, Mashood. B. (2018). South Africa's Inclusion in BRICS: Challenges and Prospects for Development in Africa. *International Journal of African Renaissance Studies - Multi-, Inter- and Transdisciplinarity*, 13(2), s. 28.

³² Durokifa vd., 2018, s. 37.

³³ Sekine, 2011, s. 1.

BRICS'in sadece belirli bir bölgeyi değil, tüm Afrika kıtasını temsil eden bir platform olarak görünmesini sağlayarak birliğin küresel imajını güçlendirmiştir.³⁴

BRICS'in tarihsel süreci incelendiğinde, platformun ekonomik entegrasyonunun ötesine geçerek; finansal mimariden güvenlik politikalarına, reform taleplerinden kalkınma bankacılığına kadar geniş bir yelpazede stratejik bir otonomi arayışı içerisinde olduğu görülmektedir.³⁵ Dolayısıyla BRICS'i anlamak, sadece yükselen güçlerin rekabetini değil, aynı zamanda 21. yüzyıl uluslararası sisteminin dönüşüm dinamiklerini ve sistemik revizyon taleplerini analiz etmeyi gerektirmektedir. Bu gereklilik, BRICS'in sadece ekonomik bir büyüme istatistiği olmanın ötesine geçerek, küresel siyasetin normatif temellerini sarsan bir "sistemik meydan okuma" niteliği taşımasından kaynaklanmaktadır. Özellikle 2008 küresel finans krizi sonrasında Batı merkezli finansal mimarinin kırılganlığının ortaya çıkması, BRICS ülkelerinin kendi aralarındaki işbirliğini stratejik bir ihtiyaca dönüştürmüştür.³⁶ Bu süreçte BRICS, geleneksel Kuzey-Güney hiyerarşisine karşı Güney-Güney İş birliği modelini savunarak, uluslararası ilişkilerde egemenlik haklarına saygı ve iç işlerine karışmama prensiplerini merkeze alan alternatif bir "çok taraflılık" (multilateralism) anlayışı geliştirmiştir.

Uluslararası sistemin geçirmekte olduğu bu yapısal dönüşüm, BRICS'i sadece ekonomik bir yükseliş hikayesi olmanın ötesine taşıyarak, küresel siyasetin ontolojik temellerine yönelik bir sorgulama alanına dönüştürmüştür. Soğuk savaş sonrası kurulan liberal dünya düzeni, "tarihin sonu" tartışmaları eşliğinde Batı merkezli değerlerin ve kurumların evrenselliği iddiası üzerine inşa edilmişti. Ancak 21. yüzyılın ilk çeyreğinde BRICS'in ortak bir diplomatik platformda buluşması, Batı merkezli evrensellik iddiasının karşısına uluslararası sistemin çok sesliliğini savunan bir 'küresel çoğulculuk' arayışını çıkarmıştır. Buradaki çoğulculuk, üyelerin kendi aralarındaki siyasi homojenliğinden ziyade; farklı kalkınma modellerinin ve siyasi rejimlerin uluslararası sistemde eşit meşruiyete sahip olması gerektiği yönündeki normatif duruşu ifade etmektedir. Bu bağlamda BRICS, Batı'nın normatif üstünlüğüne karşı, egemenlik haklarının dokunulmazlığını ve kalkınma modellerinin çeşitliliğini savunan bir direnç odağıdır.³⁷

³⁴Durokifa vd., 2018, s. 36.

³⁵Roberts et al., 2018, s. 88.

³⁶ Stuenkel, 2015, s. 9.

³⁷ Stuenkel, 2015, s. 165-167.

BRICS’in sistemik önemini kavramak için, birliğin temsil ettiği yumuşak dengeleme (soft balancing) stratejisini analiz etmek gerekmektedir. Geleneksel güç dengesi kuramlarından farklı olarak BRICS, yerleşik hegemonik güce karşı doğrudan bir askeri meydan okuma yerine; uluslararası kurumlarda reform talep ederek, alternatif finansal ağlar kurarak ve diplomatik koalisyonlar oluşturarak mevcut düzenin işleyiş maliyetini artırmayı ve meşruiyet alanını daraltmayı hedeflemektedir.

Uluslararası sistemdeki güç kayması, yükselen aktörlerin sadece ekonomik kapasitelerini değil, aynı zamanda bu kapasiteyi siyasi birer enstrümana dönüştürme yeteneklerini de ön plana çıkarmıştır. Bu bağlamda Roberts, Armijo ve Katada’ya göre BRICS, “kolektif finansal devlet sanatı”³⁸ (collective financial statecraft) olarak tanımlanan stratejik bir işbirliği modelinin en somut örneğini teşkil etmektedir. Bu kavram, egemen devletlerin kendi dış politika hedeflerine ulaşmak amacıyla finansal düzenlemeleri koordineli bir şekilde kullanmalarını ifade eder. BRICS ülkeleri için bu kolektif çaba, yerleşik küresel finansal mimari içindeki statülerini yükseltme ve Batı merkezli sistemin dayattığı kısıtlamalara karşı birer koruma kalkını oluşturma amacı taşımaktadır.³⁹

Yükselen bu güçlerin stratejik motivasyonlarının temelinde, mevcut küresel yönetim kurumlarındaki (özellikle IMF ve Dünya Bankası) temsil adaletsizliğine karşı duyulan ortak bir tepki yatmaktadır. BRICS, bu kurumsal katılığa karşı doğrudan bir cephe almak yerine, literatürde “kulüp diplomasisi” (club diplomacy) olarak adlandırılan yöntemle hareket etmektedir. Bu diplomatik yaklaşım, grubun kendi içinde ortak pozisyonlar geliştirmesini, uluslararası forumlarda sesini duyurmasını ve karar alma mekanizmalarında daha fazla özerklik kazanmasını sağlamaktadır. Özellikle 2008 küresel finans krizi, G7 ülkelerinin küresel ekonomiyi tek başına yönetme meşruiyetini sorgulatmış ve BRICS’e sistemin normatif çerçevesini etkileyebilecek bir kural koyucu aday olma yolunu açmıştır.⁴⁰

³⁸ Finansal Devlet Sanatı, ekonomik devlet sanatının sermaye akımlarını etkilemeye yönelik yönleri olarak tanımlanır ve belirli dış politika hedeflerine ulaşmak amacıyla finansal kurumların, araçların ve piyasa uygulamalarının stratejik olarak kullanılmasını kapsar.

Ayrıntılı bilgi için bkz. Steil, B., & Litan, R. E. (2006). *Financial Statecraft: The Role of Financial Markets in American Foreign Policy*. Yale University Press, s. 4.

³⁹ Roberts et al., 2018, s. 7-9.

⁴⁰ Roberts, et al., 2018, s. 12-13.

BRICS'in bu süreçteki en dikkat çekici stratejisi, mevcut kurumları içeriden reforme etmeye çalışırken eş zamanlı olarak kendi kontrolünde paralel finansal yapılar oluşturma yoluna gitmesidir. Yeni Kalkınma Bankası (NDB) ve Koşullu Rezerv Düzenlemesi (CRA) gibi girişimler, grubun Batı merkezli kurumlara olan bağımlılığını azaltma ve finansal piyasalardaki pazarlık gücünü artırma iradesini göstermektedir. Bu ikili strateji, BRICS'i sadece bir ekonomik büyüme koalisyonu olmaktan çıkarıp, uluslararası ilişkilerde çok kutupluluğu finansal araçlarla tahkim eden ve Batı dışı modernite arayışlarını kurumsallaştıran siyasi bir platforma dönüştürmektedir.

BRICS ülkelerinin uluslararası müzakerelerde giderek daha koordineli hareket etmeye başlaması, özellikle DTÖ Doha Turu sürecinde belirginleşmiş, Brezilya, Hindistan ve Çin'in ortak tutumu geliştirmekte olan ülkelerin pazarlık gücünü artırarak geleneksel büyük güçlere karşı denge oluşturmuştur. IBSA (India, Brazil, South Africa) Diyalog Forumu ve G20 çerçevesindeki iş birliği, bu ülkelerin yalnızca çıkarlarını savunmakla kalmayıp küresel ekonomik yönetişimde daha aktif ve gündem belirleyici bir rol üstlendiklerini göstermektedir. Bu çerçevede BRICS, zamanla konsensüse dayalı işleyen gayri resmî bir "kulüp" yapısı olarak kurumsallaşmış, üyeler arasında ortak pozisyon geliştirme ve politika koordinasyonu sağlama işlevi üstlenmiştir.

BRICS'in, aynı anda Bretton Woods kurumlarına alternatif veya tamamlayıcı finansal düzenlemeler geliştirmesi, platformun sistem içi dönüşüm arayışını ortaya koymaktadır. 2008 küresel finans krizi sonrasında IMF reformu sürecinde sergilenen kolektif tutum, BRICS'in finansal devlet sanatı kapasitesini somutlaştırmıştır. Ayrıca üye ülkeler, 2008 küresel finans krizi sürecinde likidite krizi yaşayan IMF'ye (Uluslararası Para Fonu) ek mali kaynak sağlamayı kabul etmiş; ancak bu finansal desteği kurum içinde daha fazla ses ve temsile sahip olma şartına bağlamışlardır.⁴¹ Bu doğrultuda şekillenen 2010 IMF Kota ve Yönetişim Reformu, geliştirmekte olan ülkelerin uluslararası finans mimarisindeki temsil sorununu teorik bir eleştiri olmaktan çıkararak küresel yönetişimin somut bir reform ajandası haline getirmiştir. Bu yönüyle BRICS'in ilk on yılı itibarıyla uluslararası

⁴¹ BRIC Leaders. (2009). *Joint statement of the BRIC countries' leaders*. President of Russia Official Archives, madde 3. <http://en.kremlin.ru/supplement/209> Erişim tarihi: 17 Kasım 2025.

sistemde koordineli ve etkili bir aktör olarak beklenenden daha güçlü bir performans sergilediği değerlendirilmektedir.⁴²

Oliver Stuenkel'e göre yükselen güçler, özellikle Çin, mevcut uluslararası kurumlara doğrudan meydan okumak yerine bu kurumlara paralel yeni yapılar oluşturmaktadır. Stuenkel bu süreci "paralel düzen" (parallel order) olarak tanımlar. Bu yaklaşımda yükselen güçler mevcut uluslararası kurumları tamamen ortadan kaldırmayı hedeflemez; bunun yerine onlara paralel çalışan ve başlangıçta onları tamamlayan yeni kurumlar kurarlar. BRICS tarafından kurulan NDB, Çin'in öncülük ettiği AIIB, (Asian Infrastructure Investment Bank/Asya Altyapı Yatırım Bankası), UCRG, (Universal Credit Rating Group/ Evrensel Kredi Derecelendirme Grubu), CUP/UIP (China UnionPay/ UnionPay International) ve CIPS (Cross-Border Interbank Payment System/ Sınır Ötesi Bankalararası Ödeme Sistemi) gibi girişimler bu paralel düzenin erken örnekleri olarak gösterilmektedir. Bu kurumlar başlangıçta mevcut Batı merkezli kurumları tamamlayıcı nitelikte olsa da uzun vadede mevcut uluslararası kurumsal yapıya meydan okuyabilecek bir alternatif kurumsal ağın temelini oluşturabilir.⁴³

BRICS'in uluslararası sistemde üstlendiği bu ikili strateji ve alternatif kurumsallaşma arayışı, kuşkusuz konjonktürel bir tesadüfün değil, kökleri Soğuk Savaş sonrası dönemin yapısal kırılmalarına dayanan tarihsel bir birikimin sonucudur. Grubun sadece ekonomik bir koalisyon olarak kalmayıp, küresel yönetişimin temel normlarını sarsan siyasi bir aktöre dönüşmesi, Batı merkezli sistemin krizleri ve gelişmekte olan ülkelerin stratejik otonomi arayışlarıyla doğrudan ilintilidir. Dolayısıyla, birliğin bugünkü normatif ve kurumsal duruşunu doğru analiz edebilmek adına, oluşumunu tetikleyen jeopolitik ve ekonomik dinamiklere mercek tutmak gerekmektedir.

1.2. Kurumsal Mimari ve Ekonomik Entegrasyon

BRICS, başlangıçta gayriresmî bir istişare platformu niteliği taşıyan bir "kulüp" modelinden, zamanla küresel finansal yönetişimde daha görünür ve kurumsallaşmış bir aktöre evrilmiştir.⁴⁴ Bu dönüşümün arka planındaki temel etken, İkinci Dünya Savaşı

⁴² Roberts, et al., 2018, s. 16-18.

⁴³ Stuenkel, Oliver. (2016). Post Western World: How Emerging Powers Are Remaking Global Order, Polity Press, s. 10-11.

⁴⁴ Roberts, et al., 2018, s. 1-3.

sonrası inşa edilen Bretton Woods sisteminin yükselen ekonomilerin küresel ekonomi içindeki artan ağırlığını yeterince yansıtamaması olarak görülmüştür.⁴⁵ Özellikle 2008 küresel finans krizi, IMF ve Dünya Ticaret Örgütü (WTO) gibi kurumların Batı merkezli işleyişine yönelik eleştirileri arttırmıştır. Bu durum daha sonra BRICS çatısı altında bir araya gelecek olan ülkeler arasında daha yakın koordinasyon ve alternatif kurumsal araçlar geliştirme arayışını güçlendirmiştir.⁴⁶

Kurumsallaşma sürecindeki en kritik eşik, 2014 yılında Brezilya’da düzenlenen 6. BRICS Zirvesi (Fortaleza Zirvesi) olmuştur. Bu zirvede imzalanan anlaşmalarla hayata geçirilen NDB ve CRA, platformun söylem düzeyindeki eleştirilerini kurumsal bir alternatife dönüştürmüştür.⁴⁷ Bu gibi kurumsal girişimler, BRICS’in küresel finansal yönetim içinde alternatif araçlar ve dış seçenekler geliştirme kapasitesini yansıtırken, bu yapıların mevcut sistemi dönüştürüp dönüştürmediği ya da aksine mevcut yapıya daha fazla meşruiyet kazandırıp kazandırmadığı literatürde tartışmalı hale gelmiştir.⁴⁸

2014 itibarıyla BRICS bünyesindeki ekonomik entegrasyon, operasyonel bir iş birliğinden ziyade Batı merkezli finansal sistemin hegemonik araçlarına karşı stratejik bir korunma kalkanına dönüşmüştür. Bu sürecin tarihsel kırılma noktası, 2014 yılında Kırım’ın ilhakı sonrası Rusya’ya yönelik uygulanan ilk dalga yaptırımlar olmuştur. Bu durum, Batı merkezli ödeme altyapılarının bir silah olarak kullanılabileceği algısını yaratmıştır.⁴⁹ Bu dönemde odak noktası özellikle SWIFT gibi küresel ödeme altyapılarına alternatif arayışları ve uluslararası ticarete ABD dolarına olan bağımlılığın azaltılması (de-dolarizasyon) stratejileri olmuştur.⁵⁰

Bu süreç, mevcut sistemi tamamen yıkmak yerine onun yanına telafi edici katmanlar ekleyerek Batı dışı aktörlere hareket alanı sağlayan hibrit bir yönetim modeli yaratmaktadır. Özellikle NDB’nin operasyonel hale gelmesi, Rusya Merkez Bankası tarafından geliştirilen ve SWIFT sistemine alternatif olarak tasarlanan bankalar arası

⁴⁵ Roberts, et al., 2018, s. 3-6.

⁴⁶ Roberts, et al., 2018, s. 7.

⁴⁷ Stuenkel, 2015, s. xii.

⁴⁸ Duggan, Niall; Hooijmaaijers, Bas; Rewizorski, Marek; Arapova, Ekaterina (2022). Symposium, *The BRICS, Global Governance and Challenges for South-South Cooperation in a Post-Western World*, s. 496. <https://doi.org/10.1177/01925121211048297> Erişim tarihi: 20 Kasım 2025.

⁴⁹ Liu, Zongyuan Zoe, Papa, Mihaela, (2022). Can BRICS De-dollarize the Global Financial System?. Cambridge University Press. s. 41.

⁵⁰ Liu and Papa, (2022), s. 12.

mesajlaşma sistemi olan SPFS (Sistemi Peredachi Finansovyykh Soobshcheniy/ Finansal Mesaj İletişim Sistemi) ile CIPS gibi finansal sistemlerin yaygınlaşması ve üye ülkeler arasındaki ticaretin yerel para birimleri üzerinden gerçekleştirilmesi gibi politikalarla somutlaşmaktadır. Bu araçlar, mevcut küresel mimariyi (IMF/SWIFT) tamamen terk etmek yerine, kriz anlarında devreye girecek yedekli ve bağımsız bir kurumsal katman ekleyerek hibrit bir model oluşturmaktadır. Böylece BRICS, ekonomik entegrasyonu kurumsal bir mimariyle taçlandırarak Küresel Güney için Batı bağımlılığından arındırılmış bir kalkınma ve finans sahası inşa etmeyi sürdürmektedir.

Batı merkezli finansal sistemin bir baskı aracı olarak kullanılmasına karşı geliştirilen bu stratejik savunma refleksi, BRICS'in kurumsal kimliğini söylemden eyleme taşıyan NDB'nin kuruluşuyla yapısal bir zemine oturmuştur. 2014 yılında temelleri atılan NDB, sadece bir kalkınma bankası değil, aynı zamanda Bretton Woods kurumlarının hiyerarşik ve ideolojik dayatmalarına karşı normatif bir alternatif olarak tasarlanmıştır. Bankanın temel kuruluş amacı, gelişmekte olan piyasaların ve yükselen ekonomilerin (*Emerging Markets and Developing Countries - EMDC*) kronikleşmiş altyapı ve sürdürülebilir kalkınma projelerini finanse etmektir. Dünya Bankası'nın kaynaklarının yetersiz kalması ve kredi onay süreçlerinin Batılı normlar çerçevesinde siyasallaşması, BRICS üyelerini kendi finansal araçlarını yaratmaya itmiştir. Banka, özellikle yeşil enerji, ulaştırma ve dijital altyapı gibi yüksek maliyetli alanlara odaklanarak, Küresel Güney için sürdürülebilir bir büyüme modeli sunmayı hedeflemektedir.⁵¹

NDB'yi Dünya Bankası'ndan ayıran en radikal özellik, yönetim şemasındaki “kurumsal demokrasi” ilkesidir. Dünya Bankası'ndaki oy gücü sermaye payına (wealth-based voting) göre belirlenirken ve ABD'nin veto hakkı korunurken NDB Kuruluş Anlaşması'na göre, bankayı geleneksel çok taraflı kalkınma bankalarından ayıran temel fark, beş ana üyenin banka sermayesine en başta eşit miktarda katkıda bulunmuş olmasıdır. Bu hukuki zemin, pratikte kurucu üyelerin her birinin %20'lik eşit oy gücüne sahip olmasını sağlayarak Batı merkezli kurumlardaki sermaye ağırlıklı hiyerarşiyi aşmış olur. Böylece NDB, sermaye ile oy gücü arasındaki korelasyonu korumasına rağmen, başlangıç sermayesinin eşit dağılımı sayesinde kurucu üyeler arasında tam bir siyasi eşitlik ve “eşitler arası ortaklık” modelini hayata geçirmiştir. Ayrıca 6(b) maddesinde

⁵¹ Stuenkel, 2015, s. 105.

belirtilen karar alma usulleri, bankanın hegemonik olmayan karakterini pekiştirmektedir. Maddede ifade edildiği üzere, stratejik kararlar için öngörülen özel çoğunluk mekanizması, hem toplam oy gücünün üçte ikisinin hem de beş ana üyenin aynı yöndeki onayını şart koşmaktadır. Bu yapı, uluslararası finans kuruluşlarında uzun süredir eleştirilen temsil adaletsizliğini yapısal olarak çözen ilk büyük ölçekli denemedir.

Banka ayrıca, operasyonel modelini oluştururken Batılı kurumların standart yaklaşımlarının aksine, yerel bilgiye sahip olan ulusal kalkınma bankalarıyla yakın iş birliğini temel almaktadır. Bankanın bu '*modus operandi*'si⁵², üye ülkelerin ulusal sistemlerine ve önceliklerine duyulan saygının bir yansıması olarak değerlendirilebilir; zira kurumun temel amacı, gelişmekte olan ülkelerin uluslararası finansal mimarideki pazarlık gücünü artırmak ve daha hakkaniyetli bir reform platformu sunmaktır.⁵³

NDB'nin yatırım odaklı yapısını tamamlayan bir diğer kritik unsur ise Koşullu Rezerv Düzenlemesi'dir. Bu iki sütun birlikte, BRICS'in küresel finansal yönetiminde kurumsal bir aktör olarak rüştünü ispat etme çabasını temsil eder. NDB, 2015 yılında 50 milyar dolarlık başlangıç sermayesi ve 100 milyar dolarlık yetkilendirilmiş sermaye ile faaliyete geçerken, yatırım odaklı bu yapıyı tamamlayan CRA ise toplamda 100 milyar dolarlık bir fon taahhüdüyle kurulmuştur.⁵⁴ CRA bünyesinde sermaye katkısı ülkelerin ekonomik büyüklüklerine göre paylaştırılmış, Çin 41 milyar dolarla aslan payını üstlenirken Rusya, Brezilya ve Hindistan 18'er milyar, Güney Afrika ise 5 milyar dolar taahhüt etmiştir.⁵⁵

NDB'nin operasyonel felsefesi, Batılı çok taraflı bankaların katı, esnek olmayan ve yavaş yapısının ötesine geçerek, gelişmekte olan ülkelerin ulusal durumlarına saygı duyan ve projelerde iç politikayı şekillendirmekten ziyade koşulsuz (*strings-free*) bir yaklaşımı benimseyen *bir sonraki uygulama modeline (next practice)* odaklanmıştır.⁵⁶ Ayrıca banka, 2016 yılında Çin piyasasında ihraç edilen *Yeşil Finansal Tahviller* örneğinde olduğu gibi yerel para birimleri üzerinden tahvil ihraç ederek üye ülkeler arasındaki

⁵² Modus operandi, bir aktörün veya kurumun hedeflerine ulaşmak için başvurduğu, süreklilik arz eden ve karakteristiğini belirleyen işleyiş tarzı veya çalışma yöntemi anlamına gelmektedir. Uluslararası kurumlar bağlamında bu terim; karar alma mekanizmalarını, normatif öncelikleri ve operasyonel uygulama biçimlerini kapsayan stratejik davranış kalıplarını ifade eder.

⁵³ Griffith-Jones, Stephany. (2014). "A BRICS Development Bank: A Dream Coming True?", *UNCTAD Discussion Papers*, No. 215, s. 15.

⁵⁴ Roberts, et al., 2018, s 95.

⁵⁵ Roberts, et al., 2018, s 96.

⁵⁶ Roberts, et al., 2018, s 95.

finansal entegrasyonu ve de-dolarizasyon sürecini teknik bir boyuta taşımıştır.⁵⁷ Bu mekanizma, yükselen ekonomilerin olası spekülâtif sermaye hareketlerine ve kur krizlerine karşı Batı bağımlılığından arındırılmış bir finansal kalkan geliştirmesi anlamına gelmektedir.

Sonuç olarak, başlangıç aşamasında mevcut Bretton Woods sistemini tamamlayıcı bir yapı olarak lanse edilen bu kurumlar, Batı'nın reform taleplerine direnmesi ve finansal sistemi bir silah olarak kullanmaya devam etmesiyle birlikte bir paralel düzen niteliği kazanmıştır. Böylece BRICS, ekonomik entegrasyonu kurumsal bir mimariyle taçlandırarak, Küresel Güney için Batı bağımlılığından arındırılmış bir kalkınma ve finans sahası inşa etme amacını ve faaliyetlerini sürdürmektedir.

BRICS'in genişleme stratejisinin önemli bir uzantısı olan "BRICS Plus" ise, gelişmekte olan ülkelerle stratejik ortaklıklar kurarak Güney-Güney iş birliğini küresel ölçekte genişletmeyi amaçlayan kapsayıcı bir platformdur.⁵⁸ Bu girişim, üye ülkelerin kendi bölgelerindeki entegrasyon bloklarını bir araya getirerek küresel ekonomiyi daha dengeli ve çok kutuplu bir yapıya kavuşturmayı hedefler.⁵⁹

2024 yılındaki bu genişleme hamlesiyle birlikte BRICS; Mısır, Etiyopya, İran ve Birleşik Arap Emirlikleri gibi stratejik öneme sahip ülkelerin katılımıyla⁶⁰ küresel jeopolitikteki ağırlığını önemli ölçüde artırmıştır. Bu genişleme neticesinde BRICS, dünya nüfusunun yaklaşık %45'ini temsil eder hale gelmiş ve Satın Alma Gücü Paritesi (SGP) bazlı küresel gayri safi yurtiçi hasıladaki payını %35-37 bandına taşıyarak G7 ülkelerinin ekonomik ağırlığını geride bırakmıştır.⁶¹ Söz konusu demografik ve ekonomik büyüklük, platformun küresel yönetişimde Batı dışı alternatif bir aktör olma iddiasını ve kurumlar üzerindeki reform taleplerini ampirik bir meşruiyet zeminine oturtmaktadır. Bu gelişme, BRICS'in Batı merkezli ekonomik yapılara denge unsuru olma potansiyelini

⁵⁷ Roberts, et al., 2018, s 96.

⁵⁸ Lissovolik, Yaroslav. (2017). *BRICS-Plus: Alternative Globalization in the Making?* (Valdai Papers, No. 69). Valdai Discussion Club, s. 4.

⁵⁹ Lissovolik, 2017, s. 4.

⁶⁰ BRICS Information Portal. (2024). XVI BRICS Summit - Kazan Declaration: Strengthening Multilateralism for Just Global Development and Security. 23 Ekim 2024, Kazan. https://infobrics.org/files/country/russia/documents/2024/2024_10_23_Russia_Kazan_XVI_Summit_Declaration_en.pdf Erişim tarihi: 13 Kasım 2025.

⁶¹ IMF World Economic Outlook Database. (Ekim 2025). "Share of World GDP based on Purchasing-Power-Parity (PPP)". <https://www.imf.org/external/datamapper/PPPSH@WEO/OEMDC/ADVEC> Erişim tarihi: 13 Kasım 2025.

güçlendirmiştir. Fakat aynı zamanda bu gelişme, beraberinde jeopolitik ve yapısal uyum sorunları getirmiş; özellikle Çin ve Rusya'nın belirgin liderliği altında oluşan hiyerarşik yapı nedeniyle platformun çok kutupluluk iddiasının zayıfladığı da tartışma konusu olmaya başlamıştır.⁶² Dolayısıyla BRICS'in küresel sistemde hem mevcut düzeni dengeleyen hem de içsel dengesizliklerle sınanan bir platform olduğunu söylemek mümkün hale gelmiştir.

1.3. Politik Yapılanma

BRICS'in bir birlik olarak kristalleşme süreci, finansal bir projeksiyonla başlamıştır. Bir kavram olarak ilk kez 2001'de O'Neill'in ortaya attığı BRICS, 2000'lerin başında sadece ekonomik bir tahmin iken, 2003 yılından itibaren özellikle Rusya'nın diplomatik girişimleriyle siyasi bir nitelik kazanmaya başlamıştır. Bu süreçteki ilk üst düzey buluşma, 20 Eylül 2006 tarihinde New York'ta düzenlenen Birleşmiş Milletler Genel Kurulu marjındaki Dışişleri Bakanları toplantısı ile gerçekleşmiştir. Ancak yapının sadece bir diyalog mekanizması olmaktan çıkıp politik bir koordinasyon ve zirve diplomasisi kimliği kazanması, 2008 yılındaki Yekaterinburg toplantısı ve ardından 16 Haziran 2009'da yine aynı şehirde düzenlenen ilk resmi Liderler Zirvesi ile tamamlanmıştır. Bu zirve, grubun küresel yönetişimde kurumsal bir aktör olarak varlık göstermesinin ve çok kutuplu dünya düzeni arayışının somut başlangıç noktasıdır. Literatürde bu geçiş, ekonomik büyümenin beraberinde getirdiği politik nüfuz arayışının doğal bir sonucu olarak değerlendirilir. Pant ve Sahu, bu süreci “piyasa odaklı bir kısaltmanın küresel yönetişimin en güçlü politik kulüplerinden birine evrilmesi” olarak tanımlar.⁶³

Bu kurumsal evrimin altında yatan temel motivasyonları anlamak için Andrew Hurrell'in analizi merkezi bir öneme sahiptir. Hurrell'in çalışmasında, uluslararası sistemde Çin, Rusya, Hindistan ve Brezilya'nın bir grup olarak ele alınmasının temelinde, bu ülkelerin bölgesel veya küresel düzeyde uluslararası düzenin inşasına katkıda bulunabilecek ekonomik, askeri ve siyasi kapasiteye sahip olmaları yatmaktadır. Bu devletler, küresel hiyerarşi içerisinde daha nüfuzlu bir rol oynama konusunda ortak bir “hak sahibi olma”

⁶² Karaçay, Pür, 2025, s. 145–146.

⁶³ Stuenkel, 2015, s. 10-11.

(entitlement) inancını ve statü eşitliği (gleichberechtigung) için bir “tanınma arayışını” paylaşmaktadırlar. Bu arayış, sadece maddi güçle ilgili değil, aynı zamanda yerleşik düzenin normlarını kendi çıkarları ve değerleri doğrultusunda revize etme amacı taşıyan siyasi bir projedir. Bu doğrultuda, Şanghay İşbirliği Örgütü (SCO), WTO içindeki G20 koalisyonu ve IBSA gibi yapılar aracılığıyla kendi aralarında geliştirdikleri ilişkiler, mevcut düzene karşı koordineli bir kolektif pazarlık stratejisinin işaretlerini vermektedir. Bu ülkeleri diğer orta ölçekli güçlerden ayıran en kritik özellik ise Batı merkezli ittifak sistemlerinin dışında yer almaları ve tarihsel olarak liberal Batı’nın uluslararası düzen anlayışına meydan okuyan egemenlik odaklı (çoğulcu) bir yaklaşımı benimsemeleridir.⁶⁴

BRICS’in kurumsal bir yapıya evrilmesi, uluslararası ilişkiler literatüründe sadece bir başarı hikayesi olarak değil, aynı zamanda sistemik bir dengeleyici olarak da tartışılmaktadır. Nitekim Roberts, Armijo ve Katada, bu devletlerin bir araya gelmesini “finansal devlet sanatı” (financial statecraft) olarak tanımlarken kurulan NDB ve CRA gibi yapıların IMF’nin koşulluluk ilkelerine karşı yükselen güçlere birer pazarlık kozu sağladığını ileri sürer.⁶⁵

Bu çerçevede BRICS’in ortaya çıkışı ve kurumsallaşma süreci, yalnızca yükselen ekonomilerin koordinasyon arayışı olarak değil, aynı zamanda küresel yönetim mimarisine yönelik alternatif bir güç projeksiyonu olarak değerlendirilmelidir. Ekonomik büyümenin sağladığı maddi kapasite, söz konusu devletlerin uluslararası sistemde daha fazla temsil, söz hakkı ve normatif etki talebine dönüşmüş; bu talep ise esnek, ağ-temelli ve zirve diplomasisine dayalı bir işbirliği modelinde somutlaşmıştır. Bu yönüyle BRICS, klasik uluslararası örgütlerden farklı olarak bağlayıcı kurallar ve katı kurumsal yapılardan ziyade üyelerinin stratejik çıkarlarını maksimize etmeye yönelik pragmatik ve çok katmanlı bir koordinasyon platformu işlevi görmektedir.

1.4. Kurucu Üyelerin Birlik İçi Konumlanışı ve Uluslararası Sistemdeki Roller

BRICS’in kurumsal kimliği, kurucu üyelerin uluslararası sistemdeki heterojen konumlanışları ve birliğe attettikleri farklı stratejik misyonların bileşkesidir. Klasik

⁶⁴ Hurrell, Andrew. (2006). *Hegemony, Liberalism and Global Order: What Space for Would-Be Great Powers?* International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-), Oxford University Press, Londra, s. 1-2.

⁶⁵ Roberts, et al., 2018, s. 97-98.

uluslararası örgütlerin aksine BRICS, üyelerinin iç siyasi rejimlerinden ziyade, küresel hiyerarşideki meşruiyet ve temsil krizine karşı geliştirdikleri ortak refleksle karakterize edilir. Brütsch ve Papa, bu yapının başarısını üyelerin birbirine benzemesinden ziyade, mevcut sistemin sunduğu kısıtlamalara karşı bir “pazarlık koalisyonu” (bargaining coalition) olarak hareket etme yeteneklerine bağlar. Birlik içindeki her bir aktör, kendi bölgesel çıkarlarını küresel bir meşruiyet zeminine taşıırken, uluslararası sistemin kurallarını kendi lehine yeniden müzakere etme kapasitesini artırmaktadır.⁶⁶

Rusya, BRICS’in politik mimarisinin en erken savunucusu ve sistemik revizyon talebinin diplomatik motorudur. Moskova için birlik, Soğuk Savaş sonrası tek kutupluluğa karşı çok kutupluluğun kurumsal bir kanıtı ve Batı merkezli izolasyon çabalarına karşı stratejik bir kalkandır. Cynthia Roberts, Rusya’nın BRICS diplomasisini yerleşik düzenin dışladığı bir aktörün statü arayışı ve küresel yönetişimde yeniden merkezileşme çabası olarak görür.⁶⁷ Rusya birliğe askeri-stratejik bir ağırlık katarken, uluslararası hukukta “egemenlik” vurgusunu ön plana çıkararak grubun normatif kimliğini şekillendirmektedir.

Çin ise BRICS bünyesinde hem karar alma süreçlerinde hem de taahhütlerin yerine getirilmesinde grubun en baskın ve etkili aktörü olarak öne çıkmaktadır. Alissa Xinhe Wang’a göre Çin, birliği doğrudan domine etmek yerine özellikle kalkınma ve makroekonomi gibi öncelikli alanlarda gündemi şekillendiren kolaylaştırıcı ve örnek bir lider rolü üstlenmektedir.⁶⁸ Bu bağlamda Pekin, kendi ekonomik başarısını ve yüksek uyum oranlarını bir kaldıraç olarak kullanarak, BRICS’i Batı merkezli küresel yönetim kurumlarına eklemlenen ancak gelişmekte olan ülkelerin çıkarlarını önceleyen alternatif bir platform haline getirmeyi hedeflemektedir.⁶⁹ Çin’in bu stratejik liderliği, grubun kurumsal ağırlığını artırırken aynı zamanda küresel ekonomik sistemin kurallarını içeriden şekillendirme kapasitesini de pekiştirmektedir.

⁶⁶ Brütsch, Christian, Papa, Mihaela. (2012). "Deconstructing the BRICS: Bargaining coalition, imagined community or geopolitical fad?". *CRP Working Paper Series*, No: 5, s. 2.

⁶⁷ Roberts, Cynthia, (2010). Russia's BRICS Diplomacy: Rising Outsider with Dreams of an Insider, *Northeastern Political Science Association*, vol 42, no 1, University of Chicago Press, s. 42.

⁶⁸ Wang, Alissa Xinhe. (2022). China's Leadership in BRICS Governance. *International Organisations Research Journal*, 17(2), s. 3.

⁶⁹ Wang, 2022, s. 5-6.

Hindistan ve Brezilya, birlik içerisinde küresel yönetişimin demokratikleştirilmesi ve temsil adaleti taleplerinin savunuculuğunu üstlenmektedir. Aseema Sinha ve Jon Dorschner, Hindistan'ın yükselişini mevcut düzene eklemleme ile revizyonist talepler arasında bir denge arayışı olarak ele alır. Yazarlar, Hindistan'ın dış politikasını ne tam anlamıyla statükocu ne de tamamen revizyonist olarak tanımlar. Bunun yerine Hindistan'ın küresel sisteme entegre olurken aynı zamanda kendi çıkarları doğrultusunda sistemin kurallarını değiştirme çabası içinde olduğu bir denge arayışı vurgulanır. Aynı zamanda Hindistan'ın mevcut uluslararası düzende yeni kurallar koymak ve yeni kurumlar inşa etmek için gereken maliyeti üstlenmek yerine, mevcut sistemin avantajlarından yararlanmayı tercih ettiğini belirtirler. Ancak bu durum Hindistan'ın revizyonist bir ajandası olmadığı anlamına gelmemekle birlikte, kapasite yetersizliği nedeniyle sistemin sorumluluğunu almadan kendi çıkarlarını maksimize etmeye çalıştığını (*free-rider*) savunurlar.⁷⁰ Benzer şekilde Paulo Sotero ve Leslie Elliott Armijo, Brezilya'nın BRICS içindeki varlığını küresel statü peşinde koşan ve yumuşak güç taktiklerini kullanan bir yükselen gücün stratejik tercihi olarak nitelendirir.⁷¹

Güney Afrika'nın BRICS üyeliği, ekonomik ve nüfus büyüklüğü açısından gerçek bir üye olup olmadığına dair tartışmalar yaratsa da ülke bu platformda küresel jeopolitik gücün yeniden dengelenmesinde yapıcı bir rol oynamasını sağlayan yumuşak gücü ile konumlanmaktadır. Aynı zamanda Afrika kıtası için potansiyel bir ses olma misyonu üstlenmektedir.⁷² Öte yandan BRICS içindeki stratejik konumu Güney Afrika'ya Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Bölgesi (AfCFTA) gibi süreçlerde liderlik etme, bölgesel entegrasyonu geliştirme ve küresel Güney ortakları ile Afrikalı paydaşlar arasında bir köprü işlevi görme fırsatı sunmaktadır.⁷³

⁷⁰ Sinha, A., Dorschner, J. P. (2010). India: Rising Power or a Mere Revolution of Rising Expectations? *Polity*, 42(1), s. 78.

⁷¹ Sotero, P. & Armijo, L. E. (2007). "Brazil: To be or not to be a BRIC?". *Asian Persp*, 31:4, ss. 63-64.

⁷² Harrison, Philip. (2007) "South Africa in the BRICS", *Asian Perspective*, Cilt 31, Sayı 4, s. 1.

⁷³ Minko, Abraham Ename (2025), "The Role of BRICS in Shaping the New World Order: A Case Study of South Africa's Influence and Opportunities in the African Continental Free Trade Area (AfCFTA)", *ULIPOD*, Cilt 5, Sayı 2, s. 1.

2. BÖLÜM

TEORİK ÇERÇEVE ve ANALİZ YÖNTEMİ

Bu bölüm, çalışmanın kuramsal ve yöntemsel temelini oluşturarak, BRICS ülkelerinin küresel yönetim mekanizmalarına ilişkin söylemlerinin analizi için gerekli çerçeveyi sunmayı amaçlamaktadır. Uluslararası ilişkiler disiplininde kuramsal yaklaşımlar, yalnızca olguları açıklamakla kalmaz; aynı zamanda araştırmacının hangi soruları soracağını ve hangi yöntemlerle cevap arayacağını belirler. Sosyal inşacılık ve neo-liberal kurumsalcılık, tezin analitik omurgasını teşkil etmektedir. Sosyal inşacılık yaklaşımına göre, devletlerin kimlik ve çıkarları doğuştan sabit olmayıp, paylaşılan fikirler ve toplumsal etkileşimler yoluyla inşa edilmektedir. Bu çerçevede söylemler, normlar ve ortak anlam dünyaları uluslararası siyasetin şekillenmesinde belirleyici bir rol oynamaktadır.⁷⁴ Neo-liberal kurumsalcılık ise uluslararası kurumların devletler arasında karşılıklı faydaya dayalı işbirliğini kolaylaştıran ve bu süreçte aktörlerin davranışlarını şekillendiren yapılar olduğunu ileri sürmektedir.⁷⁵ Bu kuramsal tartışmaların ardından, bölümde söylem analizi yöntemi ayrıntılı biçimde ele alınacak, böylece üçüncü bölümde yapılacak lider konuşmaları ve zirve bildirileri incelemesine teorik ve metodolojik bir zemin hazırlanacaktır. Dolayısıyla bu bölüm, çalışmanın bulgularına geçişi mümkün kılan kritik bir aşama olarak tasarlanmıştır.

2.1. Sosyal İnşacılık

Sosyal İnşacılık (Social Constructivism), Uluslararası İlişkiler teorileri arasında 1980'lerin sonundan itibaren ana akım teorilere (realizm ve liberalizm) yönelik en güçlü eleştirel duruşlardan birini sergilerken, uluslararası sistemin yapısını sadece maddi güç unsurlarıyla değil, sosyal etkileşimler ve paylaşılan fikirler üzerinden tanımlar.⁷⁶ Alexander Wendt'in temelini attığı bu yaklaşım, devletlerin çıkarlarının ve kimliklerinin önceden verilmiş (exogenous) olmadığını, aksine süreç içerisinde etkileşimler yoluyla "inşa edildiğini" savunur.⁷⁷

⁷⁴ Wendt, Alexander. (1999). Social theory of international politics. Cambridge, UK: Cambridge University Press, s. 1.

⁷⁵ Keohane, Robert. O. (1984). After hegemony: Cooperation and discord in the world political economy. Princeton University Press, s. 90.

⁷⁶ Wendt, 1999, s. 1.

⁷⁷ Wendt, 1999, s. 27.

Uluslararası sistemdeki aktörler, diğer aktörlerle olan ilişkilerini ve onlara dair kavrayışlarını normlar ve pratikler aracılığıyla geliştirdikleri için, anlamlı her türlü siyasi davranış veya eylem ancak öznelerarası bir sosyal bağlam içerisinde mümkündür.⁷⁸ Bu bağlamda maddi dünya kendi başına bir anlam ifade etmez; ona anlamı yükleyen aktörlerin kolektif bilincidir.⁷⁹ Bu temel varsayımdan hareketle, uluslararası sistemi şekillendiren unsurlar sadece devletlerin askeri veya ekonomik kapasiteleri gibi maddi gerçeklikler değil, bu gerçekliklere yüklenen toplumsal anlamlardır. Dolayısıyla maddi dünya, aktörlerin ona yüklediği anlam bağlamları dışında toplumsal bir gerçeklik teşkil etmez.⁸⁰ Örneğin nükleer silahların varlığı kendi başına bir tehdit oluşturmaz. Bu maddi gerçeklik dost veya düşman olarak tanımlanan sosyal kimlikler üzerinden süzülerek anlam kazanır. Alexander Wendt'in örnek verdiği üzere, nükleer silahların varlığı ancak aktörlerin birbirlerine atfettiği 'dost' veya 'düşman' gibi sosyal kimlikler ve paylaşılan anlamlar süzgecinden geçerek bir anlam ve strateji kazanır.⁸¹

Emanuel Adler'a göre, maddi dünyanın uluslararası politikayı nasıl şekillendirdiği, bu dünyanın aktörler tarafından nasıl yorumlandığına bağlıdır. Nitekim Adler, "*Maddi dünyanın insan eylemi ve etkileşimi tarafından şekillendirilme ve aynı zamanda bu eylem ve etkileşimi şekillendirme biçimi; dinamik, normatif ve epistemik yorumlara bağlıdır*" diyerek bu duruma işaret etmektedir.⁸² Aynı zamanda Adler, uluslararası sistemdeki değişimin sadece maddi güç dengelerinin kaymasıyla değil, bilişsel evrim olarak adlandırılan kolektif bir öğrenme süreciyle bilginin ve paylaşılan anlayışların dönüşmesi sonucunda gerçekleştiğini savunmaktadır.⁸³ Dolayısıyla, devletlerin dış politika davranışları sadece rasyonel fayda-maliyet hesaplarına dayanan rasyonel tercihlerle açıklanamaz. Ancak normlar ve kimlikler, aktörlerin uygun davranış anlayışını şekillendirerek dış politika davranışlarını belirler.⁸⁴

⁷⁸ Hopf, Ted. (1998). "The Promise of Constructivism in International Relations Theory", *International Security*, Cilt 23, Sayı 1, s. 173.

⁷⁹ Wendt, 1999, s. 1.

⁸⁰ Wendt, 1999, s. 193.

⁸¹ Wendt, Alexander. (1995). Constructing International Politics, *International Security*, Vol. 20, No. 1, s. 73.

⁸² Adler, Emanuel. (1997). Seizing the Middle Ground: Constructivism in World Politics, *European Journal of International Relations*, Cilt 3, Sayı 3, s. 322.

⁸³ Adler, 1997, s. 339.

⁸⁴ Finnemore, Martha; Sikkink, Kathryn. (1998). International Norm Dynamics and Political Change, *International Organization*, 52(4), 891-892.

Sosyal inşacılığın uluslararası sistem analizindeki en özgün katkılarından biri, anarşi kavramına getirdiği yorumdur. Geleneksel teoriler anarşiyi devletleri çatışmaya iten maddi ve değişmez bir yapı olarak görürken, inşacı perspektif anarşinin içeriğinin devletler arasındaki etkileşimlerle dolduğunu savunur. Wendt, devletlerin çıkarlarının, sabit ve dışsal olmadığını aksine sosyal etkileşim süreçleri içinde şekillendiğini vurgulamaktadır.⁸⁵ Bu bağlamda BRICS, uluslararası sistemin anarşik yapısını çatışma alanından, daha işbirlikçi veya en azından diyalog temelli bir kültüre doğru dönüştürme potansiyeli taşır.

BRICS'in reform talepleri sadece kurumsal bir yer edinme çabası değil, aynı zamanda küresel siyasetin ortak sağduyusunu yeniden tanımlama girişimidir. Ted Hopf, devlet kimliklerinin potansiyel olarak devletin kurucu pratiklerinin bir parçası olduğunu ve bu sayede devletin hem yurt içindeki hem de yurt dışındaki eylemlerini ürettiğini varsaymaktadır.⁸⁶ Bu perspektife göre, bir devletin dış politikası, onun içsel kimliği ve toplumsal değerleriyle kopmaz bir bağ içerisindedir. Dolayısıyla, BRICS üyelerinin her birinin kendi tarihsel mirası ve “yükselen güç” olarak tanımladığı yeni kimliği, küresel yönetimdeki statükoya karşı geliştirdikleri normatif direncin temel kaynağını oluşturur.

İnşacılar, devletlerin davranışlarını açıklarken, rasyonalistlerin “sonuç odaklı mantığı” (logic of consequences) yerine “uygunluk mantığı” (logic of appropriateness) kavramını kullanırlar. Bu yaklaşıma göre aktörler, “Bu durumda benim gibi bir aktöre yakışan davranış nedir?” sorusuna göre hareket ederler.⁸⁷ BRICS bu noktada Batı merkezli kurumların dışladığı veya ikinci plana attığı kalkınmakta olan ülkeler için yeni bir uygunluk alanı inşa etmektedir.

Kazan Deklarasyonu gibi metinlerde sıkça rastlanan “egemen eşitlik” ve “küresel adaletsizliğin giderilmesi” vurguları, inşacıların “söylemsel pratikler” olarak adlandırdığı olguya hizmet eder. Nicholas Onuf’a göre dil sadece mevcut gerçekliği temsil eden bir araç değil, aynı zamanda edimsel gücüyle sosyal gerçekliği ve kuralları inşa eden bir unsurdur. Bu bağlamda söylem teorisi, toplumsal gerçekliğin kurucu unsuru olan sosyal kuralların rasyonel birer yansımadan ziyade dilsel eylemlerle biçimlendiğini

⁸⁵ Wendt, Alexander. (1992). Anarchy is what states make of it: the social construction of power politics, *International Organizations*, 46/2, s. 398.

⁸⁶ Hopf, 1998, s. 193.

⁸⁷ Finnemore and Sikkink, 1998, s. 912.

doğrulamaktadır.⁸⁸ Onuf'un belirttiği üzere, dilin sadece gerçekliği temsil etmekle kalmayıp aynı zamanda onu inşa etme kapasitesi göz önüne alındığında özellikle 2024 ve 2025 yıllarındaki genişleme süreçleri, BRICS'in salt maddi kapasitelerin bir araya geldiği bir ittifak olmanın ötesine geçerek Küresel Güney kimliğinin kolektif bir anlayış çerçevesinde kurumsallaştığı toplumsal bir inşa projesine dönüştüğünü somutlaştırmaktadır.

Antje Wiener'e göre uluslararası normlar, anlamı önceden tayin edilmiş durağan yapılar değil aksine aktörlerin kendi 'normatif bagajlarını' ve arka plan tecrübelerini sürece dahil ettikleri uygulama aşamasında normun kültürel geçerliliği sürekli bir çekişme ve yeniden müzakere sürecine tabidir.⁸⁹ BRICS'in mevcut küresel yönetim mekanizmalarındaki tutumu, bu anlamda bir normatif itiraz pratiği olarak değerlendirilebilir. Sürecin kurumsal ve hukuki meşruiyet zeminini ise Christian Reus-Smith'in anayasal ilkeler teorisi tamamlamaktadır. Reus-Smith, uluslararası sistemin temelini oluşturan ahlaki ve hukuki varsayımların, aktörlerin "meşru yönetim" konusundaki ortak anlayışları doğrultusunda zamanla değiştiğini savunur.⁹⁰ Reus-Smith'e göre uluslararası sistemin kurumsal mimarisini belirleyen anayasal yapılar devletlerin ahlaki amaçları ve meşru devlet eyleminin niteliğine dair paylaşılan temel normlar üzerine kuruludur. Bu bağlamda küresel yönetim mekanizmalarındaki dönüşüm sistemin temelindeki ahlaki ve hukuki varsayımların aktörler tarafından yeniden yorumlanmasıyla yakından ilişkilidir.⁹¹ Reus-Smith'in sunduğu bakış açısı, BRICS'in sunduğu reform taleplerinin sadece kurumsal bir yer edinme çabası olmadığını, aynı zamanda küresel yönetişimin temelindeki değer yargılarını dönüştürmeyi hedefleyen söylemsel bir inşa süreci olduğunu anlamaya olanak sağlamaktadır. Sosyal inşacılık, bloğun maddi bir güç odağı olmanın ötesinde, sistemin normatif temellerini hangi ahlaki öncelikler ve meşruiyet anlayışları üzerine yeniden inşa etmeye çalıştığını analiz etmek açısından işlevsel bir kuramsal araç sunmaktadır.

⁸⁸ Onuf, Nicholas Greenwood. (2012), *World of Our Making: Rules and Rule in Social Theory and International Relations*, New York: Routledge, s. 77.

⁸⁹ Wiener, Antje. (2014), *A Theory of Contestation*, Heidelberg: Springer Briefs in Political Science, University of Hamburg, Hamburg, s. 29-30.

⁹⁰ Reus-Smith, Christian(1999). *The Moral Purpose of the State: Culture, Social Identity, and Institutional Rationality in International Relations*, (Princeton, NJ: Princeton University Press), s. 32.

⁹¹ Reus-Smith (1999). s. 32-33.

2.2. Neo-Liberal Kurumsalcılık

Robert Keohane, neoliberal kurumsalcılığı realizmin dünya siyasetine yönelik kasvetli döngüsel bakış açısına bir alternatif olarak sunar ve siyasetin aslında potansiyel olarak ilerlemeci bir nitelik taşıdığını savunur.⁹² Bu bağlamda karmaşık karşılıklı bağımlılık koşulları altında rasyonel devletler, uluslararası organizasyonları gündem belirlemek ve koalisyonlar kurmak için temel birer politika aracı olarak kullanır.⁹³ Bu kurumsal rejimler ise sağladıkları bilgi akışıyla devletler arasındaki belirsizliği azaltarak ortak çıkarlar doğrultusunda işbirliğini kolaylaştırır.⁹⁴

Uluslararası İlişkiler teorileri içerisinde neoliberal kurumsalcılık, devletleri anarşik bir sistem içerisinde kendi çıkarlarını maksimize etmeye çalışan rasyonel ve tekil aktörler olarak kabul eder. Bu teorik çerçeve metodolojik olarak Rasyonel Seçim Teorisi'ne dayanır ve devletlerin işbirliği kararlarını mikroekonomik bir fayda-maliyet analizi çerçevesinde değerlendirir. Ancak Keohane, bu rasyonel analizi güç ilişkileri ve değer yargılarından bağımsız ele almaz, aksine seçeneklerin her zaman belirli bir güç bağlamı ve değerler sistemi içerisinde kısıtlar altında yapıldığını vurgular.⁹⁵ Sosyal inşacılığın kimliklerin karşılıklı inşasına odaklanan analizinden farklı olarak, Robert Keohane'ın neoliberal kurumsalcılığı, uluslararası kurumların devlet davranışlarını esas alarak teşvik yapıları üzerinden etkilediğini; özellikle bilgi akışını düzenleyerek, belirsizliği azaltarak ve taahhütlerin güvenilirliğini artırarak rasyonel aktörlerin stratejik tercihlerini şekillendirdiğini savunur.⁹⁶

Neoliberal kurumsalcılığın temel argümanı, uluslararası kurumların anarşik sistemde işbirliğinin önündeki yapısal engelleri işlevsel olarak ortadan kaldırdığıdır. Robert Keohane'e göre uluslararası rejimler, meşru pazarlıkların işlem maliyetlerini düşürüp kural dışı eylemlerin maliyetlerini artırarak rasyonel aktörlerin rejim ilkelerini ihlal etme teşviklerini azaltır ve böylece etkileşimi tek seferlik bir durumdan tekrarlı bir oyuna (*iterated game*) dönüştürerek işbirliğini kolaylaştırır.⁹⁷ Bunun yanında uluslararası

⁹²Keohane, Robert O. (1989), *International Institutions and State Power: Essays in International Relations Theory*, Routledge, s. 11.

⁹³ Keohane, Robert & Nye, Joseph S., (2011), *Power and Interdependence, Power and interdependence* (4. baskı). Pearson Education, s. 15.

⁹⁴ Keohane and Nye, 2011, s. 273.

⁹⁵ Keohane, 1984, s. 72.

⁹⁶ Keohane, 1989, s.2.

⁹⁷ Keohane, 1984, s. 89-90.

rejimler, taraflara performanslarını ölçebilecekleri şeffaf davranış standartları sunarak, sekreteryalar aracılığıyla tarafsız bilgi akışını sağlayarak ve meseleler arasında bağlantılar kurup aldatmanın maliyetini artırarak işbirliğinin önündeki bilgi asimetrisi ve kalite belirsizliği engellerini işlevsel olarak ortadan kaldırır.⁹⁸

Stephen Krasner'a göre uluslararası rejimler, bu rasyonel beklentilerin birleştiği ilkeler ve karar alma prosedürleri bütünü olarak işlev görür.⁹⁹ Bu doğrultuda neoliberal kurumsalcılık, uluslararası iş birliğini devletlerin normatif yönelimlerinden ziyade kurumsal düzenlemelerin şekillendirdiği teşvik yapıları ve rasyonel çıkar hesapları çerçevesinde açıklayan bir analiz perspektifi sunmaktadır.

G. John Ikenberry'e göre lider devletin gücünü kurumsal kurallarla sınırlandırması (*strategic restraint*) düzeni sürekli zorlama ve baskı ile sürdürmenin maliyetini düşüren ve ikincil devletlerin rızasını kazanan rasyonel bir güç yönetimi stratejisidir. Bu süreçte hegemonik güç, mevcut geçici kapasite üstünlüğünü kurumlara aktararak düzeni geleceğe yönelik sabitlemeyi ve böylece maddi gücü azalsa bile kendi lehine olan kuralların devamlılığını güvence altına almayı hedefler.¹⁰⁰

Andrew Moravcsik'in liberal uluslararası siyaset teorisi ise, uluslararası siyasetin temel aktörleri olarak rasyonel ve riskten kaçınan bireyleri ve özel grupları kabul eden 'aşağıdan yukarıya' (*bottom-up*) bir yaklaşım üzerine inşa edilmiştir.¹⁰¹ Bu varsayımına göre, toplumsal aktörler maddi ve ideolojik çıkarlarını siyasetten bağımsız olarak tanımlamakta, devletin dış politika tercihleri ise bu aktörlerin kendi taleplerini siyasal mübadele ve kolektif eylem yoluyla sisteme aktarması sonucunda şekillenmektedir.¹⁰² Ikenberry'nin kurumsal kısıtlama yoluyla düzen sürekliliği ve Moravcsik'in içsel çıkar aktarımı yaklaşımı birlikte değerlendirildiğinde, BRICS ülkelerinin mevcut küresel finansal mimariyi tamamen reddetmek yerine, bu mimari içindeki karar alma

⁹⁸ Keohane, 1984, s. 94.

⁹⁹ Krasner, Stephen D. (1982). "Structural Causes and Regime Consequences". *International Organization*, 36(2), s. 135.

¹⁰⁰ Ikenberry, G. J. (2001). *After victory: Institutions, Strategic Restraint, and the Rebuilding of Order After Major Wars*. Princeton University Press. s. 53- 54.

¹⁰¹ Moravcsik, Andrew (1997), *Liberal Theory of International Politics*, s. 517.

¹⁰² Moravcsik, 1997, s. 518.

mekanizmalarını kendi ekonomik rasyonaliteleri doğrultusunda dönüştürme çabalarını teorik olarak anlamlandırır.

BRICS'in Bretton Woods kurumlarına yönelik reform talepleri, küresel ekonomik yönetimdeki eşitsizliklere dayandırılmaktadır. Miles Kahler'ın da belirttiği gibi, yükselen ekonomilerin mevcut düzene yönelik memnuniyetsizliği, özellikle "küresel kurumlara gömülü asimetriler" ve mevcut yönetim kurallarının sağladığı politika özerkliğinin sınırları etrafında şekillenmektedir.¹⁰³ Bu durum neoliberal kurumsalcılık perspektifiyle uyumlu biçimde, aktörlerin uluslararası kurumlardan sağladıkları işbirliği ve mutlak kazanç imkanlarını korumakla birlikte, bu kazançların daha dengeli dağılımını sağlayacak reformları talep ettiklerini göstermektedir. Bu bağlamda BRICS ülkelerinin IMF ve Dünya Bankası gibi kurumlara yönelik reform talepleri sistemden kopuşu değil, kurumsal yapının daha kapsayıcı hale getirilmesine yönelik bir dönüşüm arayışını yansıtmaktadır. Benzer şekilde, BM Güvenlik Konseyi'ndeki veto yetkisi, kurumsal süreçlerde karar alma tıkanıklığı yaratan işlevsel bir sorun olarak ele alınır.¹⁰⁴ Bu doğrultuda BRICS'in NDB ve CRA gibi girişimleri mevcut liberal düzene bir reddiye değil, Keohane'in belirttiği kısıtlı-tercih analizi çerçevesinde ana rejimlerdeki tıkanıklıkların yarattığı yüksek işlem maliyetlerini minimize etmeyi hedefleyen rasyonel ve tamamlayıcı kurumsal alternatiflerdir.

2.3. Eleştirel Söylem Analizi

Uluslararası İlişkiler literatüründe söylem analizi, toplumsal gerçekliği inşa eden bir anlamlandırma sistemi olarak ele alınmaktadır. Bu sistemde anlam, nesnelerin kendisinden değil, toplumsal olarak inşa edilen işaret sistemlerinden ve bu sistemlerin kurduğu hakikat rejimlerinden kaynaklanır.¹⁰⁵ Söylem analizi, dilin toplumsal bir sistem olarak duyuşal verileri aracılık ederek gerçekliği nasıl inşa ettiğini ve bu anlamların temsiller olarak sosyal düzeyde nasıl yeniden üretildiğini inceler.¹⁰⁶ Bu yaklaşım, tekrar edilen beyan ve pratiklerin zamanla nasıl kurumsallaşarak normalleştiğini ve toplumsal

¹⁰³ Kahler, M. (2016). *The global economic multilaterals: Will eighty years be enough?* Global Governance, 22(1), s. 4.

¹⁰⁴ Hale, T., Held, D. ve Young, K. (2013). *Gridlock: Why Global Cooperation is Failing when We Need It Most*. Polity Press, s. 697-698.

¹⁰⁵ Milliken, J. (1999). "The Study of Discourse in International Relations: A Critique of Research and Methods", *European Journal of International Relations*, 5(2), s. 229.

¹⁰⁶ Neumann, I. B. (2008). *Discourse Analysis, Qualitative Methods in International Relations* içinde (Ed. Klotz ve Prakash). London: Palgrave Macmillan, s. 61.

birer gerçeklik haline geldiğini ortaya koymayı hedefler.¹⁰⁷ Yaklaşımın ontolojik temelinde dilin düşüncüyü mümkün kılması sebebiyle sosyal gerçekliğin öznel arası dilsel yapılar ve paylaşılan anlam sistemleri aracılığıyla kurulduğu varsayımı yatmaktadır.¹⁰⁸ Dolayısıyla bu yaklaşım, toplumsal hakikatin kaynağını nesnelerin özünde değil dili bir araç olarak kullanan öznel arası temsil sistemlerinin kurumsallaşmış pratiklerinde arar.

Söylem kavramı, üzerinde toplumsal olarak paylaşılan verili anlam yapılarını ifade etmektedir.¹⁰⁹ Bu anlam yapılarını ve onların sosyal dünyayı, kimlikleri ve iktidar ilişkilerini nasıl kurduğunu inceleyen söylem analizi yöntemi, Uluslararası İlişkiler disiplininde söylem ve eylemin bir bütün olarak ele alınmasını sağlayarak dış politika pratiklerinin ve kurumsal reform taleplerinin hangi inşa süreçlerinden geçtiğini deşifre eden temel bir yöntem haline gelmiştir.¹¹⁰ Postmodern ve post-yapısalcı perspektife göre, sosyal gerçeklik dilden ayrı bir düzlemde var olamaz; zira gerçeklik bizzat dil aracılığıyla inşa edilir.¹¹¹ Bu bağlamda toplumsal gerçekliklerin nasıl üretildiğini ve meşrulaştırıldığını deşifre etmek ancak bu insanın temel taşı olan söylemlerin çözümlenmesiyle mümkün kılınabilir. Özellikle eleştirel söylem analizi, dil ile iktidar arasındaki saydam olmayan ilişkileri sistematik bir biçimde ortaya koyarak hegemonik yapıların kendilerini nasıl doğallaştırdığını sorgular.¹¹² Dolayısıyla söylem analizi, sadece metinlerin okunması değil, “söylemek yapmaktır” ilkesinden hareketle fiili tavır ve eylemlerin de analiz edilmesidir.¹¹³

Uluslararası İlişkiler çalışmalarında söylem analizi tek bir kalıptan oluşmaz ve bünyesinde çeşitli kuramsal perspektiflerden beslenen alt yöntemler barındırır. Foucault’dan ilham alan soykütüksel (genealogical) yöntem, söylemlerin tarihsel gelişimini ve “tehdit” gibi temsillerin zaman içindeki sürekliliğini veya kırılmalarını

¹⁰⁷ Neumann, 2008, s. 62.

¹⁰⁸ Wendt, 1999, s. 175.

¹⁰⁹ Düzgit, Senem Aydın ve Rumelili, Bahar (2019). Discourse Analysis: Strengths and Shortcomings, *All Azimuth*, Cilt 8, Sayı 2, s. 286.

¹¹⁰ Ögün, Baybars (2013). Soğuk Savaş Sonrası Türk Dış Politikasında Söylem ve Eylem: Türkiye-AB İlişkileri", (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), s. 20.

¹¹¹ Düzgit, Senem Aydın (2011). Avrupa Birliği-Türkiye İlişkilerine Postyapısalcı Yaklaşım: Almanya Örneğinde Dış Politika ve Söylem Analizi", *Uluslararası İlişkiler*, cilt 8, sayı 29, Bahar, s. 50.

¹¹² Ögün, 2013, s. 27.

¹¹³ Ögün, 2013, s. 20.

inceler.¹¹⁴ Yükleme (predicate) analizi, metinlerdeki isimlere eşlik eden fiil, zarf ve sıfatları merkeze alarak aktörlere yüklenen nitelikleri ve bu yolla kurulan sosyal hiyerarşileri açığa çıkarır.¹¹⁵ Bir diğer alt yöntem olan metafor analizi ise dünyayı anlamlandırmak için kullanılan yerleşik bilişsel çerçeveleri tespit ederek bu metaforların düşünce ve eylemi nasıl kısıtladığını araştırır.¹¹⁶ Bu yöntemler arasında Ruth Wodak tarafından geliştirilen Söylemsel-Tarihsel Yaklaşım (DHA), kimlik inşasını ve bu sürecin tarihsel arka planını bir arada ele alması bakımından öne çıkmaktadır.¹¹⁷

Wodak'ın yaklaşımının temelinde yer alan metinlerarasılık (intertextuality) ve söylemlerarasılık (interdiscursivity) kavramları, analiz sürecinde merkezi bir öneme sahiptir. Metinlerarasılık, bir metnin geçmişteki veya günümüzdeki diğer metinlere açık veya örtük bir şekilde atıfta bulunma yollarını ifade etmektedir. Bu durum, aynı aktörlere sürekli referans verilmesi, aynı olayların hatırlatılması veya ana argümanların bir metinden diğerine aktarılması yoluyla gerçekleşir.¹¹⁸ Söylemlerarasılık ise farklı söylemsel alanların birbirleriyle nasıl bağlandığını ve birbirinden nasıl beslendiğini açıklar. Bu kavram uyarınca, resmi bir deklarasyon veya siyasi bir konuşma, akademik metinlerden, kurumsal kimlik inşalarından neo-oryantalist söylem veya modernleşme paradigması gibi metnin sınırlarını aşan belirli tarihsel söylemlerden öğeler alarak bunlarla söylemsel bağlar kurabilir.¹¹⁹

Metinlerarasılık, her metnin diğer metinlerden gelen öğelerle kurulan bir mozaik olduğu ilkesine dayanır.¹²⁰ Bu yaklaşım, tarihin metne ve metnin de tarihe eklenmesini sağlayarak toplumsal değişim süreçlerini açıklar.¹²¹ Fairclough, diğer metinlerin açıkça belirtildiği “belirgin” tür ile söylem geleneklerini içeren “kurucu” metinlerarasılık arasında temel bir ayrım yapar. Bu temel kuramsal ayrım, bir metnin belirli diğer metinlerle olan doğrudan ilişkisi ile genel söylem gelenekleriyle olan yapısal ilişkisi

¹¹⁴ Düzgüt ve Rumelili, 2019, s. 288.

¹¹⁵ Düzgüt ve Rumelili, 2019, s. 290.

¹¹⁶ Düzgüt ve Rumelili, 2019, s. 291.

¹¹⁷ Düzgüt ve Rumelili, 2019, s. 293.

¹¹⁸ Ögün, 2013, s. 16.

¹¹⁹ Düzgüt, Senem Aydın, (2014). Critical discourse analysis in analysing European Union foreign policy: Prospects and challenges", *Cooperation and Conflict*, Cilt 49, Sayı 3, s. 363.

¹²⁰ Riad, S., Vaara, E., & Zhang, N. (2012). The intertextual production of international relations in mergers and acquisitions. *Organization Studies*, 33(1) s. 126.

¹²¹ Fairclough, N. (1992). Intertextuality in critical discourse analysis. *Linguistics and Education*, 4(3-4), s. 270.

arasındadır.¹²² Belirgin metinlerarasılık (manifest intertextuality), başka metinlerin tırnak işareti gibi yöntemlerle bir metin içinde açıkça ve görünür şekilde temsil edilmesidir.¹²³ Buna karşılık kurucu metinlerarasılık, bir metnin üretim sürecinde çeşitli türlerin ve söylem biçimlerinin bir araya getirilerek yapılandırılmasını ifade eder.¹²⁴ Bu ayırım çerçevesinde belirgin tür somut metin parçalarına işaret ederken, kurucu tür metnin söylemsel özelliklerinin birbirleriyle olan etkileşimini kapsar. Norman Fairclough’a göre bu kavramsal bölümlendirme, metinlerin hem mevcut gelenekleri dönüştürme hem de yeni anlamlar üretme kapasitesini analiz etmeyi sağlar.¹²⁵

Ruth Wodak, özellikle kimlik temsillerini analiz etmek için beş ana söylemsel strateji önermektedir. İlk olarak *ima yollu* (referential) *stratejiler*, *eğretileme* (metaphor), *düz değişmece* (metonym) veya *ad aktarması* (synecdoche) gibi dilsel araçlar kullanılarak söylemde dış gruplar oluşturulur. Bu stratejilere adlaştırma ve eşitlik zinciri gibi başka araçlar da eklenebilir.¹²⁶ İma yollu stratejiler, sosyal aktörlerin dilsel olarak nasıl inşa edildiğini ve “biz” ile “onlar” gibi grupların nasıl oluşturulduğunu inceler.¹²⁷ İkinci olarak *yüklemleme* (predication) *stratejileri*, öznelere ne tür nitelikler ve karakteristik özellikler atfedildiğine odaklanarak aktörlerin imajını etiketler.¹²⁸ Söylemdeki bu iddialar, “topos” adı verilen mantıksal kalıpların kullanıldığı üçüncü strateji olan *uslamlama stratejileri* (argumentation) aracılığıyla meşrulaştırılır. Burada devreye giren *topos*’lar, tehlikeli sonuçlardan kaçınılması gerektiğini savunan “tehdit topos”u veya ahlaki bir görevi hatırlatan “sorumluluk topos”u gibi basmakalıp kanıtlama şemalarıdır.¹²⁹ Dördüncü olarak *derinlik kazandırma* (perspectivation) stratejisi, olaylar veya ifadelerin raporlanması, tanımlanması, öykülenmesi veya alıntılanması yoluyla söylemde bulunan öznenin kendi bakış açısını ortaya koymasıdır.¹³⁰ Beşinci olarak ise *kuvvetlendirme ve*

¹²² Fairclough, 1992, s. 271.

¹²³ Fairclough, 1992, s. 273.

¹²⁴ Fairclough, 1992, s. 271.

¹²⁵ Riad, Vaara ve Zhang, 2012, s. 126.

¹²⁶ Ögün, 2013, s. 45-46.

¹²⁷ Düzgit, 2014, s. 359.

¹²⁸ Düzgit, 2014, s. 359.

¹²⁹ Düzgit, 2014, s. 359.

¹³⁰ Ögün, 2013, s. 47.

yumuşatma (intensification/mitigation) *stratejileri*, ifadelerin ve cümlelerin anlamları üzerinde değişiklik yaparak söylemsel ifadelerin gücü belirlenir.¹³¹

Bu çalışmanın yönteminin bir diğer önemli teorik sütununu, Ernesto Laclau ve Chantal Mouffe tarafından geliştirilen “*söylemsel eklemlleme*” kuramı oluşturur. Söylemsel eklemlleme, ögeler arasında bu ögelerin kimliklerini dönüştüren bir ilişki kuran her türlü pratik ve bu pratiğin sonucunda ortaya çıkan yapılaşmış bütünlük (*söylem*) olarak tanımlanmaktadır.¹³² Toplumsal alan, anlamı nihai olarak sabitleyecek sabit bir merkezden yoksundur ve bu durum, alanı sürekli bir müzakere, mücadele ve belirlenemezlik sahası haline getirir.¹³³ Siyasal aktörler, bu istikrarsız alanda farklı toplumsal talepleri bir eşdeğerlik zinciri (*chain of equivalence*) aracılığıyla birleştirerek geçici bir hegemonik bütünlük ve siyasal sınırlar inşa etmeye çalışırlar.¹³⁴

Norman Fairclough ise söylemi metin, söylem pratiği ve toplumsal pratikten oluşan üç boyutlu bir model içinde kavramsallaştırır.¹³⁵ 1992 tarihli *Discourse and Social Change* isimli çalışmasında oluşturduğu söylemin üç boyutlu kavramsallaştırılması (*three dimensional conception of discourse*) tablosunda sistemleştirilen bu model, metinsel analiz, söylemsel pratik ve toplumsal pratik düzeyleri birleştirilerek bireylerin anlam üretim süreçlerinin hem toplumsal yapı ve iktidar ilişkileri tarafından şekillendiğini hem de bu yapı ve ilişkiler üzerinde dönüştürücü etkiler yarattığını ortaya koyar.¹³⁶ Böylelikle bu yöntem siyasal aktörlerin istikrarsız bir anlam sahasında nasıl geçici bütünlükler kurduğunu ve bireysel anlam üretimlerinin toplumsal iktidar yapılarıyla olan çift yönlü etkileşimini çözümlemeyi mümkün kılan bütüncül bir perspektif sunar.

Analiz aşamasında, metinlerarasılık¹³⁷ kavramı merkezi bir rol oynayacak ve BRICS’in reform söylemlerinin Batı merkezli hegemonik söylemlerle nasıl bir etkileşim içinde

¹³¹ Ögün, 2013, s. 47.

¹³² Laclau, E. ve Mouffe, C. (1985). *Hegemony and Socialist Strategy: Towards a Radical Democratic Politics*. London: Verso. s. 105.

¹³³ Laclau, and Mouffe, 1985, s. 96.

¹³⁴ Laclau and Mouffe, 1985, s. 109.

¹³⁵ Fairclough, Norman. (1992). *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press, s. 4.

¹³⁶ Fairclough, 1992, s. 73.

¹³⁷ Fairclough, metinlerarasılığı en temelde dış metinlere ait unsurların bir metin içine dahil edilmesi, yeniden bağlamlandırılması ve farklı seslerin birbiriyle diyalojik bir ilişkiye sokulması olarak tanımlar. Bkz: Fairclough, Norman, (2003). *Analysing Discourse: Textual Analysis for Social Research*. London: Routledge. s. 39.

olduğu ve hangi noktada onlardan kopuş sergilediği incelenecektir. Bu süreçte söylem, yalnızca bir düşünce aktarım aracı olmanın ötesinde, farklı ideolojilerin ve güç odaklarının hakimiyet kurmak adına çatıştığı aktif bir mücadele alanı olarak işlev görmektedir.¹³⁸

Analiz birimlerini oluşturan kaynaklar, tezin kapsamı gereği 2025 yılına kadar yayınlanmış olan resmi konuşmaları içermektedir. Michael Patton'un nitel araştırma tasarımları için önerdiği amaçlı örneklem (*purposive sampling*) stratejisiyle¹³⁹ seçilen bu veri seti, BRICS zirve deklarasyonları ile ana üye ülke liderlerinin BM Genel Kurulu'ndaki hitaplarından oluşmaktadır. Bu metinler sadece dilsel içerikleriyle değil, aynı zamanda bu içeriklerin kim tarafından, hangi aktörleri hedef alarak ve hangi tarihsel bağlamda üretildiği ekseninde analize tabi tutulmuştur.

Analiz sürecinde, BRICS liderlerinin zirve konuşmaları BM Genel Kurulu'ndaki hitaplarını çözümlemek adına, Wodak'ın söylemsel- tarihsel yaklaşım kapsamında sunduğu yükleme ve usamlama stratejilerine öncelik verilmiş ve bu süreç metinlerarasılık ilkesiyle desteklenmiştir. Yükleme stratejisinin tercih edilme nedeni, liderlerin BRICS'i alternatif bir kutup veya "Küresel Güney'in hamisi" olarak nasıl tanımladığını ve mevcut küresel yönetim aktörlerine hangi nitelikleri atfederek meşruiyet sahalrı açtığını somutlaştırmaktır. Usamlama stratejisi ise, reform taleplerinin hangi mantıksal şemalar ve toposlar (adalet, sorumluluk, tehdit vb.) aracılığıyla gerekçelendirildiğini sistematik bir sınıflamaya tabi tutmaya olanak sağlamıştır. Bu stratejik seçim, karmaşık siyasi metinlerin kimlik inşası ve argüman yapısı temelinde ayrıştırılmasını kolaylaştırarak; farklı ulusal perspektiflerin hangi ortak söylemsel zeminlerde birleştiğini ve küresel yönetim mekanizmalarına yönelik dönüşüm taleplerinin hangi retorik araçlarla meşrulaştırıldığını şeffaf bir biçimde ortaya koymayı hedeflemiştir. Metinlerarasılık yöntemi, münferit lider beyanatlarının BRICS'in kurumsal kimliğini ve ortak reform ajandasını nasıl kolektif bir "söylemsel zincir" haline getirdiğini deşifre etmek amacıyla analizin bir parçasıdır.

¹³⁸ Wodak, Ruth and Meyer, Michael. (Eds.). (2009). *Methods of Critical Discourse Analysis*. 2nd Edition. London: SAGE Publications. s. xxix.

¹³⁹ Michael Q. Patton, *Qualitative Research and Evaluation Methods*, 3rd ed. (Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 2002), s. 228-229.

3. BÖLÜM

BULGULAR VE ANALİZ: LİDER SÖYLEMLERİ ÜZERİNDEN KÜRESEL YÖNETİŞİM REFORMU

3.1. Analizin Mantıksal Çerçevesi ve Metodolojik İzlek

Tezin bu ana bölümü, BRICS’in uluslararası sistemin kurumsal ve normatif mimarisini dönüştürme potansiyelini üye devletlerin lider düzeyindeki söylemsel pratikleri üzerinden soruşturmaktadır. Analizin mantıksal kurgusu, siyasi liderlerin dil aracılığıyla gerçekleştirdikleri eylemlerin uluslararası düzenin inşasındaki rolüne dayanmaktadır. Bu bağlamda lider söylemlerinin seçilmesinin temel gerekçesi, siyaset yapmanın büyük ölçüde bir söylem pratiği olması ve siyasi söylemin öncelikle profesyonel siyasetçilerle tanımlanmasıdır.¹⁴⁰ Çalışmanın bu safhasında, nitel araştırma metodolojisinin sunduğu eleştirel söylem analizi (critical discourse analysis) benimsenmiştir. Bu yöntem, liderlerin metinlerindeki gizil anlamları, güç ilişkilerini ve kurumsal reform taleplerinin arkasında yatan normatif tercihleri açığa çıkarmayı hedefler. Söz eylemi teorisine göre dil, dünyayı sadece betimlemekle kalmayıp aynı zamanda inşa eden edimsel bir güce sahiptir. Diğer bir ifadeyle, Austin’in yaklaşımı, edimsel bir sözcenin (*performative utterance*) sadece bir durumu rapor etmek veya betimlemek yerine, sözün söylenmesiyle bizzat bir eylemin gerçekleştirildiği (*the performing of an action*) varsayımına dayanmaktadır.¹⁴¹ Bu teorik zemin üzerinde uluslararası sistemdeki kurumsal kimlik ve meşruiyetin yetkili temsilcilerin gerçekleştirdiği kurucu söylemsel pratikler aracılığıyla varlık kazandığı kabul edilmektedir. Söylem analizinin bu çalışmadaki işlevi, aktörlerin mevcut küresel yönetim krizine verdikleri anlamı ve bu krizden çıkış için önerdikleri “paralel” veya “revize edilmiş” düzen düşlemlerini kuramsal bir süzgeçten geçirmektir.

Analiz edilecek veri seti, 2009-2025 yılları arasına yayılan ve küresel yönetişimin “*polikriz*” (*polycrisis*)¹⁴² olarak adlandırılan dönüşüm evresini kapsayan stratejik

¹⁴⁰ Van Dijk, T. A. (1997). What is political discourse analysis? *Belgian Journal of Linguistics*, 11(1), s. 12.

¹⁴¹ Austin, J. L. (1962). *How to do things with words*. Oxford University Press, s. 145.

¹⁴² Polikriz, farklı küresel krizlerin birbirini besleyerek eşzamanlı biçimde ortaya çıktığı sistemik bir dönüşüm sürecini ifade etmektedir. Bkz: Tooze, Adam. (2022). *Welcome to the World of the Polycrisis*,

dokümanlardan teşkil edilmiştir. Veri setinin seçiminde temsil gücü ve karar vericilik kriterleri esas alınmıştır. Bu doğrultuda analizin ana omurgasını kurucu üyelerin devlet başkanlarının ve dışişleri bakanlarının yıllık BRICS Zirvelerindeki hitapları, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu konuşmaları oluşturmaktadır. Bu metinler, sadece ulusal çıkarların beyanı değil, aynı zamanda Küresel Güney olarak kavramsallaştırılan geniş bir coğrafyanın sistemik reform taleplerinin de söylemsel inşasını temsil etmektedir.

Söylemlerin çözümlenmesi sürecinde çalışmanın teorik omurgasını oluşturan Neoliberal Kurumsalcılık ve Sosyal İnşacılık yaklaşımları birer analitik mercecek olarak işlev görmektedir. Neoliberal Kurumsalcılık çerçevesinde söylemlerdeki ‘kurumsal etkinlik’, ‘temsil adaleti’, ‘oy haklarının dağılımı’ ve ‘işbirliği maliyetleri’ gibi rasyonel-işlevsel kodlar aranmaktadır. Burada temel odak, liderlerin mevcut Bretton Woods kurumlarını hangi rasyonel gerekçelerle eleştirdikleri ve bu kurumların sürdürülebilirliği için önerdikleri reformların teknik sınırlarını saptamaktır. Sosyal inşacılık perspektifinde ise söylemlerdeki ‘normatif inşaa’ süreçlerine odaklanılmaktadır. Bu kapsamda ‘çok kutupluluk’, ‘egemen eşitlik’, ‘Batı-merkezcilik eleştirisi’ ve ‘paylaşılan kimlik’ gibi kavramların liderler tarafından nasıl anlamlandırıldığı ve bu kavramların uluslararası toplumda yeni bir meşruiyet alanı yaratmak için nasıl araçsallaştırıldığı deşifre edilmektedir.

Analiz süreci üç temel aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada veri setindeki tüm belgeler tümevarımcı bir yaklaşımla taranarak baskın semantik temalar saptanmakta; liderlerin BM Genel Kurulu hitapları ve BRICS Zirve deklarasyonları üzerinden kavramsal bir haritalama yapılarak en sık tekrarlanan ve stratejik vurgu taşıyan söylemsel örüntüler belirlenmektedir. Özellikle finansal mimaride reform, egemen eşitlik, çok taraflılık, tek taraflı yaptırımlara direnç ve çok kutupluluk gibi temaların metin içindeki işlevleri analiz edilmektedir. Bu aşamada yalnızca yüzeysel tekrarlar değil, tekrarların kurduğu anlam bütünlüğü ve söylemsel bağlam esas alınmaktadır. Analizde, üye ülkelerin küresel yönetim reformu ve çok kutupluluk söyleminin en belirgin şekilde ortaya çıktığı konuşmalar amaçlı örneklem yöntemiyle seçilmiştir.

Financial Times, 28 Ekim 2022. <https://www.ft.com/content/498398e7-11b1-494b-9cd3-6d669dc3de33>
Erişim tarihi: 15 Ocak 2026.

İkinci aşamada saptanan temalar, tezin teorik omurgasını oluşturan Sosyal İnşacılık ve Neo-Liberal Kurumsalcılık yaklaşımları çerçevesinde kurumsal reform ve normatif dönüşüm başlıkları altında teorik kodlama sistemine tabi tutulmaktadır. Bu süreçte aktörlerin kendilerini uluslararası sistem içinde nasıl konumlandıkları incelenmektedir. Örneğin BRICS’in kendisini “Küresel Güney’in Sesi” olarak sunması stratejik bir özne inşası olarak kodlanmaktadır. Aynı şekilde, liderlerin uluslararası finansal, siyasi ve teknolojik yapısal tikanlıkları hangi usamlama stratejileriyle sorunsallaştırdığı, mevcut düzene alternatif olarak sundukları normatif evreni nasıl meşrulaştırdığı ve ulusal çıkarlarını hangi kavramsal düğüm noktaları etrafında eklemlediği çözümlenmektedir. Bu doğrultuda söylemsel korpus, Wodak’ın Söylem-Tarihsel Yaklaşımı¹⁴³ ile Laclau ve Mouffe’un Hegemonya Teorisi rehberliğinde incelenmektedir. Özellikle tarihsel adaletsizlik vurguları, geleceğe dair potansiyel vaatler, ötekileştirme stratejileri ve retorik araçlar üzerinden mevcut düzenin nasıl bir “öteki” olarak kurgulandığı deşifre edilmektedir.

Son aşamada ise üye devletlerin resmi söylemleri arasındaki benzeşme ve ayrışma noktaları karşılaştırmalı bir analize tabi tutularak, BRICS içindeki ortak zeminler ile ulusal stratejik tercihlerden kaynaklanan farklı yaklaşımlar sentezlenmektedir. Bu aşamada farklı ulusal çıkarların, Laclau ve Mouffe’un “eşdeğerlik zinciri”¹⁴⁴ mantığına benzer şekilde, hangi ortak paydalar altında birleştirildiği metodolojik olarak somutlaştırılmaktadır. Analiz edilen söylemler, küresel yönetimdeki reel güç kaynakları, kurumsal tikanlıklar ve uluslararası sistemdeki dönüşüm dinamikleriyle ilişkilendirilerek yorumlanmaktadır. Yapılacak çözümleme, heterojen kimlik ve çıkarlara sahip BRICS üye devletlerinin savunmacı bir sistem içi reform arayışından, Batı merkezli ontolojik üstünlüğe meydan okuyan alternatif bir evrensellik ve paralel kurumsal mimari inşasına evrilen söylemsel kırılma hatlarını ortaya koymayı hedeflemektedir. Böylece analiz, BRICS’in küresel yönetime müdahalesini yalnızca teknik reform talepleri

¹⁴³ Söylemsel tarihsel yaklaşım (DHA), söylemi toplumsal pratikler hakkındaki yapılandırılmış bilgi formları olarak ele alırken, metni somut sözlü ifadeler veya yazılı belgeler olarak tanımlar. Bkz: Wodak and Meyer, 2009, s. xxiv.

¹⁴⁴ Laclau, and Mouffe, 1985, s. 109.

çerçevesinde değil, uluslararası sistemin anlamsal yapısını dönüştürmeyi amaçlayan kapsamlı bir söylemsel meydan okuma olarak ele almaktadır.

3.2. BRICS Ülkelerinde Küresel Reform Söylemi Analizi

Bu bölümde, BRICS bloğunun kurucu ve ana aktörleri olan Çin Halk Cumhuriyeti, Rusya Federasyonu, Hindistan, Brezilya ve Güney Afrika Cumhuriyeti'nin küresel yönetim reformuna yönelik söylemsel stratejileri dönemsel kırılma hatları eşliğinde analiz edilmiştir. Araştırmanın ampirik veri setini, bloğun kurumsallaşma adımlarının atıldığı 2009 yılından tezin kronolojik sınırını oluşturan 2025 yılına kadar uzanan süreçte, söz konusu beş ülkenin BRICS Liderler Zirvelerindeki resmi beyanatları ve BM Genel Kurulu hitapları oluşturmaktadır. Söylem analizi metodolojisinin doğası gereği, uluslararası sistemde devlet kimliğini ve egemen iradeyi en üst düzeyde temsil eden devlet ve hükümet başkanlarının (Hu Jintao, Xi Jinping, Vladimir Putin, Manmohan Singh, Narendra Modi, Luiz Inácio Lula da Silva, Dilma Rousseff, Jain Bolsonaro, Jacob Zuma ve Cyril Ramaphosa) konuşmaları birincil odak noktası seçilmiştir. Bununla birlikte, devletlerin kurumsal söylemindeki sürekliliği ve dış politika çizgilerindeki makro tutarlılığı korumak amacıyla, bazı yıllarda ilgili ülkelerin zirve veya BM genel kurullarında devlet başkanı düzeyinde temsil edilemediği durumlarda, Rusya ve Hindistan vaka analizlerinde görüldüğü üzere, dönemin Dışişleri Bakanları (Sergey Lavrov, S.M. Krishna,) tarafından icra edilen resmi hitaplar ve devlet adına sunulan kurumsal deklarasyonlar da veri setine organik birer bileşen olarak dahil edilmiştir. Böylelikle, lider odaklı siyasi retorik ile kurumsal devlet aklı arasındaki söylemsel süreklilik metodolojik bir denetim mekanizmasına tabi tutulmuştur.

3.2.1. Çin

Çin Halk Cumhuriyeti'nin BRICS kurumsallaşması ve Birleşmiş Milletler ekseninde geliştirdiği küresel yönetim reformu söylemi, son yirmi yılda savunmacı bir eklemlenme arayışından norm koyucu bir alternatif evrensellik inşasına evrilmiştir. Bu evrimin ilk safhasını oluşturan 2009-2012 dönemi, maddi kriz olgularının öznelerarası toplumsal anlamlarla örüldüğü ve sistemik tikanıklıkların söylemsel olarak sorunsallaştırıldığı bir kesittir. Dönemin Devlet Başkanı Hu Jintao'nun 23 Eylül 2009 tarihli BM 64. Genel Kurulu konuşmasında, dünyanın büyük bir değişim ve dönüşüm içinde olduğu, çok kutupluluk ve ekonomik küreselleşmenin kaçınılmaz bir eğilim haline

geldiği vurgulanmıştır. Bu söylemde, küresel yönetişimde adalet ve uluslararası ilişkilerde demokrasi talebi öne çıkarılarak, kararların tek taraflı tasarruflar yerine çok taraflı mekanizmalarla alınması gerektiği savunulmuştur. Hu Jintao, geleneksel ve geleneksel olmayan tehditlere karşı ortak, kapsamlı ve koordineli bir yeni güvenlik anlayışı önererek güvenliğin sıfır toplamı bir oyun olmadığını belirtmiştir. Ekonomik düzlemde ise uluslararası finansal sistemin reforme edilmesi ve gelişmekte olan ülkelerin temsil gücü ile sesinin artırılması gerektiğini ifade etmiştir. Aynı yıl gerçekleşen Yekaterinburg Zirvesi beyanları incelendiğinde, Çin liderliğinin küresel yönetişimdeki meşruiyet krizini ve yapısal tıkanıklıkları birer argümantasyon aracı (topos) olarak işlevsel kıldığı görülmektedir.¹⁴⁵ Hu Jintao, 2008 küresel ekonomik krizinin yarattığı yapısal meşruiyet açığını, Batı merkezli liberal kurumların kapsayıcılık ve kriz yönetme yeteneğini yitirdiğinin ampirik bir kanıtı olarak sunmuştur. Çin liderliği, küresel finansal mimariyi gelişmekte olan ülkeleri dışlayan ve güncel jeopolitik gerçeklikten kopuk bir yapı olarak kurumsal düzeyde sorunsallaştırırken, krizin faturasını bu kurumsal dışlanmaya kesmiştir. Jintao, BM Genel Kurulu konuşmasında gelişmekte olan ülkelerin uluslararası finansal krizin getirdiği kötüleşen bir dış çevreyle karşı karşıya kaldığını ve ekonomilerin yavaşladığını belirterek uluslararası finansal kurumların reforme edilmesinde bu ülkelerin temsiliyeti ve sesini artırmak için büyük çaba sarf edilmesi gerektiğini savunmuştur.¹⁴⁶ Çin söylemi, bu doğrultuda neoliberal kurumsallığın devletler arasında karşılıklı faydaya dayalı işbirliği ve mutlak kazanç vurgusunu, yükselen güçlerin temsil haklarını talep eden bir haklılık zeminine tahvil etmektedir. Bu bağlamda, Hu Jintao, söylemlerini, “adalet ve hakkaniyet toposu” üzerine kurmuştur. 2010 Brezilya Zirvesi’nde kullanılan işbirliği, açıklık ve karşılıklı yarar yüklemlemeleri, neo-liberal kurumsalcılığın “işlem maliyetini düşürme” mantığıyla örtüşmekte; Çin, burada da mevcut sistemi yıkmak yerine temsil ve ses artırımı talep ederek sistemi rasyonel bir temelde iyileştirmeyi hedeflemektedir. 2011 Sanya Zirvesi’nde ise BM’nin merkezi

¹⁴⁵ Hu, J. (2009). *Unite as one and work for a bright future* [Speech]. 64th Session of the United Nations General Assembly, New York, NY, United States. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China.

¹⁴⁶Hu, 2009 s. 2.

rolüne yapılan vurgu, kurucu metinlerarasılık stratejisine göre, Çin’in reform taleplerini evrensel meşruiyet zeminine (BM Şartı) eklemlediğini göstermektedir.¹⁴⁷

Özne inşası (*perpektivizasyon*) stratejisi uyarınca, Çin liderliğini ülkesine uluslararası statükoyu toptan reddeden, yıkıcı, revizyonist veya tehditkâr bir güç olarak değil; aksine mevcut sistemin meşruiyet krizini yine kurumsal kurallar ve çok taraflılık içerisinde çözmeye çalışan rasyonel, yapıcı, barışçıl ve sorumlu bir aktör olarak kurgulamaktadır. Analizi bu strateji doğrultusunda gerçekleştirdiğimizde, gelişmekte olan ülkeler ve yükselen ekonomiler ifadeleri üzerinden kurulan ad aktarmasının yönetsel bir araç olarak tarafımızca, işlevsel kılınması gerektiği görülmektedir. Çin liderliği, Batı merkezli hegemonik kurumların karşısına homojen, mağdur ve adil bir kolektif meta-aktör yerleştirmekte ve Çin’i bu kümenin doğal bir parçası haline getirmektedir.

2013 yılından itibaren Xi Jinping’in göreve gelmesiyle birlikte söylem, savunmacı bir tondan kurucu ve iddialı bir tona evrilmiştir. 2013 Durban Zirvesi ve özellikle 2015 BM 70. Genel Kurulu konuşmaları, Laclau ve Mouffe’un eşdeğerlik zinciri mantığına uygun şekilde, “İnsanlığın Ortak Kader Birliği” kavramını tüm reform taleplerinin merkezine yerleştirmiştir. Xi Jinping bu süreçte, Batı merkezli küresel yönetişimi “soğuk savaş zihniyeti” ve “sıfır toplamlı oyun” metaforlarıyla betimleyerek, Çin’in önerdiği reformu “kazan-kazan” ilkesine dayalı normatif bir zorunluluk olarak sunmuştur.¹⁴⁸ Bu noktada “kalkınma hakkı”, Batı’nın liberal değerler dizgesine karşı sosyal inşacı bir perspektifle birincil norm olarak yükseltilmiştir. Yeni Kalkınma Bankası’nın kuruluşu ise bu söylemsel inşanın kurumsal bir gerçekliğe dönüşmesi olarak analiz edilmektedir.

Hu Jintao ve Xi Jinping’in söylemlerinde Çin, tutarlı bir şekilde “dünyanın en büyük gelişmekte olan ülkesi”¹⁴⁹ ve “sorumlu bir büyük güç”¹⁵⁰ olarak nitelenmektedir. Bu

¹⁴⁷ Hu, J. (2010). *Cooperation, openness, mutual benefit and win-win strategy* [Speech]. 2nd BRIC Summit, Brasília, Brazil. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China, s. 2.

¹⁴⁸ Xi, J. (2015). *Working together to forge a new partnership of win-win cooperation and create a community of shared future for mankind* [Konuşma metni]. BM Genel Kurulu 70. Oturumu Genel Görüşmeleri, New York, ABD. Çin Halk Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı. https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/jj/2015zt/xjpdmgjxgsfwbxcxlhgcl70znlfh/202406/t20240606_11381584.html Erişim tarihi: 1 Şubat 2026

¹⁴⁹ Hu, J. (2010). *Cooperation, openness, mutual benefit and win-win strategy* [Speech]. 2nd BRIC Summit, Brasília, Brazil. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. https://www.fmprc.gov.cn/eng/xw/zyjh/202405/t20240530_11340165.html Erişim tarihi: 1 Şubat 2026.

¹⁵⁰ Hu, J. (2009). https://www.mfa.gov.cn/eng/wjb/zjzg_663340/gjs_665170/gizzyhy_665174/2594_665176/2602_665192/202406/t20240606_11404509.html

niteleme, sosyal inşacılık perspektifindeki uygunluk mantığı uyarınca, Çin'in uluslararası sistemdeki eylemlerini bu kimlik üzerinden meşrulaştırmasını sağlamaktadır.

2014¹⁵¹ ve 2015¹⁵² yıllarında, NDB ve CRA gibi yapıların vurgulanması, söylemin neo-liberal kurumsalcı anlamda “kurumsal alternatifler” ürettiğini kanıtlamaktadır. 2015 BM hitabında Xi, “soğuk savaş zihniyetini reddetme” yüklemesiyle Batı'yı öteki olarak konumlandırırken, BRICS'i kazan-kazan iş birliğinin temsilcisi olarak resmetmiştir.¹⁵³ Burada Xi Jinping tarafından ortaya konan söylem, 2009 BM Genel Kurulu'nda Hu Jintao'nun kurguladığı normatif alt yapıyı “İnsanlığın Ortak Kader Topluluğu” vizyonu ile daha geniş bir söylemsel hegemonya çerçevesine kavuşturmuştur. Xi Jinping, egemenlik ilkesinin ve toprak bütünlüğünün dokunulmazlığını savunurken, büyük devletlerin küçük devletleri ezmediği ve tek taraflılığın reddedildiği yeni bir uluslararası ilişkiler modelinin inşa edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca ekonomik küreselleşmenin ahlaki kısıtlamalardan yoksun bir piyasa yapısı üzerine kurulamayacağı ifade edilerek, zengin ve fakir arasındaki uçurumun sürdürülemez olduğuna dikkat çekmiştir.

2016-2019 dönemi, Çin'in reform söylemini “BRICS+” kavramı üzerinden genişlettiği ve kendisini “Küresel Güney'in koruyucusu” olarak konumlandığı bir evredir. 2016 Goa Zirvesi'nde BRICS'in 10 yıllık başarısı bir “başarı hikayesi” olarak raporlanmış, bu durum platformun sistem içindeki özgüvenini söylemsel olarak sabitlemiştir.¹⁵⁴ 2017 Xiamen Zirvesi'nde ise Xi Jinping, reform taleplerini sadece finansal alanla sınırlı tutmayıp dijital yönetim, siber güvenlik ve terörizm gibi konuları da kapsayan geniş bir “küresel güvenlik ve kalkınma mimarisi” olarak yeniden tanımlamıştır.¹⁵⁵ BRICS Plus

¹⁵¹ Xi, J. (2013). *Work hand in hand for common development* [Speech]. 5th BRICS Summit, Durban, South Africa. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China, s.1.

¹⁵² Xi, J. (2014). *Speech at the informal meeting of BRICS leaders in Brisbane* [Speech]. BRICS Leaders Informal Meeting on the Margins of G20 Summit, Brisbane, Australia. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China, s.1.

¹⁵³ Xi, J. (2015).

https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/jj/2015zt/xjpdmgjxgsfwbxcxlgcl70znlfh/202406/t20240606_11381584.html

¹⁵⁴ Xi, J. (2016). *Cement confidence and seek common development* [Speech]. 8th BRICS Summit, Goa, India. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China.

¹⁵⁵ Xi, J. (2017). *Working together to usher in the second 'Golden Decade' of BRICS cooperation* [Speech]. Keynote Speech at the Opening Ceremony of the BRICS Business Forum, Xiamen, China. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China.

https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/jj/2017zt/XJPZCJZGJLDRDJCHWHXXSCGJYFZZGJDHH/202406/t20240606_11380707.html Erişim tarihi: 1 Şubat 2026.

yaklaşımını önererek referans stratejisini genişletmiş ve platformu Küresel Güney’in Sesi olmanın yanında küresel bir kalkınma ortaklığı ağına dönüştürmeye çalışmıştır.¹⁵⁶ 2018 ve 2019 yıllarındaki BM hitaplarında ABD ile yaşanan gerilimlerin etkisiyle tek taraflılık ve korumacılık temel tehdit unsurları olarak söyleme dahil edilmiştir. Çin liderliği, yükselen korumacılık ve tek taraflılığın küresel yönetim, kalkınma ve güven açıklarını derinleştirerek dünya ekonomisinde belirsizliğe ve istikrarsızlığa yol açtığını belirterek Batı'nın mevcut yaklaşımını eleştirmiştir. Reform taleplerini “sistemi aslına döndürme” ve “gerçek çok taraflılığı inşa etme” vaadiyle kodlamıştır.¹⁵⁷ Bu stratejik özne inşası, Çin’in küresel yönetimdeki müdahalesini rasyonel bir gereklilik ve ahlaki bir üstünlük olarak sunmaktadır. Bu yıllarda 4. Sanayi Devrimi ve teknolojik devrim yüklemlemeleri ön plana çıkmış, Çin, neo-liberal kurumsalcılığın belirttiği üzere, teknoloji ve inovasyon alanında yeni normlar belirleyerek gündem belirleyici bir rol üstlenmiştir.¹⁵⁸

2019-2025 dönemi, Xi Jinping söyleminde küresel yönetim reformu taleplerinin teknik bir revizyon arayışından sistemin anlamsal yapısını Batı merkezli olmayan bir çoğulculuğa tahvil eden “alternatif evrensellik” inşasına dönüştüğü safhadır. Xi Jinping’in 2019 Brezilya 11. BRICS Zirvesi konuşmasında¹⁵⁹ merkezi bir düğüm noktası olarak sunduğu “Gerçek Çok Taraflılık” kavramı, bu dönemin, retorik omurgasını oluşturur. Wodak’ın söylemsel-tarihsel yaklaşımıyla incelendiğinde bu kavram, Batı merkezli kurallara dayalı düzen söylemini bir sahte çok taraflılık ve azınlık tahakkümü olarak konumlandırmak için kullanılan bir stratejik deşifre aracıdır. Xi, bu zirvede ve eş zamanlı BM Genel Kurulu hitaplarında, ABD’nin tek taraflı yaptırımlarını sistemik bir “patoloji” olarak tanımlarken, Çin’in BM Şartı’nın ruhuna sadık kalan rasyonel ve koruyucu bir özne olarak inşa etmiştir.

2020- 2022 yılları arasındaki pandemi süreci, Xi Jinping’in söyleminde “İnsanlığın Ortak Kader Birliği” üst gösterenini biyopolitik bir güvenlik alanı olan Küresel Sağlık

¹⁵⁶ Xi, J. (2017).

¹⁵⁷ Xi, J. (2019, November 14). *Together for a new chapter in BRICS cooperation* [Speech]. Plenary Session of the 11th BRICS Summit, Brasília, Brazil. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. https://www.fmprc.gov.cn/eng/zy/jj/2019zt/xjpfwxlcxjz/202406/t20240606_11379459.html Erişim tarihi: 1 Şubat 2026

¹⁵⁸ Xi, J. (2019, 15 Kasım). *Together for a new chapter in BRICS cooperation* [Konuşma metni]. BRICS Brasília Zirvesi Genel Oturumu, Brasília, Brezilya. China Daily. <https://www.chinadaily.com.cn/a/201911/15/WS5dce13b1a310cf3e3557798a.html> Erişim tarihi: 1 Şubat 2026.

¹⁵⁹ Xi, 2019.

Topluluğu üzerinden yeniden ürettiği bir dönemdir. 2020 yılındaki COVID-19 pandemisi süreci, söylemde güçlü bir tehdit toposu yaratmıştır. Xi, pandemiye “siyasileştirme ve damgalama” çabalarını ötekileştirirken, Çin’in aşı yardımlarını küresel kamu malı olarak yüklemiş ve bu yolla sosyal inşacı anlamda sorumlu lider kimliğini pekiştirmiştir.¹⁶⁰

Xi, 2021 BM 76. Genel Kurulu’nda ilan ettiği “Küresel Kalkınma Girişimi” (GDI), Laclau ve Mouffe’un eşdeğerlik zinciri mantığına göre yoksullukla mücadele, gıda güvenliği ve kalkınma haklarını aynı zincirin halkaları haline getirmiştir. Xi bu metinde, liberal demokrasinin siyasi hakları önceleyen hiyerarşisine karşı sosyal inşacı bir meydan okuma gerçekleştirerek küresel yönetişimin meşruiyetini ekonomik sonuç üretme kapasitesine bağlamıştır. 2022 Pekin 14. BRICS Zirvesinde ilk kez sistemleştirdiği “Küresel Güvenlik Girişimi (GSI), ve Bölünmez Güvenlik kavramları ise reform taleplerini askeri-stratejik bir boyuta taşımıştır. Bu söylemde NATO’nun genişlemesi örtük bir istikrarsızlık kaynağı olarak kurgulanırken, Çin’in önerisi Batı’nın müdahaleciliğine kapalı bir güvenlik havzası vaadi olarak meşrulaştırılmıştır.¹⁶¹

2023 Johannesburg 15. BRICS Zirvesi ve 2024 Kazan 16. BRICS Zirvesi, Xi Jinping söyleminin en iddialı ve genişlemeci aşamasını teşkil etmektedir. Xi’nin bu zirvelerde kullandığı Küresel Güney’in Kolektif İradesi ve Tarihin Akışı kavramları, tarihsel adaletsizlik bağlamının somutlaştığının göstergeleridir.¹⁶² Burada BRICS genişlemesi, teknik bir üye artışı değil, sömürgecilik sonrası dönemin yarım kalmış temsil adaletinin tamamlanması ve Batı hegemonyasının tarihsel bir kaçınılmazlıkla sona erışı olarak kodlanmıştır. 2024 Kazan konuşmasındaki bağımsız ödeme altyapısı ve finansal egemenlik vurguları, Amerikan dolarının silah haline getirilmiş bir araç olduğu deşifresine dayanmaktadır. Wodak’ın *geleceğe dair potansiyel vaat* kriteri uyarınca Xi, burada üye devletlere yaptırımlardan bağımsız bir küresel ekonomik vaha vaat ederek

¹⁶⁰ Xi, J. (2020). *Fighting COVID-19 in solidarity and advancing BRICS cooperation through concerted efforts* [Konuşma metni]. 12. BRICS Zirvesi, Pekin, Çin. China's Diplomacy in the New Era. https://en.chinadiplomacy.org.cn/2021-01/27/content_77158969.shtml Erişim tarihi: 1 Şubat 2026.

¹⁶¹ Xi, J. (2022). *Fostering high-quality partnership and embarking on a new journey of BRICS cooperation* [Speech]. 14th BRICS Summit, Virtual Conference. Xinhua News Agency. https://brics2022.mfa.gov.cn/eng/tpxw/202206/t20220627_10710512.html Erişim tarihi: 1 Şubat 2026.

¹⁶² Xi, J. (2023). *Seeking development through solidarity and cooperation and shouldering our responsibility for peace* [Speech]. 15th BRICS Summit, Johannesburg, South Africa. Xinhua News Agency. https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xw/zyjh/202405/t20240530_11341752.html

Xi, J. (2024). *Xi Jinping attends the 16th BRICS Summit and makes an important statement* [Konuşma metni/Resmi bildiri]. 16. BRICS Zirvesi, Kazan, Rusya. Çin Halk Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı. https://www.mfa.gov.cn/eng/xw/zyxw/202410/t20241025_11516006.html Erişim tarihleri: 1 Şubat 2026.

reform talebini paralel bir ekosistem inşasına dönüştürmüştür. Bu dönemde, adalet toposu daha sertleştirilerek uluslararası finansal mimarinin reformu acil bir zorunluluk olarak yüklemlemiştir.

2025 yılına gelindiğinde, Xi Jinping'in BM 80. Genel Kurulu konuşmasında öne çıkan Yapay Zekâ Yönetişimi ve dijital egemenlik kavramları küresel yönetişimin yeni sınırlarını Çin'in normatif liderliğiyle çizmektedir. Xi, teknolojinin bir azınlığın tekeli olmaması gerektiğini söyleyerek, Batı'nın teknolojik hegemonyasını yeni bir emperyalizm biçimi olarak kodlamakta ve Çin'i teknolojik adaleti sağlayan evrensel bir aktör olarak resmetmektedir. Xi Jinping, küresel yönetim reformunu sadece kurumsal bir yer değişimi değil, Batı'nın ontolojik üstünlüğünü sona erdirecek ve kalkınma öncelikli egemenlik haklarını merkeze alacak yeni bir hakikat rejimi inşası olarak sunmuştur. Bu yılda söylem, korumacılık ve tek taraflılık yanlısı aktörleri sistemik bir tehdit olarak tanımlarken, BRICS'i Küresel Güney'in öncü gücü ve küresel reformun hamisi olarak sabitleyerek kapsamlı bir söylemsel meydan okumayı tamamlamıştır.

Hu Jintao ve Xi Jinping'in metinlerindeki söylemsel pratikler, dilsel araçlar ve argümantasyon yapıları düzeyinde hem ortaklıklar hem de köklü ayrışmalar barındırır. İki liderin söylemsel benzerliği, çok taraflılık ve uluslararası hukukun üstünlüğü kavramlarını kurumsal reform taleplerini meşrulaştırmak adına ortak birer topos olarak kullanmalarında somutlaşır. Söylem analizinde her iki aktörün de bir yandan küresel asimetritleri aktarırken; bir yandan Batı'yı doğrudan hedef almak yerine "temsil mekanizmaları" gibi soyut nesneleştirmelerle edilgen bir dil seçtikleri ve Çin'i barışçıl kalkınma eylemleriyle sistem içi, yapıcı bir kimlikle kurguladıkları görülür.

Buna karşın yüklemleme düzeyinde Hu Jintao "uyum" ve "sorumluluk paylaşımı" gibi sistemi içerden restore etmeye yönelik çatışmasızlık barındıran ifadelerle odaklanırken; Xi Jinping'in, söylemi "Soğuk Savaş zihniyeti" ve "sıfır toplamı oyun" gibi Batı merkezli pratikleri doğrudan dışlayan karşıtlıkçı metaforlar üzerine kuruludur. Argümantasyon boyutunda Hu Jintao reform taleplerini mevcut kurumsal kurallara "uygunluk" toposu üzerinden temellendirirken; Xi Jinping, haklılaştırma stratejisini doğrudan "tarihsel adalet" ve "kaçınılmaz çok kutupluluk" toposlarına dayandırır. Metinlerarasılık açısından ise Hu Jintao'nun söylem evreni, Bretton Woods ve BM

metinlerinin diline yüksek oranda sadık kalırken; Xi Jinping, “İnsanlığın Ortak Kader Topluluğu” gibi Çin merkezli kavramsal referanslarla yeniden yapılandırmayı amaçlar.

Sonuç olarak; Çin’in küresel yönetim söylemi, mevcut düzendeki asimetrisini yüklemleme stratejileriyle sorunsallaştıran, adalet toposlarıyla kendi alternatiflerini meşrulaştıran ve bu süreci BM Şartı gibi evrensel metinlerle ilişkilendirerek sistem içi bir dönüşüm olarak inşa eden kapsamlı bir söylemsel meydan okuma niteliğindedir.

3.2.2. Rusya

Rusya’nın 2009’dan 2025’e uzanan süreçteki resmi hitapları, küresel sistemin paylaşılan fikirler, normlar ve “biz” ile “öteki” arasındaki söylemsel sınırların inşasıyla nasıl şekillendiğini ortaya koymaktadır. Rus liderliği, sosyal inşacı bir kimlik kurgusuyla, BRICS’i Batı merkezli “altın milyar”ın hegemonyasına karşı duran, egemen eşitlik ve medeniyet çeşitliliğini savunan bir kimlik odağı olarak tanımlamaktadır.¹⁶³

Rusya’nın küresel yönetim reformuna yönelik söylemi, başlangıçta Batı ile ortak sorumluluk arayan ve sistem içi teknik iyileştirmeleri hedefleyen bir tondan, uluslararası sistemin mevcut normlarını ve kurumlarını sistematik olarak reddeden, alternatifi inşa etmeye odaklı bir savunmacı revizyonizme evrilmiştir. Wodak’ın söylemsel-tarihsel yaklaşımı çerçevesinde incelendiğinde, 2009 Yekaterinburg zirvesinden itibaren Medvedev’in söyleminde merkezi bir düğüm noktası olarak beliren “Uluslararası Finansal Mimarının Demokratikleşmesi” kavramı, söylemin ilk aşamasını teşkil etmektedir. Bu dönemde Putin, neo-liberal kurumsalcı bir mantıkla küresel finansal kurumların (IMF ve Dünya Bankası) temsiliyet kabiliyetini yitirdiğini savunurken Rusya’yı mevcut sistemin restorasyonunu talep eden rasyonel ve dengeleyici bir stratejik özne olarak inşa etmiştir. Neo-liberal kurumsalcı perspektiften değerlendirildiğinde Rusya’nın IMF, Dünya Bankası ve BM Güvenlik Konseyi’ne yönelik ısrarlı reform talepleri, kurumsal tıkanıklıkları aşmayı hedefleyen rasyonel bir araçtır. Bununla birlikte Rusya, uluslararası kurumları, belirsizliği azaltan ve işbirliğini kolaylaştıran araçlar olarak görmekte; G20 ve BRIC gibi formatların BM sistemini tamamlayıcı birer

¹⁶³ Lavrov, S. V. (2025). *Statement by Mr. Sergey V. Lavrov, Minister for Foreign Affairs of the Russian Federation, at the general debate of the 80th session of the UN General Assembly* [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. https://mid.ru/en/foreign_policy/news/2049686/ Erişim tarihi: 5 Şubat 2026.

“informal liderlik” mekanizması olarak işlev görmesini önermektedir.¹⁶⁴ 2010 yılında ise söylem, uluslararası hukukun üstünlüğü ve tek taraflı yaptırımların reddi üzerine yoğunlaşmıştır; özellikle İran ve Küba örnekleri¹⁶⁵ üzerinden hukuk dışı ve anakronik olarak nitelenen tek taraflı yaptırımların kolektif çabaları baltadığı savunulmuştur. 2011 ve 2012 yıllarına gelindiğinde BRICS’in Güney Afrika’nın katılımıyla küresel bir aktör olarak kurumsallaşma süreci hız kazandığı vurgulanmıştır.¹⁶⁶ Bu dönemdeki söylemlerde, yüklemleme stratejisi bağlamında BRICS, eşitlikçi, yapıcı ve diyalog yanlısı olarak etiketlenirken; Batı’nın Suriye gibi sıcak noktalardaki dış müdahale yanlısı tutumu, uluslararası hukukun keyfi yorumlaması olarak eleştirilmiştir.¹⁶⁷

2013 Durban Zirvesi ile başlayan ve 2014 Fortaleza konuşmasıyla derinleşen süreçte Putin’in söylemi, teknik kota artışı taleplerinden normatif bir kopuşa ve değerler eksenli bir çatışmaya doğru kaymıştır. Bu safhada kullanılan ulusal egemenlik ve iç işlerine karışmama kavramları, eşdeğerlik zinciri mantığına göre Batı’nın liberal müdahalecilik pratiklerini birer istikrarsızlık kaynağı (*öteki*) olarak kodlamıştır. 2014 Ukrayna krizi sonrası Putin’in BM ve BRICS hitaplarında bu öteki kurgusu ontolojik bir karşıtlığa evrilmiş, BRICS, liderin söyleminde Batı’nın yaptırım gücüne karşı bir Güvenlik Havzası ve jeopolitik bir sığınak olarak yeniden inşa edilmiştir. Putin bu dönemde, Batı’nın evrensel olarak sunduğu normların aslında tikel çıkarlara hizmet eden birer hegemonya aracı olduğunu deşifre eden eleştirel bir dil kullanmaya başlamıştır.¹⁶⁸

Putin’in 2015 Ufa Zirvesi ve özellikle aynı yıl BM 70. Genel Kurulu’ndaki tarihsel hitabında merkezi gösteren haline gelen çok kutupluluk kavramı, artık bir temenni

¹⁶⁴ Medvedev, D. A. (2009). *Speech by President of Russia Dmitry Medvedev at the First BRIC Summit (Yekaterinburg, Russia)* [Zirve konuşması]. Presidential Executive Office of Russia. <http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/4475> Erişim tarihi: 5 Şubat 2026.

¹⁶⁵ Churkin, V. I. (2010). *Statement by Mr. Vitaly I. Churkin, Permanent Representative of the Russian Federation to the United Nations, at the general debate of the 65th session of the UN General Assembly* [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. https://gadebate.un.org/sites/default/files/gastatements/65/65_ru_en_24.pdf Erişim tarihi: 5 Şubat 2026

¹⁶⁶ Medvedev, D. A. (2011). *Speech at the BRICS Summit in Sanya (China)* [Zirve konuşması]. Presidential Executive Office of Russia. <http://en.kremlin.ru/events/president/news/10937> Erişim tarihi: 6 Şubat 2026

¹⁶⁷ Medvedev, D. A. (2012). *Speech at BRICS Summit expanded meeting (New Delhi, India)* [Zirve konuşması metni]. Presidential Executive Office of Russia. <http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/14870> Erişim tarihi: 6 Şubat 2026

¹⁶⁸ Putin, V. (2014). *Speech at BRICS Summit plenary session* [Konuşma metni]. 6. BRICS Zirvesi Genel Oturumu, Fortaleza, Brezilya. Rusya Devlet Başkanlığı Resmi Web Sitesi. <http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/46229> Erişim tarihi: 6 Şubat 2026.

olmaktan çıkarılıp tarihsel bir realite ve kaçınılmaz bir son olarak sunulmuştur. Putin, BM kürsüsünden Batı merkezli yönetişimi tek kutuplu bir tiranlık olarak deşifre ederken BRICS platformunu bu tahakküme karşı duran ve devletlerin egemen eşitliğini savunan Küresel Güney'in Kalkanı olarak resmetmiştir.

2016 Goa Zirvesi'nde Rusya, BRICS'in küresel GSYİH içindeki payının %31'e ulaşmasını söylemsel bir güç kaynağı olarak kullanmış ve NDB'nin operasyonel hale gelmesini rasyonel bir başarı olarak sunmuştur.¹⁶⁹ 2017 Xiamen Zirvesi'ne gelindiğinde Putin, BRICS'i sadece bir ekonomik platform değil, Büyük Avrasya Ortaklığı gibi Batı dışı alternatif bir dünya düzeninin çekirdeği olarak pazarlamıştır. Bu süreçte Putin, 2009'da sistemi iyileştirmeyi vaat eden bir paydaş retoriğinden 2017 itibarıyla sistemi Batı'nın hegemonik kısılcısından kurtarmayı vaat eden bir kurtarıcı söylemine geçiş yaparak stratejik özne inşasını tamamlamıştır.¹⁷⁰

2018 Johannesburg¹⁷¹ ve 2019 Brezilya zirvesindeki Putin hitabetinde merkezi bir düğüm noktası olarak beliren "Tek Kutuplu Diktatörlüğün Sonu" kavramı, Batı merkezli küresel yönetim modelini tarihsel ömrünü tamamlamış bir yapı olarak kurgulamıştır. Bu dönemde Putin, neo-liberal kurumsalcı işbirliği dilini terk ederek Rusya'yı yeni dünya düzeninin öncü stratejik öznesi olarak konumlandırmıştır.

2020-2022 yılları arasında, özellikle küresel pandemi ve ardından gelişen jeopolitik gerilimler sürecinde Putin'in söylemi, Batı'nın kurallara dayalı düzen iddiasını bir neo-sömürgecilik pratiği olarak kodlamıştır. 2020 yılındaki söylemler büyük oranda pandemi ile mücadeleye odaklanmıştır; Rusya, Sputnik V aşısının BRICS ortaklarıyla üretilmesini, bloğun teknolojik ve insani işbirliği kapasitesinin bir kanıtı olarak inşa etmiştir.¹⁷² Bu dönemde Rusya'nın kimliği küresel krizlerde sorumluluk alan bir aktör (sorumluluk

¹⁶⁹ Putin, V. (2016). *Speech by President of Russia Vladimir Putin at the 8th BRICS Summit (Goa, India)* [Zirve konuşması]. Presidential Executive Office of Russia. <http://en.kremlin.ru/events/president/news/53101>. Erişim tarihi: 6 Şubat 2026.

¹⁷⁰ Putin, V. (2015). "70th Session of the UN General Assembly Address", New York. <http://en.kremlin.ru/events/president/news/50385> Ayrıca bkz: Putin, V. (2017, 4 Eylül). "Address at the 9th BRICS Summit", Xiamen. <http://en.kremlin.ru/events/president/news/55515> Erişim tarihi: 6 Şubat 2026.

¹⁷¹ Putin, V. (2018). *BRICS Summit: Expanded meeting* [Konuşma metni/Resmi bildiri]. 10. BRICS Zirvesi Genişletilmiş Oturumu, Johannesburg, Güney Afrika. Rusya Devlet Başkanlığı Resmi Web Sitesi. , <http://en.kremlin.ru/events/president/news/58119> Erişim tarihi: 6 Şubat 2026.

¹⁷² Putin, V. V. (2020). *Speech by President of Russia Vladimir Putin at the 12th BRICS Summit* [Zirve konuşması]. Presidential Executive Office of Russia. <http://en.special.kremlin.ru/events/president/transcripts/64430> Erişim tarihi: 6 Şubat 2026 .

toposu) olarak yeniden üretilmiştir. Güvenliğin bölünmezliği (*indivisibility of security*) ilkesi, resmi belgelerde salt askeri-teknik bir terim olmanın ötesine geçerek Batı'nın, özellikle de NATO'nun genişleme politikalarına karşı hukuki ve ahlaki bir barikat olarak sunulmaktadır. Bu nitelemeyle ilişkili olarak Lavrov, Batı'nın bu ilkeyi AGİT belgelerinde taahhüt etmesine rağmen pratikte ihlal ettiğini ve NATO'nun söz konusu kavramı sadece kendi bloğu için bir "yayılmacılık sloganı" olarak araçsallaştırdığını ileri sürmektedir.¹⁷³ Bu safhada BRICS, Putin'in söyleminde sadece ekonomik bir ortaklık değil, Batı'nın silah haline getirilmiş finansal sisteminden korunmayı sağlayan bağımsız bir "egemenlik kalkanı" olarak yeniden üretilmiştir. 2022 yılı, Rusya'nın söyleminde radikal bir kırılma noktası teşkil etmektedir. Lavrov, Batı'nın kurallara dayalı düzen kavramını, uluslararası hukukun yerine ikame edilen bir hegemonya aracı olarak tanımlayarak sert bir eleştiri getirmiştir.¹⁷⁴ Sosyal inşacı perspektiften bakıldığında bu dönemde "biz" (Rusya ve müttefikleri) ile "öteki" (sömürgeci alışkanlıklara sahip Batı) arasındaki söylemsel sınır keskinleşmiştir.¹⁷⁵ Rusya, Ukrayna'daki askeri hareketini BM Şartı'nın 51. maddesine (meşru müdafaa) dayandırarak metinlerarasılık yoluyla hukuksal bir meşruiyet zemini aramıştır.¹⁷⁶

2023 Johannesburg ve 2024 Kazan zirvelerinden 2025 projeksiyonlarına uzanan süreç, Putin'in reform söyleminin paralel bir küresel mimari inşasına dönüştüğü en üst safhayı temsil etmektedir. Putin, Kazan Zirvesi'nde bizzat sunduğu ve 2025 yılı projeksiyonlarını içeren "Kazan Deklarasyonu" ile reform taleplerini paralel bir kurumsallaşma aşamasına taşımıştır. Bu hitapta geçen "BRICS Tahıl Borsası" ve "BRICS Pay" gibi somut kavramlar, Wodak'ın geleceğe dair potansiyel vaat kriteri uyarınca, 2025 itibarıyla hayata geçecek Batı-dışı küresel mimarinin müjdecisi olarak sunulmuştur. Ayrıca Putin'in 2024 Eylül 79. BM Genel Kurulu hitabındaki vizyonu tamamlayan Küresel Çoğunluk kavramı, Batı'yı marjinal bir azınlık olarak konumlandıran nihai stratejik özne inşasıdır. Putin, küresel yönetişimi artık mevcut kurumların restorasyonu olarak değil, Batı merkezli

¹⁷³Lavrov, S. V. (2022). *Statement by Mr. Sergey V. Lavrov, Minister for Foreign Affairs of the Russian Federation, at the general debate of the 77th session of the UN General Assembly* [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. https://mid.ru/en/foreign_policy/news/1831211/ Erişim tarihi: 6 Şubat 2026.

¹⁷⁴ Lavrov, 2022.

¹⁷⁵ Lavrov, 2022.

¹⁷⁶ Lavrov, 2022.

ontolojik hegemonyanın sona erdiği polisentrik bir hakikat rejimi başlangıcı olarak meşrulaştırmıştır.¹⁷⁷

Lavrov'un 2024 ve 2025 yılı hitaplarında Batı'yı neo-kolonyal ve hukuk tanımaz bir aktör olarak etiketlemesi, Rusya'nın kendi kimliğini hukukun ve adaletin savunucusu olarak inşa etme çabasının bir parçasıdır.¹⁷⁸ Bu durum, Ted Hopf'un belirttiği üzere, devletin içsel kimliği ile dış politikası arasındaki kopmaz bağı yansıtmaktadır¹⁷⁹; zira Rusya, tarihsel mirasını ve yükselen güç statüsünü, küresel statükoya karşı normatif bir direnç kaynağına dönüştürmüştür. 2025 yılına yönelik öngörülen söylemler, İkinci Dünya Savaşı'nın 80. yıldönümü vesilesiyle tarihsel sorumluluk ve Nazi karşıtlığı temaları üzerine inşa edilmiştir.¹⁸⁰ Lavrov'un konuşmalarında, Batı'nın nükleer silahlardan yaptırımlara kadar her aracı bir silah olarak kullandığına dair tehdit toposu baskın çıkarken; Rusya, Uluslararası Sömürgecilikle Mücadele Günü önerisiyle küresel güneyin hamiliğine soyunmaktadır.¹⁸¹

Sonuç olarak 2009'da sistem içi bir reformist olarak öne çıkan Rusya, 2025'e gelindiğinde uluslararası sistemin ahlaki ve hukuki varsayımlarını egemen eşitlik temelinde yeniden inşa etmeyi hedefleyen devrimci bir söylemsel güç haline gelmiştir.

Rus liderlerinin küresel yönetim reformuna yönelik resmi hitapları incelendiğinde, söylemsel pratikler düzeyinde stratejik bir süreklilikle birlikte dilsel araçlar ve argümantasyon yapıları bakımından keskin bir kırılma göze çarpmaktadır. Liderlerin söylemsel ortaklığı, çok kutupluluk, egemen eşitlik ve uluslararası hukukun üstünlüğü kavramlarını Batı merkezli kurumsal asimetrilere karşı çıkmak adına istikrarlı birer meşrulaştırma aracı olarak kullanmalarında somutlaşır. Hem Medvedev hem Putin, BRICS platformunu Rusya'nın küresel statüsünü pekiştiren ve uluslararası sistemdeki

¹⁷⁷ Putin, V. V. (2024). *Speech by President of Russia Vladimir Putin at the 16th BRICS Summit (Kazan, Russia)* [Zirve konuşması]. Presidential Executive Office of Russia.

¹⁷⁸ Lavrov, S. V. (2025, Eylül). *Statement by Mr. Sergey V. Lavrov, Minister for Foreign Affairs of the Russian Federation, at the general debate of the 80th session of the UN General Assembly* [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. https://mid.ru/en/foreign_policy/news/2049686/ Erişim tarihi: 6 Şubat 2026

¹⁷⁹ Hopf, 1998, s.193.

¹⁸⁰ Lavrov, S. V. (2024, 28 Eylül). *Statement by Mr. Sergey V. Lavrov, Minister for Foreign Affairs of the Russian Federation, at the general debate of the 79th session of the UN General Assembly* [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. https://mid.ru/en/foreign_policy/news/1972774/ Erişim tarihi: 6 Şubat 2026.

¹⁸¹ Lavrov, 2025.

kurumsal tıkanıklıkları aşmayı hedefleyen rasyonel bir stratejik özne inşası olarak kurgulamıştır.

Buna karşın, liderlerin metinlerinde farklılaşmalar mevcuttur. Yükleme düzeyinde Dmitri Medvedev, küresel finansal kurumların temsiliyet kabiliyetini “uluslararası finansal mimarının demokratikleşmesi” ve “teknik restorasyon” gibi neo-liberal kurumsalcı dilsel araçlarla sorunsallaştırırken; Vladimir Putin söylemi Batı’yı doğrudan dışlayıcı ve antagonist metaforlarla hedef alır. Argümantasyon boyutunda Medvedev reform taleplerini mevcut kurumsal kurallarla işbirliği ve sistem içi haklılık toposu üzerinden temellendirirken, Putin 2014 sonrası derinleşen jeopolitik kırılmalarla birlikte haklılaştırma stratejisini tarihsel adalet ve kaçınılmaz çok kutupluluk üzerinden kurarak BRICS’i bir egemenlik kalkanı ve güvenlik havzası olarak yeniden üretmiştir. Son olarak metinlerarasılık boyutunda Medvedev dönemi, mevcut çok taraflı mekanizmaları dilsel kodlarına sadık kalan rasyonel bir paydaş retoriği sunarken, Putin Küresel Çoğunluk kavramsallaştırması ve Kazan Deklarasyonu’ndaki somut vaat kriterleriyle küresel yönetim dilini mevcut sistemin restorasyonundan çıkarıp, alternatif bir hakikat rejimi inşasına doğru dönüştürmüştür.

Moskova’nın küresel yönetim vizyonu, başlangıçta statükonun aksayan yönlerini onarmaya niyetli uzlaşmacı bir aktör konumlanışından, zamanla Batı hegemonyasının kurumsal meşruiyetini tamamen geçersiz kılan çok merkezli paralel bir düzen kuruculuğuna dönüşmüştür. DHA’nın yöntemsel araçları vasıtasıyla somutlaşan bu revizyonist retorik, Batı merkezli yapının eksikliklerini rasyonelleştirmekle yetinmeyip devletlerin mutlak egemenliğini ve çok kutuplu güç dağılımını merkeze alan alternatif bir küresel düzen tasarlamaktadır. Bu bağlamda Rusya açısından BRICS platformu, yalnızca jeopolitik manevra alanını genişleten pragmatik bir araç olmanın ötesine geçerek, Batı dışı kurumsal yapılar yoluyla uluslararası sistemin kurallara dayalı normatif omurgasını kökten yeniden inşa etmeyi amaçlayan kurucu bir zemin işlevi görmektedir.

3.2.3. Hindistan

Başbakan Manmohan Singh’in Haziran 2009 Yekaterinburg 1. BRIC Zirvesi ve Eylül 2011 BM 66. Genel Kurulu konuşmalarında ana izlek olarak beliren “Küresel Ekonomik Yönetişimin Çoğulculuğu” vurgusu, Hindistan’ın reform talebini rasyonel-kurumsalcı bir zemine oturtmuştur. Singh, bu hitaplarında özellikle Bretton Woods

kurumlarının meşruiyetini “gelişmekte olan dünyayı kapsama kapasitesine” bağlamış, Hindistan’ı ise sistemik bir yıkıcı değil, statükonun adil bir şekilde evrilmesini sağlayan istikrar merkezi olarak inşa etmiştir. Bu dönemde lider hitabetinde kurgulanan sorunlu alan Batı’nın kendisi değil, küresel krizleri yönetemeyen dar tabanlı karar alma mekanizmalarıdır.¹⁸² 2009 yılında Hindistan’ın söylemi, küresel finansal krizin yarattığı sarsıntıya verilen rasyonel bir kurumsal yanıt niteliğindedir. Dönemin Dışişleri Bakanı Krisna, mevcut yönetim yapılarının “ne kapsayıcı ne de katılımcı” olduğunu belirterek kurumsal bir “yapısal açık” tanımı yapmıştır.¹⁸³ Neo-liberal kurumsalcılık perspektifinden bakıldığında, Hindistan bu dönemde kurumların belirsizliği azaltma işlevini yerine getiremediğini savunmakta ve rasyonel bir tercih olarak G20 gibi daha esnek platformları çözüm adresi olarak göstermektedir.¹⁸⁴

2010 ve 2011 yıllarında söylem, “temsil adaleti” temasına kaymıştır. Hindistan, BMGK’nın yapısının çağdaş gerçeklikleri yansıtmadığını vurgulayarak gelişmekte olan ülkelerin ve özellikle Afrika’nın kalıcı temsiline yokluğunu duyulmayan bir ses olarak yüklemlemiştir.¹⁸⁵ Bu durum, sosyal inşacılıkta Reuss-Smith’in belirttiği meşru yönetim¹⁸⁶ anlayışındaki dönüşümle örtüşmektedir; Hindistan, sistemin ahlaki ve hukuki varsayımlarının yeniden yorumlanmasını talep etmektedir. Ayrıca Filistin meselesine verilen destek ve nükleer silahsızlanma çağrıları aracılığıyla Hindistan, kendisini uluslararası hukukun ve silahsızlanma normlarının savunucusu olarak inşa etmiştir.¹⁸⁷

¹⁸² Singh, M. (2009). "Statement at the Plenary Session of the BRIC Summit", Yekaterinburg. <https://www.archivepmo.nic.in/drmanmohansingh/speech-details.php?nodeid=763> Ayrıca bkz: Singh, M. (2011). *Statement by H. E. Dr. Manmohan Singh, Prime Minister of India, at the general debate of the 66th session of the United Nations General Assembly* [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. https://www.mea.gov.in/Speeches-Statements.htm?dtl/287/Statement_by_the_Prime_Minister_Dr_Manmohan_Singh_at_the_General_Debate_of_the_66th_Session_of_the_United_Nations_General_Assembly Erişim tarihi: 6 Şubat 2026.

¹⁸³ Krishna, S. M. (2009). *Statement by H. E. Mr. S. M. Krishna, Minister of External Affairs of India, at the general debate of the 64th session of the United Nations General Assembly* [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. <https://gadebate.un.org/en/64/india> Erişim tarihi: 6 Şubat 2026.

¹⁸⁴ Krishna, 2009.

¹⁸⁵ Krishna, S. M. (2010). *Statement by Mr. S. M. Krishna, Minister of External Affairs of India, at the general debate of the 65th session of the United Nations General Assembly* [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. <https://gadebate.un.org/en/65/india> Erişim tarihi: 6 Şubat 2026.

¹⁸⁶ Reuss, Smith, 1999, s. 32-33.

¹⁸⁷ Singh, M. (2011). *Statement by H. E. Dr. Manmohan Singh, Prime Minister of India, at the general debate of the 66th session of the United Nations General Assembly* [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. <https://gadebate.un.org/en/66/india> Erişim tarihi: 6 Şubat 2026

2014 yılında Narendra Modi'nin göreve gelmesiyle birlikte söylem, Hindistan'ın medeniyet kimliğini ve stratejik özerkliğini vurgulayan daha proaktif bir kimlik inşasına evrilmiştir. Modi'nin Temmuz 2014 Fortaleza 6. BRICS Zirvesi ve Eylül 2014 BMGK hitabetleri, eşdeğerlik zinciri mantığına göre, sürdürülebilir kalkınma, terörizmle mücadele ve BMGK reformu kavramlarını insanlığın ortak sorumluluğu halkaları olarak birbirine bağlamıştır. Bu dönemde Modi, Hindistan'ı sadece kendi çıkarını arayan bir aktör değil, tüm Küresel Güney'in hamisi ve normatif bir lideri (Vishwa Guru) olarak resmetmiştir. Bu söylemde Batı, Rusya örneğinde olduğu gibi bir hasım olarak değil, "yükselen güçlerin potansiyelini sisteme entegre etmeye davet edilen bir paydaş" olarak konumlandırılmıştır.¹⁸⁸

Modi'nin 2015 Ufa 7. BRICS Zirvesi ve Ekim 2016 Goa 8. BRICS Zirvesi konuşmalarında reform talebi bir öneriden öteye geçerek etik bir zorunluluğa dönüşmüştür. Modi, bu hitaplarında BMGK'nın mevcut yapısını güncelliğini yitirmiş bir vesika olarak tanımlarken, Hindistan'ın reform talebini bir ricadan ziyade, yükselen bir gücün doğal ve kazanılmış hakkı olarak kodlamıştır. Modi'nin söylemi Hindistan'ın daimi üyeliğini küresel sistemin daha kapsayıcı ve dengeli olacağının teminatı olarak sunmuştur. Hindistan liderliği, sistemi dışarıdan sarsmak yerine mevcut kurumların ağırlık merkezini Küresel Güney lehine kaydırarak sistemi içeriden dönüştürmeyi amaçlayan özgün bir stratejik özne inşasını tamamlamıştır.¹⁸⁹

2018 Johannesburg 10. BRICS Zirvesi'nde Modi'nin konuşmalarında öne çıkan çok taraflılığın krizi ve kurumsal felç vurguları, Hindistan'ın reform talebini sistemin sürdürülebilirliği üzerine inşa etmiştir. Modi bu konuşmalarında Batı merkezli kurumları Rusya gibi doğrudan bir hasım olarak kodlamak yerine bu kurumların 21. yüzyılın teknolojik gerçeklerine uyum sağlayamamalarını temel bir meşruiyet kaybı olarak

¹⁸⁸ Modi, N. (2014, 15 Temmuz). "Address at the 6th BRICS Summit", Fortaleza.

https://www.mea.gov.in/Speeches-Statements.htm?dtl/23636/Prime_Ministers_statement_at_the_Plenary_Session_of_the_6th_BRICS_Summit_Inclusive_Growth_Sustainable_Solutions Ayrıca bkz: Modi, N. (2014). "Address to the 69th Session of the UN General Assembly", New York. Modi, N. (2014). *Statement by H. E. Narendra Modi, Prime Minister of India, at the general debate of the 69th session of the United Nations General Assembly* [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. <https://gadebate.un.org/en/69/india> Erişim tarihi: 6 Şubat 2026.

¹⁸⁹ Modi, N. (2016). "Address at the 8th BRICS Summit", Goa. <https://www.ndtv.com/india-news/full-text-of-pm-narendra-modis-speech-at-brics-leaders-plenary-session-1474881> Erişim tarihi: 6 Şubat 2026

tanımlamış, Hindistan'ı ise bu boşluğu teknolojik demokratikleşmeyle dolduracak rasyonel bir dengeleyici olarak resmetmiştir.¹⁹⁰

Eylül 2020 BMGK ve Haziran 2022 Pekin (online) 14. BRICS Zirvesi konuşmalarında Modi, mevcut BM yapısını “geçmiş bir dönemin donmuş yansıması” olarak kodlamıştır. Bu aşamada Hindistan'ın reform talebi, Batı'nın krizler karşısındaki bencilliğine karşı bir “güven odaklı işbirliği” (trust-based cooperation) gerekliliği üzerinden meşrulaştırılmıştır. Modi bu hitaplarda Batı'yı sorunları sadece kendi perspektifinden gören bir azınlık olarak konumlandırırken, Hindistan'ı “herkesin refahını” (Sebka Saath, Sabka Vikas) savunan normatif bir lider olarak inşa etmiştir.¹⁹¹

2023 yılında Hindistan'ın G20 başkanlığı sürecinde söylem, “Vishwa Mitra” (Dünya Dostu) kavramı etrafında şekillenmiştir.¹⁹² Hindistan, sömürgecilik sonrası bağlantısızlık (non-alignment) kimliğini, herkesle etkileşim kurabilen çoklu taraflılık kimliğine dönüştürmüştür. Küresel Güney'in sesi olma iddiası, Laclau ve Mouffe'un “eşdeğerlik zinciri” kavramıyla açıklanabilir; Hindistan 125 ülkenin borç krizi, gıda güvenliği ve teknolojiye erişim gibi farklı toplumsal taleplerini kendi liderliği altında birleştirerek hegemonik bir temsil alanı kurmuştur.¹⁹³

2023 ve sonrası dönem, Hindistan'ın reform söyleminin “Küresel Güney'in Sesi” (Voice of the Global South) iddiasını nihai bir stratejik özne inşasına dönüştürdüğü safhadır. 2023 Johannesburg 15. ve 2024 Kazan 16. BRICS Zirvelerindeki konuşmalarında Modi, reformu bir bloklar arası savaş değil, çok kutuplu gerçekliğe uyum sağlaması için kaçınılmaz bir “Evrensel Dönüşüm” süreci olarak tanımlamıştır. Kazan Zirvesinde bizzat vurguladığı “Dijital Kamu Altyapısı” ve “Kapsayıcı Finansal Mimari” projeksiyonları, Wodak'ın geleceğe dair potansiyel vaat kriterleri uyarınca, 2025 itibarıyla Hindistan'ın küresel yönetime sunacağı somut ve normatif ve teknik katkılar olarak kodlanmıştır.

¹⁹⁰ Modi, N. (2018, 26 Temmuz). "Speech at the 10th BRICS Summit Plenary Session", Johannesburg. <https://www.youtube.com/watch?v=vHZFEQZlRtM> Erişim tarihi: 7 Şubat 2026.

¹⁹¹ Modi, N. (2020). "Address at the 75th Session of the UN General Assembly", New York <https://www.un.org/en/ga/generaldebate/archive/generaldebate75/en/> Ayrıca bkz: Modi, N. (2022). "Statement at the 14th BRICS Summit", Pekin/Online. <https://www.america-times.com/opening-remarks-by-prime-minister-shri-narendra-modi-at-xiv-brics-summit-2022/> Erişim tarihi: 7 Şubat 2026.

¹⁹² Jaishankar, S. (2023). *National Statement by External Affairs Minister, Dr. S. Jaishankar, at the general debate of the 78th UNGA* [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. <https://gadebate.un.org/en/78/india> Erişim tarihi: 7 Şubat 2026,

¹⁹³ Jaishankar, 2023.

Modi, Hindistan'ı bloklar arası köprü ve dünyanın dostu (Vishwa Mitra) olarak resmetmektedir. Hindistan'ın 2025 söylemi, ülkenin Atmanirbharta (öz yeterlilik), Atmaraksha (kendini koruma) ve Atmavishwas (öz güven) ilkeleriyle tanımlanan bir medeniyet devleti olarak küresel sahnede özerk ve kararlı duruşunu meşrulaştırmaktadır.¹⁹⁴ Bu söylem, Birleşmiş Milletler'in reform konusundaki direncini bir güven krizi olarak nitelendirerek, Hindistan'ın Küresel Güney'in liderliği ve daha adil bir çok taraflılık için kurumsal dönüşümün kaçınılmaz olduğu mesajını vermektedir.¹⁹⁵ 2024'teki Viksit Bharat (Gelişmiş Hindistan) hedefi, ülkenin içsel kimliği ile dış politika hedefleri arasındaki kopmaz bağı simgelemiştir.¹⁹⁶

Hindistanlı liderlerin resmi hitapları, sistemi yıkmak yerine içeriden dönüştürmeyi hedefleyen kurumsal bir istikrar arayışını ve Batı'yı hasım değil sisteme entegre olması gereken bir paydaş olarak konumlandırıran ortak bir rasyonel zemini paylaşır. Bu stratejik sürekliliğe rağmen, iki dönem arasında dilsel araçlar ve aktör kimliği bakımından belirgin bir bilişsel evrim söz konusudur. Manmohan Singh, karar alma mekanizmalarındaki yapısal açıkları, “katılımcılık” ve “kapsayıcılık” gibi teknik yüklemelerle ele alıp reform talebini rasyonel bir kurumsal yanıt (uygunluk toposu) olarak gerekçelendirir. Buna karşılık Narendra Modi, söylemi medeniyet eksenli felsefi referanslara (*Vishwa Mitra*) taşıyarak proaktif ve normatif bir boyuta ulaştırır. Reformu yükselen bir gücün doğal hakkı (etik/haklılık toposu) olarak kodlayan Modi, sömürgecilik sonrası tarafsız kimliğini çoklu taraflılığa taşıyarak, “Küresel Güney'in Sesi” kavramı etrafında uluslararası söylem alanında hegemonik bir temsil alanı inşa etmeyi amaçlar.

Hindistan'ın küresel yönetim söylemi, mevcut düzenin yapısal açıklarını meşruiyet krizleri üzerinden sorunsallaştıran ve statükoyu yıkmak yerine içeriden dönüştürmeyi hedefleyen kurumsal bir istikrar arayışıdır. Batı'yı hasım olarak kodlamayan ve rasyonel bir dengeleyici kimliğini koruyan bu stratejik süreklilik, zamanla teknik düzeyde kapsayıcılık talep eden restorasyon dilinden, medeniyet eksenli felsefi referanslarla

¹⁹⁴ Jaishankar, S. (2025). *Statement by External Affairs Minister, Dr. S. Jaishankar, at the general debate of the 80th session of the UNGA* [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. <https://gadebate.un.org/en/80/india> Erişim tarihi: 7 Şubat 2026.

¹⁹⁵ Jaishankar, 2025.

¹⁹⁶ Jaishankar, S. (2024, Eylül). *Statement by External Affairs Minister, Dr. S. Jaishankar, at the general debate of the 79th session of the UNGA* [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. <https://gadebate.un.org/en/79/india> Erişim tarihi: 7 Şubat 2026.

uluslararası söylem alanında hegemonik bir temsil alanı kurmayı amaçlayan norm koyucu bir iddiaya doğru evrilmiştir.

3.2.4. Brezilya

Sosyal İnşacı perspektife göre, Brezilya'nın dış politikası, kendi içsel kimliği ve toplumsal değerleriyle kopmaz bir bağ içerisinde. Bu durum, ülkenin küresel statükoya karşı geliştirdiği normatif direncin temel kaynağını oluşturur. Neo-kurumsal liberalizm açısından ise Brezilya, uluslararası kurumları rasyonel birer araç olarak kullanarak bu yapılar içindeki asimetrileri kendi lehine dönüştürmeyi ve daha dengeli bir kazanç dağılımı sağlamayı hedeflemektedir.

Luiz Inacio Lula da Silva ve Dilma Rousseff'in başkanlık yılları sürecinde Brezilya, küresel yönetim reformunu bir sosyal adalet ve demokratikleşme zorunluluğu olarak meşrulaştırmıştır. 2008 küresel finans krizinin hemen ardından gelen Haziran 2009 Yekaterinburg 1. BRIC Zirvesi ve 2009 BM 64. Genel Kurulu konuşmalarında Lula, küresel finans merkezlerini ve mevcut yönetim aktörlerini sorumsuz, etik dışı ve spekülasyon kumarbazlar olarak yüklemlemiştir. Buna karşılık Brezilya ve yükselen güçler, sağduyulu reel ekonomiyi temsil eden ve mağdur edilen Küresel Güney'in koruyucusu nitelikleriyle donatılmıştır.

Uslamlama stratejisi bağlamında Lula, şu argümanı kurmuştur: "Dünya artık 1945'in dünyası değildir, ekonomik güç merkezi kaymıştır ve siyasi temsil bu yeni gerçekliğe uyum sağlamalıdır." Metinlerarasılık düzleminde ise Lula, Bretton Woods Antlaşması'na sıkça atıf yaparak, bu metnin güncelliğini yitirdiğini ve Batı'nın kendi kurduğu serbest piyasa ilkelerini kriz anında nasıl metinsel bir tutarsızlıkla ihlal ettiğini vurgulamıştır.

2011'de görevi devralan Dilma Rousseff, reform söylemini daha normatif bir zemine, insan hakları ve demokratik kalkınma hakkı eksenine taşımıştır. Eylül 2011 BM 66. Genel Kurulu ve Mart 2012 Delhi 4. BRICS Zirvesi konuşmalarında Rousseff, Laclau ve Mouffe'un eşdeğerlik zinciri mantığına uygun olarak, finansal reform, yoksullukla mücadele ve BMGK demokratikleşmesi kavramlarını tek bir küresel adalet halkasında birleştirmiştir. Bu söylemde reform, teknik bir zorunluluktan ziyade, sistemin yoksul halklara olan ahlaki borcunun tahsil edilmesi süreci olarak yüklemiştir. Rousseff'in BM kürsüsündeki ilk hitabı, BM tarihinde bir kadın sesinin açılışı yapması nedeniyle

sembolik bir kimlik inşasıyla başlamıştır.¹⁹⁷ Bu durum rasyonel inşacıların uygunluk mantığı¹⁹⁸ çerçevesinde, Brezilya'nın kendisini demokrasinin ve eşitliğin sesi olarak yüklememesine olanak sağlamıştır.¹⁹⁹ Rousseff 2008 ekonomik krizin etkileri devam ederken, gelişmiş ülkelerin politik kaynak ve fikir netliği eksikliğini eleştirerek rasyonel çözümün tüm ülkelerin katılımıyla sağlanacak kolektif bir yönetim olduğunu savunmuştur. Neo-kurumsal perspektifle uyumlu olarak, IMF ve Dünya Bankası gibi kurumların reformunun, gelişmekte olan ülkelerin artan ağırlığını yansıtacak şekilde tamamlanması gerektiği vurgulanmıştır.²⁰⁰

Rousseff'in söylemindeki en radikal metinlerarası hamle, 2013 yılındaki BM hitabıdır. ABD'nin casusluk faaliyetlerine karşı BM Şartı'ndaki egemenlik ve müdahaleme ilkelerini yeniden bağlamlandırarak reform talebini dijital egemenlik ile genişletmiştir. Bu noktada kullanılan adalet toposu, küresel yönetişimin sadece parayı değil, bilginin ve mahremiyetin onurunu da koruması gerektiğini savunmuştur. Rousseff, casusluğu uluslararası hukukun ihlali ve egemenliğe yönelik bir saldırı olarak yüklemleyerek, siber uzayın bir savaş silahı olarak kullanılmasını reddetmiştir.²⁰¹ Bu dönemde Brezilya, siber yönetim için çok taraflı ve demokratik bir çerçeve önererek kurumsal bir norm inşa etme girişiminde bulunmuştur.²⁰² Ayrıca, Brezilya içindeki protestoları demokrasinin daha fazla demokrasi talebi olarak tanımlayan Rousseff, devletin içsel kimliğini dış politikadaki demokratik meşruiyet arayışıyla eklemlemiştir.

Rousseff, NDB'nin kuruluşunu duyururken, bu kurumu IMF ve Dünya Bankası'nın kısıtlayıcı metinlerine karşı bir karşı-metin olarak sunmuştur. "Geleceğe dair potansiyel vaat" kriteri uyarınca NDB, 21. yüzyılın adil ve kapsayıcı yeni yönetim modelinin müjdecisi olarak yüklemlemiştir.

¹⁹⁷ Rousseff, D. (2011). *Statement by H. E. Dilma Rousseff, President of the Federative Republic of Brazil, at the opening of the general debate of the 66th session of the United Nations General Assembly* [Speech transcript]. United Nations, New York, NY, United States. <https://gadebate.un.org/en/66/brazil> Erişim tarihi: 8 Şubat 2025.

¹⁹⁸ Finnemore and Sikkink, 1998, 912.

¹⁹⁹ Rousseff, 2011.

²⁰⁰ Rousseff, 2011.

²⁰¹ Rousseff, D. (2013). *Statement by H. E. Dilma Rousseff, President of the Federative Republic of Brazil, at the opening of the general debate of the 68th session of the United Nations General Assembly* [Genel Kurul konuşması]. United Nations, New York, NY, United States. <https://gadebate.un.org/en/68/brazil> Erişim tarihi: 8 Şubat 2026.

²⁰² Rousseff, 2013.

BM'nin 70. yıldönümüne denk gelen 2015 hitabında Brezilya, dekolonizasyon sürecindeki ilerlemeye karşın kolektif güvenlik alanındaki başarısızlığı bir sorumluluk toposu üzerinden eleştirmiştir.²⁰³ Terörizm ve mülteci krizi, uluslararası hukuka aykırı askeri müdahalelerin bir sonucu olarak yüklemlemiştir.²⁰⁴ Brezilya, BM Güvenlik Konseyi'nin temsil kabiliyetindeki eksikliği, kurumun “meşruiyet ve etkinlik kaybının temel nedeni olarak sunarak, daimi ve geçici üye kategorilerinde genişleme talep etmiştir.²⁰⁵ Bu söylem, sistemin temelindeki ahlaki ve hukuki varsayımların yeniden yorumlanması çabasıdır. Aynı zamanda, Brezilya'nın karbon emisyonlarını %43 oranında azaltma taahhüdü, ülkeyi küresel iklim yönetiminde “sorumlu ve iddialı bir aktör” olarak inşa etmiştir.²⁰⁶

Brezilya, bu süreçte reformu bir “Batı karşıtlığı” olarak değil, Batı'yı kendi değerlerine sadık kalmaya davet eden bir tutarlılık sınavı olarak kurgulamıştır. Bu dönem, Brezilya'nın küresel yönetimdeki stratejik özne inşasını sistemin restoratörü ve normatif bir lider olarak tamamladığı, reformu ise tarihsel bir hakkaniyet arayışı olarak meşrulaştırdığı bir süreç olmuştur. Brezilya'nın 2017 söylemi, aşırı milliyetçilik ve korumacılığı reddederek mali sorumluluğa dayalı ekonomik reformları merkeze alan ve "evrenselci" bir dış politika anlayışıyla çok taraflılığı savunan liberal bir uluslararası düzen inşasına odaklanmıştır.²⁰⁷ Michel Temer'in bu geçiş döneminde Brezilya uyumlu ve rasyonel bir ortak olarak yüklenmiş, reform talebi ise sistemle çatışmayan teknik bir işlevsellik arayışına indirgenmiştir. Ancak 2019'da Jair Bolsonaro'nun göreve gelmesi, söylemsel evreni alt üst etmiştir. Bolsonaro'nun 2020 söylemi, ulusal egemenliği mutlaklaştırarak küresel kurumların çevre ve sağlık politikalarını “çıkar odaklı

²⁰³ Rousseff, D. (2015, September). *Statement by H. E. Dilma Rousseff, President of the Federative Republic of Brazil, at the opening of the general debate of the 70th session of the United Nations General Assembly* [Speech transcript]. United Nations, New York, NY, United States. <https://gadebate.un.org/en/70/brazil> Erişim tarihi: 8 Şubat 2026.

²⁰⁴ Rousseff, 2015.

²⁰⁵ Rousseff, 2015.

²⁰⁶ Rousseff, 2015.

²⁰⁷ Temer, M. (2017, September 19). *Statement by H. E. Mr. Michel Temer, President of the Federative Republic of Brazil, at the opening of the general debate of the 72nd session of the United Nations General Assembly* [Speech transcript]. United Nations General Assembly, New York, NY, United States <https://gadebate.un.org/en/73/brazil> Erişim tarihi: 9 Şubat 2025.

dezenformasyon” olarak nitelendiren ve Brezilya’yı Hristiyan-muhafazakâr değerler etrafında tahkim eden savunmacı bir milliyetçilik inşa etmektedir.²⁰⁸

Uslamlama stratejisi bağlamında Bolsonaro, egemenlik toposu üzerinden bir savunma hattı kurmuştur. Amazonlar üzerindeki uluslararası denetim taleplerini “yeni sömürgecilik” olarak kodlamış, BM Şartı’nın 2. maddesindeki iç işlerine karışmama ilkesini küresel çevre ve insan hakları rejimlerine karşı bir kalkan-metin olarak yeniden bağlamlandırmıştır.²⁰⁹ Bu aşamada Laclau ve Mouffe’un mantığına göre, küresel yönetim, müdahalecilik ve ideolojik baskı kavramları aynı negatif eşdeğerlik zincirinde toplanmıştır. 2023 yılında Lula de Silva’nın iktidara dönüşüyle Brezilya, aktif ve iddialı dış politika söylemlerine geri dönmüştür. Lula’nın Ağustos 2023 Johannesburg 15. BRICS Zirvesi ve Eylül 2023 BM 78. Genel Kurulu konuşmalarında merkezi düğüm noktası haline gelen “Küresel Eşitsizlikle Mücadele” vurgusu, reform talebini teknik bir meseleden çıkarıp tarihsel bir borç olarak yeniden yüklemiştir.

Lula, usamlama stratejisine göre, temsiliyet toposu üzerinden şu argümanı derinleştirmiştir: “Afrika ve Latin Amerika’nın olmadığı bir Güvenlik Konseyi, dünyanın değil, geçmişin sesidir.” Metinlerarasılık burada, Batı’yı kendi kurduğu insan hakları ve demokrasi metinlerine sadık kalmamakla itham eden bir tutarlılık sınavı olarak işler. Özellikle Ekim 2024 Kazan 16. BRICS Zirvesi hitabında Lula, BRICS’i Batı’nın hatalarından arınmış, kapsayıcı bir paralel mimari olarak resmetmiş ve Rusya/Çin söylemiyle metinlerarası bir eşgüdüm sergilemiştir.²¹⁰

Brezilya’nın 2025 vizyonu, 2024 Kazan Zirvesi’nde temelleri atılan ve 2025’te Brezilya’nın üstleneceği BRICS Dönem Başkanlığı ile somutlaşacak olan Finansal Çok Kutupluluk hedefi üzerine kuruludur. Lula’nın Kazan hitabetinde geçen “Yerel para birimleriyle ticaret” ve “NDB’nin Stratejik Ağırlığı” projeksiyonları, Wodak’ın geleceğe

²⁰⁸ Bolsonaro, J. (2020, September 22). *Speech by the President of the Republic of Brazil, Jair Bolsonaro, at the opening of the 75th United Nations General Assembly* [Speech transcript]. United Nations General Assembly, New York, NY, United States. https://funag.gov.br/images/2020/NovaPoliticaExterna/56_Bolsonaro_75UNGAen.pdf Erişim tarihi: 9 Şubat 2025.

²⁰⁹ Bolsonaro, 2020.

²¹⁰ Planalto. (2024, October 14). *President Lula takes part in the 16th BRICS Summit between October 22 and 24*. Presidência da República, Government of Brazil. <https://www.gov.br/planalto/en/latest-news/2024/10/president-lula-takes-part-in-the-16th-brics-summit-between-october-22-and-24> Erişim tarihi: 9 Şubat 2026.

dair potansiyel vaat kriteri uyarınca, 2025 yılını dolar hegemonyasından kopuşun miladı olarak kodlayabilir.²¹¹

Brezilya, 2025 projeksiyonunda açlık, iklim adaletsizliği ve borç yükü kavramlarını Batı merkezli sistemin başarısızlık zinciri olarak birbirine bağlamakta, buna karşılık BRICS'i bu krizlerin yegâne meşru çözüm merkezi olarak sunmaktadır.

Brezilyalı liderlerin resmi hitapları, genel olarak statükonun kurumsal adalet temelinde restorasyonunu hedefleyen rasyonel bir çizgide ilerlese de ideolojik eksen değişimleri nedeniyle söylem evreninde radikal kopuşlar barındırır. Lula de Silva ve Dilma Rousseff, mevcut kurumların zamanaşımını “sosyal adalet” ve “demokratikleşme” yüklemlemeleriyle sorunsallaştırarak, reformu Batı karşıtı bir pozisyondan ziyade uluslararası sistemi kendi değerleriyle sınayan bir tutarlılık sınavı olarak gerekçelendirmişlerdir. Bu normatif süreklilik içinde Lula Söylemini küresel eşitsizlik gibi ekonomi-politik kodlara dayandırırken, Rousseff siber mahremiyet ve insan hakları gibi norm inşalarına yöneltmiştir. Buna karşın Jain Bolsonaro dönemi, küresel yönetim mekanizmalarını çok taraflı birer çözüm adresi olarak görmek yerine “küreselci tehditler” ve “ideolojik boyunduruklar” olarak kodlayarak bu inşacı ortak zeminden tamamen sapmıştır. Liderlerin saptığı bu savunmacı egemenlik dili, 2023'te Lula'nın dönüşüyle birlikte yerini yeniden para birimleriyle ticaret ve paralel bir finansal çok kutupluluk inşasına bırakmıştır.

Sonuçta, Brezilya'nın küresel yönetim söylemi, revizyonist bir yıkıcılıktan uzak, mevcut kurumların yapısal ve ahlaki asimetrilerini adalet toposu üzerinden sorunsallaştıran rasyonel bir restorasyon arayışıdır. Dönemsel olarak uluslararası rejimleri “küreselci bir boyunduruk” şeklinde kodlayan savunmacı bir egemenlik retoriğine sapsa da ülkenin ana dış politika çizgisi, siber güvenlikle mücadeleyle uzanan geniş bir meşruiyet alanında kurumsal norm inşasını esas alır. Bu bağlamda Brezilya'nın söylemsel pratikleri, Batı'yı kendi kurduğu değerlerle sınayan bir tutarlılık testi işlevi görmekte ve yerel para birimlerine dayalı somut projeksiyonlar uyarınca paralel bir finansal çok kutupluluk modelini meşrulaştırmaktadır.

²¹¹ Lula da Silva, L. I. (2025). *Brazil: Statement summary*. General Debate of the 80th Session of the United Nations General Assembly. <https://gadebate.un.org/en/80/brazil> Erişim tarihi: 9 Şubat 2025.

3.2.5. Güney Afrika

Güney Afrika Cumhuriyeti'nin 2011 yılından 2025 yılına uzanan süreçte Birleşmiş Milletler platformlarında ve küresel yönetim mecralarında geliştirdiği dış politika söylemi, sosyal inşacılık ve neo-liberal kurumsalcılık teorileri ile eleştirel söylem analizi yöntemi çerçevesinde derinlikli bir dönüşümü somutlaştırmaktadır. Bu süreçte dil, sadece mevcut uluslararası gerçekliği temsil eden pasif bir araç değil, "söylemek yapmaktır" (speech act) ilkesi uyarınca sosyal gerçekliği aktif biçimde kuran ve dönüştüren kurucu bir unsur olarak işlev görmüştür. Güney Afrika'nın söylemsel inşası, ülkenin kendi tarihsel tecrübesi olan apartheid ile mücadeleyi küresel bir ahlaki referans noktası olarak konumlandırırken, uluslararası sistemi adalet, eşitlik ve çok taraflılık ekseninde yeniden yapılandırma çabasını yansıtmaktadır. Bu bağlamda, ülkenin BM Güvenlik Konseyi (BMGK) başta olmak üzere küresel yönetim yapılarına yönelik eleştirileri, dönemsel liderlerin hitabetleri ve stratejik çıkışları üzerinden sistematik bir rasyonalizasyon sürecine tabi tutulmuştur.

Bu söylemsel stratejinin kurumsal ve kökensel temelleri, özellikle eski Cumhurbaşkanı Jacob Zuma'nın 2011 yılındaki Eylül BM 66. Genel Kurulu²¹² ve Sanya 3. BRICS Zirvesi²¹³ hitabetlerinde belirginleşmektedir. Zuma dönemi söyleminde, mevcut küresel yönetim yapısının, özellikle de BMGK'nın yapısının modası geçmiş, adaletsiz ve Afrika kıtasına karşı dışlayıcı niteliklerle yüklendiği görülür. Söz konusu yüklemleme süreci, Batı'yı statükoyu sömürgeci bir mirasla korumaya çalışan dar bir elit olarak konumlandırırken, Güney Afrika'yı bir milyarlık bir kıtanın meşru sesi, dolayısıyla uluslararası sistemin genişletici ve meşrulaştırıcı öznesi olarak inşa etmiştir. Bu söylemsel inşa sürecinde usamlama stratejisi, özellikle tarihsel adalet toposu ve kıtasal görev toposu sentezi üzerinden yürütülmüştür. Zuma'nın 2013 Durban BRICS Zirvesi hitabetinde Güney Afrika, kendi reform taleplerini ulusal çıkar söyleminden uzaklaştırarak Afrika'nın kalkınması ve kıtasal entegrasyonu ile eklemlenmiştir. Bu

²¹² Zuma, J. (2011). *South Africa - President addresses General Debate, 66th Session* [Konuşma metni/Video kaydı]. BM 66. Genel Kurulu Genel Görüşmeleri, New York, ABD. Birleşmiş Milletler Genel Kurul Tartışmaları Arşivi., <https://gadebate.un.org/en/66/south-africa> Erişim tarihi: 9 Şubat 2026.

²¹³ Zuma, J. (2011). *Statement by South African President Jacob Zuma during joint press conference*. Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Resmi Web Sitesi. <https://www.gov.za/news/media-statements/statement-south-african-president-jacob-zuma-during-joint-press-conference> Erişim tarihi: 9 Şubat 2026.

söylemsel strateji, BMGK reformu ve küresel yönetim taleplerini bir güç paylaşımı mücadelesi olmaktan çıkarıp Afrika'nın tarihsel dışlanmışlığını gidermeye yönelik meşru ve kolektif bir kalkınma projesi olarak rasyonalize etmektedir.²¹⁴

Güney Afrika'nın geliştirdiği bu rasyonel uslamlamayı güçlendiren en kritik araç metinlerarasılık olmuştur. Zuma'nın hitabeti, Afrika Birliği'nin ortak reform talepleriyle uyumlu bir söylemsel çerçeve içinde şekillenmiştir. BM kürsüsünden yapılan konuşmalarda bu bölgesel metinlerin birer meşruiyet kanıtı olarak sunulması, Güney Afrika'nın taleplerinin münferit değil, kolektif bir kıtasal iradenin metinsel yansıması olduğunu vurgulamıştır. Aynı zamanda, 1945 BM Şartı'ndaki halkların kendi kaderini tayin hakkı ilkesi, küresel yönetimde kıtaların kendi temsilini belirleme hakkı olarak yeniden bağlamlandırılmış, böylece Batı'nın reform direnci BM'nin kurucu ruhuna yönelik bir metinsel ihanet ve sapma olarak kodlanmıştır. Neo-kurumsal liberalizm perspektifinden, Güney Afrika başlangıçta BM Şartı'nın öngördüğü arabuluculuk mekanizmalarına rasyonel bir güven atfetmiş ve kurumu çatışmaları önleyen işlevsel bir araç olarak yüklemiştir; ancak NATO'nun Libya müdahalesiyle bu kurumsal işleyişin tahrip edilmesi, söylemde radikal bir kırılma yaratmıştır. Afrika Birliği'nin dışlanması ve askeri yöntemlerin barışçıl diplomasiye tercih edilmesi sertçe eleştirilerek, "Afrika sorunlarına Afrika çözümleri" söylemi normatif bir direnç alanı haline getirilmiştir.

Zuma'nın 2013 söyleminde odağın Post-2015 Kalkınma Gündemi'ne kaydığı görülmektedir. Bu çerçevede gelişmiş ülkelerin tarihsel sorumlulukları ve kalkınma finansmanı konularında daha fazla yük üstlenmesi gerektiği vurgulanmıştır.²¹⁵ Bu dönemde gelişmiş kuzeyin kendi tarihsel sorumluluklarını geliştirmekte olan güneye devretme çabası kabul edilemez olarak etiketlenmiştir. BMGK'nın yapısının demokratik olmayan, adaletsiz ve temsil kabiliyeti düşük olarak yüklemelenmesi, sistemin anayasal ve hukuki varsayımlarının yeniden müzakere edilmesi talebini doğurmuştur. BM'nin 70. yılı olan 2015'te ise söylem, Güney Afrika'nın kendi özgürlük mücadelesi ile BM'nin normatif gücü arasındaki metinlerarası bağları daha da kuvvetlendirmiştir. Apartheid rejiminin insanlığa karşı suç olarak tanınmış olması, Güney Afrika'nın küresel

²¹⁴ Zuma, J. (2013, 27 Mart). *Address by President Jacob Zuma to the 5th BRICS Summit leaders plenary session* [Konuşma metni]. BRICS Bilgi Merkezi, Toronto Üniversitesi. , <http://www.brics.utoronto.ca/docs/130327-zuma-address.html> Erişim tarihi: 9 Şubat 2026.

²¹⁵ Zuma, 2013.

meşruiyetini ve mazlumların sesi olma kimliğini pekiştiren bir meşruiyet kaldırıcı olarak kullanılmıştır. Bir milyardan fazla Afrikalının BMGK’da daimî temsilinin olmaması haksız ve savunulamaz olarak nitelemeye devam ederken, kurumun 1945 dünyasına hapsolmuş yapısı yapısal ve rasyonel bir tikanıklık olarak sorunsallaştırılmıştır.

2017 yılına gelindiğinde söylemsel strateji, “yasadışı finansal akışlar” (illicit financial flows) konusunu da kapsayacak şekilde genişlemiş ve ekonomik adaletsizlik bir tehdit toposu üzerinden tanımlanmıştır.²¹⁶ Afrika’nın kaynaklarının sömürülmeye devam etmesi, sosyal inşacı perspektifte “sömürgeci öteki” ile “sömürülen biz” arasındaki kimlik sınırlarını belirginleştirmiştir. Bu dönemde yükselen nükleer silahların tamamen ortadan kaldırılması çağrısı, Güney Afrika’nın geçmişte kendi nükleer programından gönüllü olarak vazgeçen dünyadaki tek aktör olma kimliğine dayanmaktadır; bu durum, uygunluk mantığı çerçevesinde ülkeye küresel alanda stratejik bir ahlaki üstünlük iddiası kazandırmıştır. Dönemsel liderlik değişimiyle birlikte Cumhurbaşkanı Cyril Ramaphosa’nın 2021 hitabetinde, COVID-19 pandemisinin yarattığı asimetrliler ve aşı dozlarının büyük kısmının zengin ülkeler tarafından tekelleştirilmesi bir "insanlık ayıbı" ve “aşı apartheid’i” olarak kurgulanmıştır.²¹⁷ Ramaphosa, küresel dayanışma normlarının bu çöküşüne karşı TRIPS (Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Anlaşması) feragatı talebini ileri sürerek, fikri mülkiyet haklarının insani krizlerdeki engelleyici rolünü rasyonel bir maliyet-fayda analiziyle eleştirmiştir.

2023 yılında küresel güvenin erozyona uğradığı ve eşitsizliğin derinleştiği bir dünya tasviri yapan Güney Afrika söylemi, Rusya-Ukrayna çatışmasında üstlendiği “Afrika Barış Girişimi” rolüyle diyalog ve toprak bütünlüğünü savunmuş, kendisini tarafsız, yapıcı ve proaktif bir küresel aktör olarak yeniden inşa etmiştir.²¹⁸ Bu aşamada BMGK reformu talebi, soyut eleştirilerden sıyrılarak metin tabanlı müzakerelere geçiş çağrısıyla somut ve kurumsal bir rasyonalite kazanmıştır. Söylemin zirve noktası ise 2024-2025

²¹⁶ Zuma, J. G. (2017). *Statement by President Jacob Zuma at the 72nd Session of the United Nations General Assembly*. United Nations General Assembly, New York. <https://gadebate.un.org/en/72/south-africa> Erişim tarihi: 9 Şubat 2026.

²¹⁷ Ramaphosa, C. (2021). *Statement by H.E. Mr Cyril Ramaphosa, President of the Republic of South Africa, at the 76th Session of the United Nations General Assembly*. United Nations General Assembly, New York. <https://gadebate.un.org/en/76/south-africa> Erişim tarihi: 9 Şubat 2026.

²¹⁸ Ramaphosa, C. (2023). *Statement at the 78th Session of the United Nations General Assembly*. United Nations General Assembly, New York. <https://gadebate.un.org/en/78/south-africa> Erişim tarihi: 9 Şubat 2026.

döneminde, Gazze'deki insani krizin ve çatışmaların Güney Afrika'nın kendi apartheid geçmişiyle doğrudan eşitlenmesiyle yaşanmıştır.²¹⁹ İsrail'in Uluslararası Adalet Divanı'na (ICJ) taşınması ahlaki bir görev olarak sunulmuş, mahkemenin ihtiyati tedbir kararları uluslararası hukukun üstünlüğünün bir kanıtı olarak yüklemişlerdir. Bu durum, Batı'nın hukukun seçici uygulanması pratiklerine karşı radikal bir normatif itiraz pratiğidir. 2025 yılında BM'nin 80. yılı ve Güney Afrika'nın G20 başkanlığı sürecinde Ramaphosa, "Dayanışma, Eşitlik ve Sürdürülebilirlik" temasını, sömürgecilik sonrası geleneksel "bloksuzluk" kimliğinden küresel yönetişimin dümenindeki yönlendirici aktör kimliğine geçişin sembolü haline getirmiştir.²²⁰

Eşdeğerlik zinciri mantığı, Güney Afrika'nın tüm bu dönemsal söylemsel stratejilerini tek bir büyük politik ve yapısal hedefte birleştirmektedir. Laclau ve Mouffe'un teorik çerçevesinde olduğu gibi; barış ve güvenlik, yoksullukla mücadele, sosyo-ekonomik kalkınma, iklim adaleti, borç reformu ve BMGK reformu kavramları birbirine kopmaz bağlarla eklenmiştir. Bu zincir dahilinde reformun gerçekleşmemesi, sadece kurumsal bir sandalyenin eksikliği değil; güvenlik açığı, süregelen yoksulluk, aşı eşitsizliği ve Afrika'nın dışlanması ile eşdeğer yapısal ve sistematik bir başarısızlık olarak yüklenmektedir. Sonuç olarak, Güney Afrika'nın 2011-2025 yılları arasındaki söylemsel pratiği, apartheid ile mücadele tecrübesini küresel bir normatif sermayeye dönüştürme ve uluslararası sistemin anlamsal yapısını çatışmacı bir anarşiden, kolektif sorumluluk ve adalete dayalı bir ortaklığa evirme arayışıdır. Ülke kendisini sistemin ahlaki vicdanı, Afrika'nın giriş kapısı ve Küresel Güney'in gür sesi olarak inşa ederek, reform talebini sömürgecilik sonrası tarihsel bir restorasyon davası olarak sentezlemiş ve hem BRICS hem de G20 gibi platformları bu davanın meşru uygulama alanları olarak dünyaya sunmuştur.

Güney Afrika devlet liderlerinin küresel yönetim reformuna yönelik hitapları, ülkenin apartheid geçmişini küresel bir ahlaki sermayeye dönüştüren rasyonel bir stratejik süreklilik barındırır da krizlerin niteliğine bağlı olarak söylemsel eylem düzeyinde

²¹⁹ Ramaphosa, C. (2024). *Statement at the 79th Session of the United Nations General Assembly*. United Nations General Assembly, New York. <https://gadebate.un.org/en/79/south-africa> Erişim tarihi: 9 Şubat 2026.

²²⁰ Ramaphosa, C. M. (2025, September 23). *Statement by President Cyril Ramaphosa on the occasion of the General Debate of the 80th Session of the United Nations General Assembly*. United Nations General Assembly. <https://gadebate.un.org/en/80/south-africa> Erişim tarihi: 9 Şubat 2026.

belirgin bir evrim sergilemektedir. Hem Jakob Zuma hem de Cyril Ramaphosa, mevcut çok taraflılık düzenini 1945 dünyasının sömürgeci bir kalıntısı olarak yüklemiş ve reform talebini bölgesel normatif metinlerle eklemleyerek kıtasal bir hak davası olarak rasyonalize etmişlerdir. Bu ortak paydaya karşın Zuma, reformun ahlaki zeminini tarihsel adalet ve kıtasal görev toposu üzerinden kurgulayarak daha çok sömürgecilik karşıtı ilkesel bir direnç dili geliştirmiştir. Buna karşılık Ramaphosa, söylemi kriz anlarındaki somut küresel asimetrlere teksif ederek “aşı apartheid’ı” gibi kavramsal yeniliklere gitmiş; Gazze krizini Uluslararası Adalet Divanı’na taşıyarak normatif itirazı yargısal bir eyleme dönüştürmüştür. Zuma döneminin ilkesel ve soyut eleştirileri, Ramaphosa dönemiyle birlikte “metin tabanlı müzakerelere geçiş” çağrıları ve G20 başkanlığı vizyonu uyarınca yönlendirici bir küresel aktör inşasına doğru tahvil edilmiştir.

Güney Afrika’nın küresel yönetim söylemi, apartheid ile mücadele tecrübesini normatif bir sermayeye dönüştürerek mevcut düzenin sömürgeci asimetrlilerini sorunsallaştıran ahlaki bir meydan okumadır. Batı merkezli sistemin krizler karşısındaki çifte standartlarını tarihsel adalet toposu üzerinden eleştiren bu stratejik çizgi, zaman içinde ilkesel ve savunmacı bir direnç dilinden, uluslararası hukukun yargısal araçlarını proaktif biçimde işleten ve somut kurumsal müzakereleri zorlayan norm koyucu bir aktör inşasına evrilmiştir. Güney Afrika, çok taraflı mekanizmaları demokratikleştirme hedefini bir eşdeğerlik zincirinde birleştirerek reform talebini sömürgecilik sonrası tarihsel bir restorasyon davası olarak küresel alanda meşrulaştırmaktadır.

3.3. Karşılaştırmalı Analiz

Çin, Rusya, Hindistan, Brezilya ve Güney Afrika’nın 2009-2025 dönemindeki liderlik hitabetleri, küresel yönetim reformu talebinde ortak bir paydada buluşsa da bu talebi meşrulaştırma biçimleri ve inşa ettikleri stratejik öznellikler bakımından metodolojik farklılıklar sergilemektedirler. Ruth Wodak’ın yükleme stratejisi açısından bakıldığında, her aktörün mevcut sistemi ve kendisini farklı niteliklerle donattığı görülür. Çin Halk Cumhuriyeti, özellikle Hu Jintao döneminde küresel finansal mimariyi geliştirmekte olan ülkeleri dışlayan ve jeopolitik gerçeklikten kopuk bir yapı olarak yüklemelerken; kendisini rasyonel, yapıcı ve sorumlu bir aktör olarak inşa etmiştir. Xi Jinping döneminde ise sistemi Soğuk Savaş zihniyeti ve sıfır toplamı oyun olarak negatif biçimde etiketleyerek kendisini “İnsanlığın Ortak Kader Birliği” üst göstereniyle küresel

reformun kurucu gücü olarak konumlandırmıştır. Rusya ise özellikle 2022 sonrası söyleminde Batı merkezli yönetişimi “neo-sömürgeci bir silah” ve kuralsız bir diktatörlük” olarak yüklemleyerek kendisini bu düzene karşı egemenlik savunucusu bir devrimci özne olarak inşa ederken, Brezilya ve Güney Afrika sistemi daha çok “ahlaki bir yetersizlik” üzerinden yüklemlemiştir. Brezilya, mevcut kurumları “donmuş” ve “vicdansız” niteliklerle kodlayıp, kendisini sistemin vicdanı olarak konumlandırmış; Güney Afrika ise benzer şekilde kendisini Afrika’nın tarihsel ve kıtasal temsilcisi olarak inşa etmiştir. Hindistan ise bu iki kutbun arasında daha rasyonel ve işlevsel bir yol izleyerek sistemi “verimsiz” ve “anakronik” olarak yüklemlemiş, kendisini bu sistemik tıkanıklıkları aşacak bir stratejik köprü ve çözüm ortağı olarak sunmuştur.

Uslamlama stratejilerinde kullanılan kanıt kalıpları yani toposlar da bu ülkelerin reforma bakış açısındaki ontolojik farkı netleştirir. Çin 2008 krizi ve sonrasındaki yapısal krizleri “gerçeklik toposu” ve “adalet/ hakkaniyet toposu” ile harmanlayarak geliştirmekte olan ülkelerin temsiliyet artışını rasyonel bir hak olarak sunarken; Brezilya ve Güney Afrika ağırlıklı olarak adalet ve tarih toposları üzerinden “yoksul halkların temsil edilmemesinin ahlaki bir borç yarattığı” gibi argümanları temel bir meşruiyet zemini yapmıştır. Hindistan bu ahlaki vurguyu gerçeklik toposu ile birleştirerek reformu dünya nüfusunun ve ekonomik ağırlığın değiştiği fiziksel bir gerçeğin zorunlu sonucu olarak sunmuştur. Rusya ise 2025 vizyonuna doğru evrilen süreçte tehlike toposu üzerinden uslamlama yapmış, Batı merkezli yönetişimin devam etmesinin küresel bir çatışma riski taşıdığını iddia ederek reformu bir beka meselesi olarak kurgulamıştır.

Metinlerarasılık stratejisi ise bu dört aktör tarafından Batı’yı kendi vurduğu değerle vurmak için kullanılmış, ancak metinleri yeniden bağlamlandırma biçimleri farklılaşmıştır. Çin, BM Şartı’na mutlak atıflar yaparak reform taleplerini evrensel bir meşruiyet zeminine eklemlemiş ve bu metni Batı’nın tek taraflı hamlelerine karşı koruyucu bir kalkan haline getirmiştir. Brezilya ve Güney Afrika BM Şartı’ndaki egemen eşitlik ilkesini müdahaleciliği eleştirmek için bir etik delil olarak kullanırken, Hindistan reformu küresel bir mutabakatın metni haline getirmek için IBSA ve G20 bildirileriyle metinlerarası bağ kurmuş, Rusya ise BM Şartı’nı Batı’nın kurallara dayalı düzen söylemine karşı alternatif bir hukuk metni olarak yeniden üretmiştir. Laclau ve Mouffe’un eşdeğerlik zinciri mantığı ise 2025 projeksiyonunda tüm bu aktörleri finansal özerklik hedefinde birleştirmiş; 2009 yılında sadece temsiliyet odaklı başlayan bu zincir, zamanla

açlık, borç krizi, iklim adaletsizliği ve dolar hegemonyası halkalarını birbirine bağlayarak 2024 Kazan Zirvesi ve 2025 Brezilya Dönem Başkanlığı vizyonunda paralel bir finansal mimari inşasına dönüşmüştür. Sonuç olarak Çin'in alternatif evrensellik inşa eden, Rusya'nın revizyonist, Hindistan'ın pragmatik, Brezilya ve Güney Afrika'nın ise normatif söylemleri, 2025 itibarıyla Batı merkezli küresel yönetişime karşı alternatif bir evrensellik iddiasında sentezlenmiş ve bu süreç stratejik öznelere sistemin restoratörlerinden kurucu öznelere dönüşümüyle tamamlanmıştır.

BRICS aktörlerinin küresel yönetim reformuna yönelik söylemsel inşaları, her ne kadar farklı stratejik kimlikler ve jeopolitik öncelikler üzerinden şekillense de bu liderlik beyanlarını tek bir platform olarak küresel statükonun karşısına diken çok güçlü ortak zeminler ve söylemsel düğüm noktaları bulunmaktadır. Ruth Wodak'ın usamlama stratejileri bağlamında incelendiğinde, tüm aktörlerin "gerçeklik toposu" (topos of reality) üzerinde birleştiği görülür; zira 2009'dan 2025'e kadar uzanan süreçte her beş ülke de mevcut kurumsal yapının (BMGK, IMF, Dünya Bankası) 1945 yılının "donmuş bir fotoğrafı" olduğu ve 21. yüzyılın demografik, ekonomik ve siyasi gerçekliklerini yansıtmadığı argümanını merkeze koymuştur. Bu noktada kurulan ortak yüklemleme stratejisi, mevcut sistemi "miadını doldurmuş", "anakronik" ve "temsiliyet kabiliyetini yitirmiş" olarak kodlarken, BRICS'i sistemin meşruiyetini restore edecek olan "rasyonel ve kaçınılmaz bir alternatif" niteliğiyle donatır.

Metinlerarasılık düzeyinde bakıldığında, bu aktörlerin en büyük ortak zemini Batı merkezli "kurallara dayalı düzen" (rules-based order) söylemine karşı "uluslararası hukuk ve BM Şartı'nın üstünlüğü" kavramına yaptıkları kolektif atıftır. Her aktör, Batı'yı kendi kurduğu metinlere (egemen eşitlik, müdahaleme ilkesi) sadık kalmamakla itham ederek bir "tutarlılık sınavına" çeker; bu durum, BRICS'in reform talebini radikal bir kopuştan ziyade, sistemin orijinal ve adil ilkelerine geri dönme çabası olarak meşrulaştırır. Laclau ve Mouffe'un eşdeğerlik zinciri mantığı ise bu ülkelerin *kalkınma hakkı* kavramında tam bir senteze ulaştığını gösterir. Liderlik beyanlarında; gıda güvenliği, enerjiye erişim, finansal teknoloji ve küresel sağlık politikaları artık teknik birer alan değil, "küresel yönetim reformu" ile eşdeğer halkalar olarak sunulur. Özellikle 2018 sonrası yükselen korumacılık ve tek taraflı yaptırımlar, BRICS söyleminde "küresel kamu mallarına yönelik bir saldırı" olarak kodlanmış ve bu durum ülkeleri "finansal özerklik" ve dolar dışılaştırma hedefinde söylemsel olarak kenetlemiştir.

Son olarak, 2025 vizyonuna doğru ilerlerken bu aktörlerin paylaştığı en kritik ortak zemin, "insan merkezli küreselleşme" ve "Küresel Güney'in hamiliği" iddiasıdır. Çin'in Küresel Kalkınma ve Güvenlik Girişimleri (GDI/GSI) başta olmak üzere reform talebi artık sadece BMGK'da bir sandalye kapma yarışı değil, Yeni Kalkınma Bankası (NDB) gibi kurumlar aracılığıyla "Batı'nın koşullu yardımlarına" karşı "koşulsuz ve onurlu bir ortaklık" modelinin inşasıdır. Bu söylemsel sentez, 2025 itibarıyla BRICS'i sadece bir pazarlık platformu değil, küresel sistemin ahlaki, hukuki ve finansal mimarisini yeniden tanımlayan "paralel bir evrensellik" odağı haline getirmiştir. Özetle aktörler, statükoyu bir "temsiliyet felci" olarak yüklemekte, reformu "tarihsel bir hak" olarak usulamakta ve çözümünü "çok merkezli bir finansal ve siyasi ekosistemde" görmektedir.

BRICS aktörlerinin küresel yönetim reformuna yönelik söylemsel inşaları, ortak bir "statüko eleştirisi" zemininde buluşsa da reformun nihai amacı, yöntemi ve sistemin geleceğine dair kurgulanan farklı yaklaşımlar, aktörlerin stratejik özne kimliklerindeki derin ayrışmaları yansıtır. Bu yaklaşımlar arasındaki temel fark, mevcut sistemin "restore" edilerek iyileştirilmesi ile sistemin "revize" edilerek paralel yapılarla ikame edilmesi arasındaki gerilimde yatar.

Çin Halk Cumhuriyeti'nin yaklaşımı, norm koyucu bir "alternatif evrensellik" modeli olarak öne çıkmaktadır. Çin söyleminde Hu Jintao dönemindeki rasyonel ve reformist dil, Xi Jinping ile birlikte yerini kurucu bir egemen iddiaya bırakmıştır. Sistemin tıkanıklıkları "gerçeklik ve hakkaniyet toposu" üzerinden sorunsallaştıran Çin, Batı hegemonyasının bittiğini ve çok merkezli dünyanın bir realite olduğunu savunur. Söylemini İnsanlığın Ortak Kader Birliği ve Gerçek Çok taraflılık üst gösterenleri etrafında düğümleyen Pekin yönetimi, kendisini Küresel Güney'in hamisi ve çok kutuplu dünya düzeninin kurucu mimarı olarak inşa eder. Çin için reform, mevcut kurumların içindeki kota mücadelelerinden ibaret olmayıp, Batı'nın normatif üstünlüğünü dengeleyecek alternatif kurumsal ekosistemlerin aşamalı entegrasyonudur.

Brezilya ve Güney Afrika'nın yaklaşımı, esasen bir "Normatif Restorasyon" modelidir. Bu iki aktörün liderlik beyanlarında sistem, ahlaki bir çürüme içinde olan ancak orijinal değerlerine (BM Şartı, sosyal adalet, egemen eşitlik) sadık kalınarak kurtarılması gereken bir yapıdır. Brezilya, "adalet toposu" üzerinden sistemi bir "vicdan sınavına" sokarken; Güney Afrika, reformu sömürgecilik sonrası "tarihsel bir borç" olarak kodlar. Her iki ülke

de Batı merkezli kurumları tamamen dışlamak yerine, bu kurumların merkezini Küresel Güney lehine kaydırmayı ve sistemi daha "insancıl" hale getirmeyi amaçlayan bir stratejik öznellik inşa ederler.

Buna karşın Hindistan'ın yaklaşımı, rasyonel ve pragmatik bir "İşlevsel Dengeleyicilik" üzerine kuruludur. Hindistan söyleminde reform, ahlaki bir tercihten ziyade sistemik bir verimlilik meselesidir. Mevcut yönetişimi "anakronik" ve "felçli" olarak yüklemleyen Hindistan, kendisini ne Batı'nın bir uydusu ne de Rusya gibi sistemin radikal bir hasmı olarak konumlandırır. Modi'nin hitabetinde kristalize olan bu yaklaşım, Hindistan'ı Küresel Güney'in teknolojik ve ekonomik gücünü sisteme enjekte ederek kopuşu engelleyen bir "stratejik köprü" (Vishwa Mitra) olarak resmeder.

Rusya'nın yaklaşımı ise özellikle 2018-2025 kesitinde "Sert Revizyonizm" ve "Paralel Evrensellik" inşasına evrilmiştir. Rusya söylemi, Batı merkezli yönetişimi iyileştirilmesi mümkün olmayan "neo-sömürgeci bir baskı aracı" olarak yüklemleyerek, reformu bu sistemin içinden değil, onun dışında (BRICS+, NDB, yeni ödeme sistemleri) yeni bir hakikat rejimi kurarak gerçekleştirmeyi hedefler. Putin'in uslamlamasında "tehlike toposu" merkezi bir rol oynar; mevcut sistemin devamı küresel bir beka sorunu olarak sunulur ve çözüm ancak Batı dışı aktörlerin kendi egemenlik alanlarını kurmasında görülür. Bununla birlikte Rusya, reformu "egemenlik restorasyonu ve "Batı dışı normatif çoğulluk" üzerinden tanımlamakta; bu söylem, BRICS'i jeopolitik dengeleme aracı olarak konumlandırmaktadır.²²¹

Tüm bu söylemsel stratejilerin sentezi, BRICS'in 2009-2025 yolculuğunun sadece bir "istek listesi" olmadığını, aksine küresel sistemin meşruiyet zeminini kaydıran bir "gramer değişimi" olduğunu göstermektedir. Wodak'ın stratejileri üzerinden okunduğunda; aktörlerin başlangıçta kendilerini sistemin "mağdur edilen unsurları" olarak yüklemlemelerinden, 2025 vizyonunda sistemin "yeni kurucu iradeleri" haline gelmeleri, stratejik özne inşasındaki en büyük başarıdır. Laclau ve Mouffe'un eşdeğerlik zinciri mantığı uyarınca; temsiliyet, kalkınma, dijital egemenlik ve finansal özerklik

²²¹ Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation (2023) The Concept of the Foreign Policy of the Russian Federation. Unofficial translation, Approved by Decree of the President of the Russian Federation no. 229, March 31, 2023. Madde 19.

https://mid.ru/en/foreign_policy/fundamental_documents/1860586/ Erişim tarihi: 1 Mart 2026.

kavramları artık birbirinden ayıramaz bir bütün haline getirilmiş, bu da Batı'nın sadece tek bir alanda taviz vererek statükoyu koruma şansını elinden almıştır.

Sonuç olarak, BRICS liderlerinin BMGK ve zirve konuşmalarında inşa ettikleri bu "paralel çok taraflılık" söylemi, 2025 yılına gelindiğinde uluslararası sistemin ontolojik güvenliğini sarsmış durumdadır. Çin'in alternatif evrensellik inşası, Brezilya ve Güney Afrika'nın normatif baskısı, Hindistan'ın pragmatik ağırlığı ve Rusya'nın radikal meydan okuması, ortak bir "Küresel Güney Hamiliği" potasında eriyerek Batı merkezli evrensellik iddiasına karşı en güçlü söylemsel alternatifi üretmiştir. 2025 vizyonu, BRICS'i artık sadece bir "reform talep edenler kulübü" olarak değil, kendi finansal, hukuki ve teknolojik normlarını üreten, çok merkezli dünyanın kurucu aktörü olarak tescillemiştir. Bu süreçte reform, kurumların içindeki bir koltuk değişikliğinden ziyade, küresel yönetişimin mantığının "merkezden çevreye" ve "sermayeden insana" doğru radikal bir şekilde yeniden bağlamlandırılmasıyla sonuçlanmıştır.

Üye ülkelerin reform taleplerini meşrulaştırırken kullandıkları temel argüman dizileri (toposlar) ve inşa ettikleri stratejik özellikler, karşılaştırmalı bir perspektifle aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Ülke	Temel Topos	Stratejik Öznellik	Reform/ Revizyon Eğilimi
Çin	Temsil Adaleti, Dijital Egemenlik	Küresel Güney'in hamisi & Kurucu lider	Revizyonist
Rusya	Çok Kutupluluk, Batı Hegemonyasına Direniş	Düzene karşı devrimci / Egemen eşitlikçi	Sert Revizyonist
Hindistan	Stratejik Özerklik, Demokratik Temsil	Stratejik köprü	Reformist
Brezilya	Güney-Güney İşbirliği, Sosyal Kalkınma	Normatif referans noktası	Reformist
Güney Afrika	Kalkınma Hakkı, Afrika'nın Temsili	Post-kolonyal temsilci	Reformist

Tablo 1: BRICS Ülkelerinin Küresel Yönetişim Reformuna Yaklaşımında Temel Topos ve Stratejik Özellikler.

SONUÇ

Yüzyılın ilk çeyreğinde küresel siyaset ve ekonomi, Batı merkezli hegemonik yapının hem kurumsal işleyiş hem de normatif değerler açısından en ciddi meydan okumalarla karşılaştığı bir döneme sahne olmuştur. Bu çalışmada, söz konusu meydan okumanın en somut ve kurumsallaşmış hali olan BRICS, küresel yönetim mekanizmalarının reformu bağlamında analiz edilmiştir. Araştırmanın temel sorunsalı olan BRICS'in dünya düzenindeki konumu ve reform taleplerinin niteliği, tezin giriş bölümünde belirlenen dönem aralığı (2009-2025) boyunca lider söylemleri ve zirve deklarasyonları üzerinden incelenerek yanıtlanmıştır.

Çalışmada, BRICS'in söylemsel kurgusuna odaklanılırken, üye ülkelerin platform dışındaki dış politika pratikleri veya platformun temel hedefleriyle çelişen diğer tutumları, tezin analitik odağı dışında tutulmuştur. Bu durum bir eksiklikten ziyade, tezin sosyal inşacı çerçevesini BRICS'in kurumsal kimliği ile sınırlı tutma hedefinden kaynaklanan bilinçli bir metodolojik tercihtir.

Giriş bölümünde bu tezin temel araştırma motivasyonu olarak ilan edilen tüm analitik ve teorik amaçlar, çalışmanın metodolojik sınırları içerisinde bütünüyle karşılanmış ve doğrulanmıştır. Bu doğrultuda, BRICS'in ana üyelerinin söylemlerindeki 'farklılıklar ve ortaklıklar' salt betimsel birer veri olarak bırakılmamıştır. Aktörlerin 'yerel motivasyonları, siyasi dinamikleri ve stratejik öncelikleri ile küresel sisteme yönelik dönüşüm arayışları arasındaki nedensel ilişkiler teorik perspektifin rehberliğinde sistematik bir biçimde deşifre edilmiştir. BRICS'in küresel yönetim mekanizmalarının reformuna yönelik getirdiği itirazların bir meydan okuma olup olmadığı ampirik veriler üzerinden titizlikle kontrol edilmiş; platformun tek sesli bir yapı olmaktan ziyade aktörlerin yerel motivasyonları ve farklılaşan politik zeminleri nedeniyle hibrit ve çok katmanlı bir karakter sergilediği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma, tüm çıkar çatışmalarına ve özgün stratejik önceliklere rağmen, BRICS'in küresel yönetimdeki rolü, tek bir platform bütünlüğüyle değil, üyelerin kendi içsel dinamiklerinin şekillendirdiği hem rasyonel bir güç siyaseti hem de çok sesli bir söylem düzeyi ekseninde değerlendirilmiştir.

Yapılan incelemeler sonucunda ulaşılan en temel bulgu; BRICS'in sadece yükselen ekonomilerin bir araya geldiği geçici bir koalisyon değil, uluslararası sistemin anayasal ilkelerini yeniden müzakereye açan ve "Küresel Güney" kimliğini kolektif bir siyasal

özne olarak inşa eden "normatif bir güç merkezi" haline geldiğidir. Tezin başlangıcında öne sürülen; platformun reform taleplerinin rasyonel bir çıkar maksimizasyonunun ötesinde, sistemin kurucu normlarını ve meşruiyet kaynaklarını yeniden tanımladığı hipotezi araştırma süreci boyunca doğrulanmıştır.

Teorik açıdan bakıldığında, tezin analitik çerçevesini oluşturan Sosyal İnşacılık ve Neo-liberal Kurumsalcılık yaklaşımlarının bulgularla tam bir uyum içerisinde olduğu görülmektedir. Araştırmanın ortaya koyduğu sonuca göre; Sosyal İnşacılık ile Neo-Liberal kurumsalcılık yaklaşımlarının birlikte kullanımı, BRICS gibi karmaşık platformlara ilişkin açıklayıcı sonuçlar üretebilmektedir. Sosyal İnşacı perspektiften, BRICS üyelerinin "Batı dışı" bir kimlik inşası süreciyle uluslararası toplumda kendilerine yeni bir statü ve meşruiyet alanı yarattıkları gözlemlenmiştir. Özellikle analiz edilen lider söylemlerinde, mevcut yönetim yapısının "Soğuk Savaş kalıntısı" olarak kodlanması ve "temsil adaleti" vurgusunun bir retoriğin ötesine geçerek ontolojik bir haklılık zeminine oturtulması, grubun yapısal dönüşüm arzusunun kimliksel kökenlerini ortaya koymaktadır. Neo-liberal kurumsalcılık, BRICS'in neden NDB ve CRA gibi alternatif kurumsal araçlar geliştirdiğini açıklarken; Sosyal İnşacılık bu araçların hangi kimliksel ve normatif anlamlar etrafında meşrulaştırıldığını ortaya koymuştur. Böylece BRICS'in davranışlarının ortaklaşa üretilen fikirler, söylemler ve kolektif kimlikler tarafından da şekillendirildiği anlaşılmaktadır. Neo-liberal Kurumsalcı açıdan ise, BRICS, mevcut Bretton Woods kurumlarını tamamen terk etmek yerine, bu yapıların yarattığı "işlem maliyetlerini" ve "siyasi asimetriyi" dengelemek adına rasyonel bir kurumsallaşma stratejisi izlemiştir. Yeni Kalkınma Bankası (NDB) ve Koşullu Rezerv Düzenlemesi (CRA) gibi yapılar, grubun mevcut sistem içerisindeki pazarlık gücünü artırırken, aynı zamanda Batı merkezli finansal mimariye bağımlılığı azaltan işlevsel alternatifler olarak hayata geçirilmiştir. Çalışmanın bulguları, yükselen güçlerin uluslararası sistemdeki davranışlarının açıklanmasında maddi güç unsurları ile normatif faktörlerin birlikte değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Bu tez, 2009'daki ilk zirveden 2024 Kazan Zirvesi ve 2025 projeksiyonlarına kadar uzanan süreçte, platformun eleştirel pozisyonunun "statü içi iyileştirme" talebinden "sistemik dönüşüm" iradesine evrildiğini kanıtlamıştır. İlk yıllarda daha çok ekonomik krizlere karşı eşgüdüm sağlama amacı güden birliktelik, zamanla küresel güvenliğin,

dijital yönetişimin ve çok kutupluluğun yeni normlarını belirleme iddiasına sahip bir yapıya bürünmüştür. Tezin temelini oluşturan karşılaştırmalı analiz bölümünde elde edilen bulgular, BRICS'in küresel yönetişimdeki dönüştürücü gücünün üyeler arasındaki diyalektik bir dengeye dayandığını göstermektedir.

Bu bağlamda grubun "ortak zeminleri", 2009-2025 dönemindeki tüm lider söylemlerinde tutarlı bir şekilde "temsil adaleti" ve "çok kutupluluk" kavramları üzerinden şekillenmiştir. Analiz edilen deklarasyonlarda, özellikle BM Güvenlik Konseyi'nin yapısına yönelik eleştiriler ve IMF/Dünya Bankası gibi kurumlardaki oy haklarının yükselen ekonomiler lehine değiştirilmesi talebi, grubun en güçlü ortak paydası olarak öne çıkmaktadır. Sosyal İnşacı bir bakış açısıyla bu durum, BRICS'in Batı merkezli yönetişim modelini bir "meşruiyet krizi" içerisinde tanımlayarak, Küresel Güney için yeni bir normatif alan açtığını kanıtlamaktadır.

Ancak bu ortak zemin, üye ülkelerin sisteme yaklaşımlarındaki temel farklılıkları ortadan kaldırmamaktadır. Çalışmanın metodolojik kısmında uygulanan söylem analizi; Rusya ve Çin'in "sistemik revizyonist" bir tutum takınarak mevcut yapıları daha radikal bir dille eleştirdiğini, buna karşın Hindistan, Brezilya ve Güney Afrika'nın "reformist" bir çizgi izleyerek sistem içi iyileştirmelere odaklandığını saptamıştır. Özellikle Hindistan'ın "stratejik özerklik" vurgusu ve Brezilya'nın demokratik yönetişim normlarına verdiği önem, BRICS'in farklı ulusal çıkar ve kimliklerin hibrit bir şekilde birleştiği esnek bir platform olduğunu göstermektedir. Büyük güç rekabetinin yoğunlaştığı bu süreçte, platformun bazı üyeler için hem Batı merkezli düzene karşı bir reform zemini hem de yükselen güçler arası asimetrik ilişkilerde bir denge unsuru olarak işlev gördüğü gözlemlenmektedir. Bu durum, üyelerin Çin-Batı ikilemi arasında izledikleri politikaları bir kaldıraç stratejisine dönüştürdüklerini göstermektedir. Zira BRICS, sadece dışsal bir yönetişim arayışı değil, aynı zamanda yükselen güçlerin birbirleri üzerindeki nüfuzunu yönettiği veya sınırlandırdığı çok katmanlı bir mekanizma olarak da kurgulanmaktadır. Dolayısıyla platformun söylemsel birliği, üyelerin sistem içindeki otonomilerini koruma ve birbirlerine karşı temkinli bir dengeleme stratejisi izleme gerekliliğiyle sürekli olarak yeniden müzakere edilmektedir. Bu bağlamda BRICS, üyelerin küresel düzene karşı kolektif bir ses çıkarma çabası ile birbirlerinin sistemik revizyonist eğilimlerini kontrol altında tutma arzusu arasında bir denge kurmaktadır. Platform, bu karmaşık süreçte

sergilediği esneklik sayesinde kurumsallığını korumayı başaran bir esnek çok taraflılık örneği teşkil etmektedir.

2024 yılındaki genişleme süreciyle birlikte bu ortaklık ve farklılık dinamiği daha karmaşık ve çok boyutlu bir hal almıştır. Genişleyen BRICS, enerji güvenliğinden yerel para birimleriyle ticarete kadar geniş bir alanda Batı'nın ontolojik üstünlüğüne meydan okuyan yeni bir "eşdeğerlik zinciri" inşa etmiştir. Sonuç olarak, üye ülkelerin farklı kalkınma modellerine ve siyasi rejimlere sahip olmalarına rağmen, "tek taraflılığa direnç" ve "finansal egemenlik" gibi üst temalarda sağladıkları mutabakat, platformu küresel yönetim reformu tartışmalarının merkezine yerleştirmiştir.

BRICS'in küresel yönetimdeki rolü, 2025 yılı itibarıyla sadece mevcut kurumlar içindeki payını artırma çabasından, küresel sistemin kurucu mantığını dijital ve finansal egemenlik üzerinden yeniden kurgulama aşamasına geçmiştir. Yapılan analizler göstermiştir ki, platformun gelecekteki etkinliği, özellikle bağımsız ödeme sistemlerinin hayata geçirilmesi ve dijital para birimleri üzerinden yürütülecek yeni bir ticaret mimarisinin inşasına bağlıdır. Bu süreç, sadece ekonomik bir tercih değil, aynı zamanda uluslararası ilişkilerde Batı merkezli finansal yaptırımların birer dış politika aracı olarak kullanılmasını kısıtlayacak normatif bir meydan okumadır.

Akademik literatür açısından ise bu çalışma, yükselen güçlerin kurumsal reform taleplerinin sadece maddi güç kaymalarının bir sonucu olmadığını, aynı zamanda dilsel ve kimlikli bir inşa süreci olduğunu ortaya koyarak Sosyal İnşacı literatüre katkı sunmaktadır. BRICS, uluslararası sistemin anarşik yapısında işbirliğinin ve kolektif kimlik inşasının hibrit bir modeli olarak, geleneksel ittifak kuramlarının ötesinde bir örneklem sunmaktadır. Çalışma boyunca elde edilen veriler, BRICS'in heterojen yapısına rağmen küresel yönetimdeki meşruiyet krizini bir kaldıraç olarak kullanarak, Küresel Güney'in taleplerini uluslararası siyasetin merkezine yerleştirdiğini kanıtlamıştır.

Çalışma, literatürde BRICS ile ilgili sıklıkla ekonomik göstergeler, ticaret hacimleri veya jeopolitik rekabet üzerinden yürütülen analizlerden farklı olarak, platformun küresel yönetim reformu tartışmalarının söylemsel ve normatif boyutuna odaklanmıştır. Çalışma boyunca incelenen lider söylemleri, reform taleplerinin kurumsal temsil meselesinin yanında; adalet, egemen eşitlik, kalkınma hakkı ve çok kutupluluk gibi

normatif kavramlar üzerinden daha geniş bir uluslararası düzen düşleminin inşa edilmeye çalışıldığını göstermiştir.

Sonuç olarak bu tez, BRICS platformunun küresel yönetim mekanizmalarını reform etme iradesinin, dünya düzenindeki yapısal dönüşümün en önemli katalizörlerinden biri olduğunu saptamıştır. Platformun ortak zeminleri, küresel asimetriye karşı birleşik bir duruş sergilenmesini sağlarken; farklı yaklaşımları ise çok kutuplu dünyanın gerektirdiği çoğulculuğu yansıtmaktadır. 2025 projeksiyonları ışığında BRICS, artık sistemin çeperinde yer alan bir eleştiri odağı değil, sistemin kalbinde yeni normlar ve kurumlar inşa eden kurucu bir aktördür.

KAYNAKLAR

Abdenur, A. E., Esteves, P., & Gama, C. F. P. S. (2014): BRICS and global governance reform: A two-pronged approach. In A. Bawa, N. Bohler-Muller, S. Fikeni, S. Zondi, & S. Naidu (Eds.), *BRICS and Africa: Partnership for development, integration and industrialisation: Papers of the fifth BRICS academic forum* (pp. 52-59). Department of International Relations and Cooperation.

Adler 1997: E. Adler, "Seizing the Middle Ground: Constructivism in World Politics", *European Journal of International Relations*, 3(3): 319-363.

Agreement on the New Development Bank 2014: Agreement on the New Development Bank, Şanghai. <http://www.brics.utoronto.ca/docs/140715-bank.html>

Anjum 2025: Ali Ashar Anjum, "BRICS' Significance in Global Governance and Their Role in Challenging the Existing World Order", *International Journal of Research and Innovation in Social Science IJRISS*, 9(4), 2831-2837.

Austin 1962: John Langshaw Austin, "How to Do Things with Words", *Oxford University Press*, Oxford.

Bolsonaro, J. (2020): Speech by the President of the Republic of Brazil, Jair Bolsonaro, at the opening of the 75th United Nations General Assembly [Speech transcript]. United Nations General Assembly, New York, NY, United States. https://funag.gov.br/images/2020/NovaPoliticaExterna/56_Bolsonaro_75UNGAen.pdf

BRICS Information Portal 2024: "XVI BRICS Summit - Kazan Declaration: Strengthening Multilateralism for Just Global Development and Security", Kazan. <https://infobrics.org/en/documents/2024/>

BRICS Leaders. (2017, September 4). *Xiamen declaration*. Ninth BRICS Summit, Xiamen, China. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. <https://bricsthinktankscouncil.org/knowledge-base/17th-brics-summit-rio-de-janeiro-declaration-2025/>

BRIC 2009: BRIC Leaders, “Joint Statement of the BRIC Countries' Leaders”, Yekaterinburg, Russia, June 16, 2009. <https://bricsthinktankscouncil.org/knowledge-base/joint-statement/>

BRICS 2011: BRICS Leaders, “Sanya Declaration: Third BRICS Summit”, Sanya, Hainan, China, April 14, 2011. https://infobrics.org/files/country/russia/documents/2011/2011_04_14_China_Hainan_Sanya_III_Sammit_Declaration_En.pdf

BRICS 2014: BRICS Leaders, “The Sixth BRICS Summit: Fortaleza Declaration”, Fortaleza, Brazil, July 15, 2014. https://infobrics.org/files/country/russia/documents/2014/2014_06_15_Brazil_Fortaleza_VI_Sammit_Declaration_EN.pdf

BRICS 2017: BRICS Leaders, “BRICS Leaders Xiamen Declaration”, Xiamen, China, September 4, 2017. https://infobrics.org/files/country/russia/documents/2017/2017_09_04_China_Xiamen_IX_Sammit_Declaration_en.pdf

BRICS 2023: BRICS Leaders, “Johannesburg II Declaration: BRICS and Africa: Partnership for Mutually Accelerated Growth, Sustainable Development and Inclusive Multilateralism”, Johannesburg, South Africa, August 23, 2023. https://infobrics.org/files/country/russia/documents/2023/2023_08_23_RSA_Johannesburg_XV_Sammit_II_Declaration_en.pdf

BRICS 2024: BRICS Information Portal. XVI BRICS Summit- Kazan Declaration: Strengthening Multilateralism for Just Global Development and Security. 23 Ekim 2024, Kazan. https://infobrics.org/files/country/russia/documents/2024/2024_10_23_Russia_Kazan_XVI_Summit_Declaration_en.pdf

Brütsch ve Papa 2012: C. Brütsch ve M. Papa, “Deconstructing the BRICS: Bargaining Coalition, Imagined Community or Geopolitical Fad?”, CRP Working Paper Series, 5: 1-25.

Bunde vd. 2025: T. Bunde, S. Eisentraut ve L. Schütte, Munich Security Report 2025: Multipolarization, Münih.

Duggan vd. 2022: N. Duggan, B. Hooijmaaijers, M. Rewizorski ve E. Arapova, “Symposium: The BRICS, Global Governance and Challenges for South-South Cooperation in a Post-Western World”, *International Journal of Comparative Sociology*.

Durokifa, A., Edwin, I., & Abdul-Wasi, M. B. (2018). South Africa's inclusion in BRICS: Challenges and prospects for development in Africa. *International Journal of African Renaissance Studies - Multi-, Inter- and Transdisciplinarity*, 13(2), 27-41.

Düzgit 2011: S. A. Düzgit, “Avrupa Birliği-Türkiye İlişkilerine Postyapısalcı Yaklaşım: Almanya Örneğinde Dış Politika ve Söylem Analizi”, *Uluslararası İlişkiler*, 8(29): 49-70.

Düzgit 2014: S. A. Düzgit, “Critical Discourse Analysis in Analysing European Union Foreign Policy: Prospects and Challenges”, *Cooperation and Conflict*, 49(3): 354-367.

Düzgit ve Rumelili 2019: S. A. Düzgit ve B. Rumelili, “Discourse Analysis: Strengths and Shortcomings”, *All Azimuth*, 8(2): 285-305.

Embassy of India, 1998, December 22: Address by Prime Minister Shri Atal Bihari Vajpayee at the banquet in honour of H.E. Mr. Yevgeny Primakov, Prime Minister of the Russian Federation, Washington, D.C.
<https://www.indianembassyusa.gov.in/ArchivesDetails?id=174>

Fairclough 1992: N. Fairclough, *Discourse and Social Change*, Cambridge.

Fairclough 1992a: N. Fairclough, “Intertextuality in Critical Discourse Analysis”, *Linguistics and Education*, 4(3-4): 269-293.

Fairclough 2003: N. Fairclough, *Analysing Discourse: Textual Analysis for Social Research*, London.

Finnemore ve Sikkink 1998: M. Finnemore ve K. Sikkink, “International Norm Dynamics and Political Change”, *International Organization*, 52(4): 887-917.

Griffith-Jones, S. 2014: Stephany Griffith-Jones, “*A BRICS development bank: A dream coming true?*” (Tartışma Metni No. 215). Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD), Cenevre.

Hale vd. 2013: T. Hale, D. Held ve K. Young, Gridlock: “Why Global Cooperation is Failing When We Need it Most”, Cambridge.

Harrison, P. (2014): Philip Harrison, “South Africa in the BRICS”. *OASIS*, (19).

Hopf 1998: T. Hopf, “The Promise of Constructivism in International Relations Theory”, *International Security*, 23(1): 171-200.

Hu 2009: Hu Jintao, “Unite as one and work for a bright future” *64th Session of the United Nations General Assembly*, New York, NY, United States. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. https://www.mfa.gov.cn/eng/wjb/zzjg_663340/gjs_665170/gjzzyhy_665174/2594_665176/2602_665192/202406/t20240606_11404509.html

Hu, 2010: Hu Jintao, *Cooperation, openness, mutual benefit and win-win strategy*, 2nd BRIC Summit, Brasília, Brazil. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. https://www.fmprc.gov.cn/eng/xw/zyjh/202405/t20240530_11340165.html

Hurrell 2006: A. Hurrell, “Hegemony, Liberalism and Global Order: What Space for Would-Be Great Powers?”, *International Affairs*, 82(1): 1-19.

Ikenberry 2001: G. J. Ikenberry, *After Victory: Institutions, Strategic Restraint, and the Rebuilding of Order After Major Wars*, Princeton.

IMF 2025: World Economic Outlook Database: Share of World GDP Based on Purchasing-Power-Parity (PPP), Washington. <https://www.imf.org/external/datamapper/PPPSH@WEO/OEMDC/ADVEC>

IMF Quata and Voting Shares <https://www.imf.org/en/about/executive-board/members-quotas>

Isaac, A. 2022, November 23. UN agrees global tax rules resolution giving developing nations greater say. The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/2022/nov/23/un-agrees-global-tax-rules-resolution-giving-developing-nations-greater-say>

Iwashita, A. 2007: Akihiro Iwashita, “Primakov Redux? Russia and the “Strategic Triangles” in Asia” SRC-Hokkaido University COE Program, Sapporo.

Jaishankar, S. 2025: Subrahmanyam Jaishankar, *Statement by External Affairs Minister, Dr. S. Jaishankar, at the general debate of the 80th session of the UNGA* [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. <https://gadebate.un.org/en/80/india>

Jaishankar, S. 2024: Subrahmanyam Jaishankar, *Statement by External Affairs Minister, Dr. S. Jaishankar, at the general debate of the 79th session of the UNGA* [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. <https://gadebate.un.org/en/79/india>

Jaishankar, S. 2023: Subrahmanyam Jaishankar, *National Statement by External Affairs Minister, Dr. S. Jaishankar, at the general debate of the 78th UNGA* [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. <https://gadebate.un.org/en/78/india>

Kahler 2016: M. Kahler, “The Global Economic Multilaterals: Will Eighty Years be Enough?”, *Global Governance*, 22(1): 1-8.

Karaçay ve Pür 2025: A. B. Karaçay ve F. Pür, “Yükselen Güçlerin Dengeleme Aracı: BRICS Ülkeleri”, *Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(1).

Keohane 1984: R. O. Keohane, *After Hegemony: Cooperation and Discord in the World Political Economy*, Princeton.

Keohane 1989: R. O. Keohane, *International Institutions and State Power: Essays in International Relations Theory*, London.

Keohane ve Nye 2011: R. Keohane ve J. S. Nye, *Power and Interdependence*, New York.

Korkmaz 2024: Hüseyin Korkmaz, “Türkiye, BRICS ve Çok Kutupluluk: Jeopolitik Bir Dengeleme”, *AA Analiz*. <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/analiz-turkiye-brics-ve-cok-kutupluluk-jeopolitik-bir-dengeleme/3247499>

Krasner 1982: S. D. Krasner, “Structural Causes and Regime Consequences”, International Organization, 36(2): 185-205.

Krishna, S. M. 2010: *Statement by Mr. S. M. Krishna, Minister of External Affairs of India, at the general debate of the 65th session of the United Nations General Assembly* [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. <https://gadebate.un.org/en/65/india>

Krishna, S. M. 2009: *Statement by H. E. Mr. S. M. Krishna, Minister of External Affairs of India, at the general debate of the 64th session of the United Nations General Assembly* [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. <https://gadebate.un.org/en/64/india>

Laclau ve Mouffe 1985: Ernesto Laclau ve Chantal Mouffe, *Hegemony and Socialist Strategy: Towards a Radical Democratic Politics*, London.

Larionova ve Kirton 2018: M. Larionova ve J. Kirton, *BRICS and Global Governance*, London.

Lavrov, S. V. 2025: *Statement by Mr. Sergey V. Lavrov, Minister for Foreign Affairs of the Russian Federation, at the general debate of the 80th session of the UN General Assembly* [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. https://mid.ru/en/foreign_policy/news/2049686/

Lavrov S. V. 2024: *Statement by Mr. Sergey V. Lavrov, Minister for Foreign Affairs of the Russian Federation, at the general debate of the 79th session of the UN General Assembly* [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. https://mid.ru/en/foreign_policy/news/1972774/

Lavrov S. V. 2022: *Statement by Mr. Sergey V. Lavrov, Minister for Foreign Affairs of the Russian Federation, at the general debate of the 77th session of the UN General Assembly* [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. https://mid.ru/en/foreign_policy/news/1831211/

Lissovolik, Y. (2017, July). *BRICS-Plus: Alternative globalization in the making?* (Valdai Papers, No. 69). Valdai Discussion Club. ISBN 978-5-906757-57-9.
<https://valdaiclub.com/files/14927/>

Liu ve Papa 2022: Z. Z. Liu ve M. Papa, *Can BRICS De-Dollarize the Global Financial System?*, Cambridge.

Lula da Silva 2025: Brazil: Statement summary. General Debate of the 80th Session of the United Nations General Assembly. <https://gadebate.un.org/en/80/brazil>

Lula da Silva 2024: *President Lula takes part in the 16th BRICS Summit between October 22 and 24*. Presidência da República, Government of Brazil.
<https://www.gov.br/planalto/en/latest-news/2024/10/president-lula-takes-part-in-the-16th-brics-summit-between-october-22-and-24>

Lula da Silva 2023: Speech by President Luiz Inácio Lula da Silva During the Plenary Session of the 15th BRICS Summit, Johannesburg, August 23, 2023.
<https://worldjpn.net/documents/texts/BRICS/20230823.S3E.html>

Mearsheimer 2019: J. J. Mearsheimer, “Bound to Fail: The Rise and Fall of the Liberal International Order”, *International Security*, 43(4): 7-50.

Medvedev, D. A. 2012: Speech at BRICS Summit expanded meeting (New Delhi, India) Presidential Executive Office of Russia.
<http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/14870>

Medvedev, D. A. 2011: Speech at the BRICS Summit in Sanya (China). Presidential Executive Office of Russia. <http://en.kremlin.ru/events/president/news/10937>

Medvedev, D. A. 2009: Speech by President of Russia Dmitry Medvedev at the First BRIC Summit. Presidential Executive Office of Russia. Yekaterinburg.
<http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/4475>

Milliken 1999: J. Milliken, “The Study of Discourse in International Relations: A Critique of Research and Methods”, *European Journal of International Relations*, 5(2): 225-254.

Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation (2023) The Concept of the Foreign Policy of the Russian Federation. Unofficial translation, Approved by Decree of the President of the Russian Federation no. 229, March 31, 2023. Madde 19. https://mid.ru/en/foreign_policy/fundamental_documents/1860586/

Minko, Abraham Ename 2025: Abraham Ename Minko, "The Role of BRICS in Shaping the New World Order: A Case Study of South Africa's Influence and Opportunities in the African Continental Free Trade Area (AfCFTA)". *Uluslararası İlişkiler ve Politika Dergisi*, 5(2), 91-112. <https://doi.org/10.62334/ulipod.1605176>

Modi, N. 2024: Prime Minister Narendra Modi's Address at the 16th BRICS Summit (Plenary Session), Kazan, October 23, 2024. https://www.mea.gov.in/speeches-statements?dtl/38453/English_Translation_of_Prime_Ministers_Remarks_at_the_Open_Plenary_of_the_16th_BRICS_Summit

Modi, N. 2022: Narendra Modi, "Statement at the 14th BRICS Summit", Pekin/Online. <https://www.america-times.com/opening-remarks-by-prime-minister-shri-narendra-modi-at-xiv-brics-summit-2022/>

Modi, N. 2020: Narendra Modi, Address at the 75th Session of the UN General Assembly", New York <https://www.un.org/en/ga/generaldebate/archive/generaldebate75/en/>

Modi, N. 2018: Narendra Modi, Speech at the 10th BRICS Summit Plenary Session, Johannesburg. <https://www.youtube.com/watch?v=vHZFEQzIrtM>

Modi, N. 2016: Narendra Modi, "Address at the 8th BRICS Summit", Goa. <https://www.ndtv.com/india-news/full-text-of-pm-narendra-modis-speech-at-brics-leaders-plenary-session-1474881>

Modi N. 2014a: Prime Minister Narendra Modi at the Sixth BRICS Summit Plenary Session, Fortaleza, July 15, 2014. https://www.mea.gov.in/Speeches-Statements.htm?dtl/23636/Prime_Ministers_statement_at_the_Plenary_Session_of_the_6th_BRICS_Summit_Inclusive_Growth_Sustainable_Solutions

Modi, N. 2014b: Narendra Modi, "Address to the 69th Session of the UN General Assembly", New York. General debate of the 69th session of the United Nations General Assembly [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. <https://gadebate.un.org/en/69/india>

Moravcsik 1997: A. Moravcsik, "Taking Preferences Seriously: A Liberal Theory of International Politics", *International Organization*, 51(4): 513-553.

Neumann 2008: I. B. Neumann, "Discourse Analysis", A. Klotz ve D. Prakash (Ed.), *Qualitative Methods in International Relations içinde*, New York, 61-77.

O'Neill 2001: J. O'Neill, *Building Better Global Economic BRICs*, New York. <https://www.goldmansachs.com/insights/goldman-sachs-research/building-better>

Onuf 2012: N. G. Onuf, *World of Our Making: Rules and Rule in Social Theory and International Relations*, London.

Öğün 2013: Baybars Öğün, *Soğuk Savaş Sonrası Türk Dış Politikasında Söylem ve Eylem: Türkiye-AB İlişkileri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara.

Önür 2025: Ece Önür, "Batı Merkezli Düzenin Ötesi: BRICS ve Küresel Yönetişimde Değişim Arayışı", Ankara. <https://www.ankasam.org/anka-analizler/bati-merkezli-duzenin-otesi-brics-ve-kuresel-yonetisimde-degisim-arayisi/>

Patton 2002: M. Q. Patton, *Qualitative Research and Evaluation Methods*, (3. bs.) Sage Publications, California.

Prat 2025: Lillie F. Prat, "BRICS and Global Governance Reform: Ontological Realism for an Equitable World Order", *Revista Tempo do Mundo*.

Putin, V. 2024: Welcoming remarks by Vladimir Putin to the participants of the 16th BRICS Summit [Speech transcript]. The Kremlin, Official Internet Resources of the President of Russia. <http://en.kremlin.ru/events/president/news/75385>

Putin, V. 2022: President of the Russian Federation Vladimir Putin at the 14th BRICS Summit [Speech transcript]. The Kremlin, Official Internet Resources of the President of Russia. <http://en.kremlin.ru/events/president/news/68696>

Putin, V. 2020: Speech by President of Russia Vladimir Putin at the 12th BRICS Summit [Zirve konuşması]. Presidential Executive Office of Russia. <http://en.special.kremlin.ru/events/president/transcripts/64430>

Putin, V. 2018: BRICS Summit: Expanded meeting [Konuşma metni/Resmi bildiri]. 10. BRICS Zirvesi Genişletilmiş Oturumu, Johannesburg, Güney Afrika. Rusya Devlet Başkanlığı Resmi Web Sitesi. , <http://en.kremlin.ru/events/president/news/58119>

Putin, V. 2014: Speech at BRICS Summit plenary session 6. BRICS Zirvesi Genel Oturumu, Fortaleza, Brezilya. Rusya Devlet Başkanlığı Resmî Web Sitesi. <http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/46229>

Ramaphosa, C. 2024: Statement at the 79th Session of the United Nations General Assembly. United Nations General Assembly, New York. <https://gadebate.un.org/en/79/south-africa>

Ramaphosa, C. 2023: Cyril Ramaphosa, Statement at the 78th Session of the United Nations General Assembly. United Nations General Assembly, New York. <https://gadebate.un.org/en/78/south-africa>

Ramaphosa, C. 2021: Statement by H.E. Mr Cyril Ramaphosa, President of the Republic of South Africa, at the 76th Session of the United Nations General Assembly. United Nations General Assembly, New York. <https://gadebate.un.org/en/76/south-africa>

Reus-Smit 1999: C. Reus-Smit, The Moral Purpose of the State: Culture, Social Identity, and Institutional Rationality in International Relations, Princeton.

Riad vd. 2012: S. Riad, E. Vaara ve N. Zhang, “The Intertextual Production of International Relations in Mergers and Acquisitions”, Organization Studies, 33(1): 121-148.

Roberts vd. 2018: C. Roberts, L. E. Armijo ve S. N. Katada, “The BRICS and Collective Financial Statecraft”, Oxford University Press, Oxford.

Roberts 2010: C. Roberts, “Russia’s BRICs Diplomacy: Rising Outsider with Dreams of an Insider”, *Political Science Quarterly*, 42(1): 38-73.

Rousseff, D. 2015: Dilma Rousseff, Statement by H. E. Dilma Rousseff, President of the Federative Republic of Brazil, at the opening of the general debate of the 70th session of the United Nations General Assembly [Speech transcript]. United Nations, New York, NY, United States. <https://gadebate.un.org/en/70/brazil>

Rousseff, D. 2013: Dilma Rousseff, Statement by H. E. Dilma Rousseff, President of the Federative Republic of Brazil, at the opening of the general debate of the 68th session of the United Nations General Assembly [Genel Kurul konuşması]. United Nations, New York, NY, United States. <https://gadebate.un.org/en/68/brazil>

Rousseff, D. 2011: Dilma Rousseff, *Statement by H. E. Dilma Rousseff, President of the Federative Republic of Brazil, at the opening of the general debate of the 66th session of the United Nations General Assembly* [Speech transcript]. United Nations, New York, NY, United States. <https://gadebate.un.org/en/66/brazil>

Sekine, E. (2011). The impact of the third BRICS summit. *Nomura Journal of Capital Markets*, 3(1), 1-6.

Sinha ve Dorschner 2010: A. Sinha ve J. P. Dorschner, “India: Rising Power or a Mere Revolution of Rising Expectations?”, *Polity*, 42(1): 74-99.

Singh, M. 2011: Statement by H. E. Dr. Manmohan Singh, Prime Minister of India, at the general debate of the 66th session of the United Nations General Assembly [Genel Kurul konuşması]. United Nations Digital Library. <https://gadebate.un.org/en/66/india>

Singh, M. 2009: Manmohan Singh, "Statement at the Plenary Session of the BRIC Summit", Yekaterinburg. <https://www.archivepmo.nic.in/drmanmohansingh/speech-details.php?nodeid=763>

Sotero ve Armijo 2007: P. Sotero ve L. E. Armijo, “Brazil: To Be or Not to Be a BRIC?”, *Asian Perspective*, 31(4): 43-70.

South Centre, Statement on the Fourth International Conference on Financing for Development, 2025. <https://www.southcentre.int/about-the-south-centre/>

Steil, B., & Litan, R. E. 2006: Benn Steil, Robert Litan, “Financial Statecraft: The Role of Financial Markets in American Foreign Policy”, Yale University Press, New Haven.

Stuenkel 2015: O. Stuenkel, *The BRICS and the Future of Global Order*, Lanham.

Stuenkel 2016: O. Stuenkel, *Post-Western World: How Emerging Powers are Remaking Global Order*, Cambridge.

Stuenkel 2022: O. Stuenkel, *The Post-Western World: Emergence of a Multipolar Order*, Brookings Institution Press, Washington.

Temer, M. 2017: Statement by H. E. Mr. Michel Temer, President of the Federative Republic of Brazil, at the opening of the general debate of the 72nd session of the United Nations General Assembly [Speech transcript]. United Nations General Assembly, New York, NY, United States <https://gadebate.un.org/en/73/brazil>

Tooze 2022: Adam Tooze, “Welcome to the World of the Polycrisis”, *Financial Times*, <https://www.ft.com/content/498398e7-11b1-494b-9cd3-6d669dc3de33>

Van Dijk 1997: T. A. Van Dijk, “What is Political Discourse Analysis?”, *Belgian Journal of Linguistics*, 11(1): 11-52.

Wang 2022: A. X. Wang, “China’s Leadership in BRICS Governance”, *International Organisations Research Journal*, 17(2): 1-18.

Weiss, 2013: Thomas G. Weiss, “*Global governance: What? Why? Whither?*” Cambridge, UK: Polity Press.

Wendt 1992: A. Wendt, “Anarchy is What States Make of It: The Social Construction of Power Politics”, *International Organization*, 46(2): 391-425.

Wendt 1995: A. Wendt, “Constructing International Politics”, *International Security*, 20(1): 71-81.

Wendt 1999: A. Wendt, *Social Theory of International Politics*, Cambridge.

Wiener 2014: Antje Wiener, “A Theory of Contestation”, *Heidelberg: Springer Briefs in Political Science*, University of Hamburg, Hamburg.

Wilson ve Purushothaman 2003: D. Wilson ve R. Purushothaman, *Dreaming with BRICs: The Path to 2050*, Goldman Sachs, New York.
<https://www.goldmansachs.com/insights/goldman-sachs-research/brics-dream>

Wodak ve Meyer 2009: R. Wodak ve M. Meyer, *Methods of Critical Discourse Analysis*, London.

Xi, 2024: Xi Jinping, 16. BRICS Zirvesi, Kazan, Rusya. Çin Halk Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı. https://www.mfa.gov.cn/eng/xw/zyxw/202410/t20241025_11516006.html

Xi 2023: Xi Jinping, “Seeking Development Through Solidarity and Cooperation and Shouldering Responsibility for Peace”, Speech at the 15th BRICS Summit, Johannesburg, August 23, 2023.
https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xw/zyjh/202405/t20240530_11341752.html

Xi, 2022: Xi Jinping, “Fostering high-quality partnership and embarking on a new journey of BRICS cooperation”. *14th BRICS Summit, Virtual Conference*. Xinhua News Agency. https://brics2022.mfa.gov.cn/eng/tpxw/202206/t20220627_10710512.html

Xi, 2020: Xi, Jinping, “Fighting COVID-19 in solidarity and advancing BRICS cooperation through concerted efforts” *12. BRICS Zirvesi*, Pekin, Çin. China's Diplomacy in the New Era. https://en.chinadiplomacy.org.cn/2021-01/27/content_77158969.shtm

Xi 2019: Xi Jinping, “Together for a new chapter in BRICS cooperation”, BRICS Brezilya Zirvesi Genel Oturumu, Brezilya. China Daily. <https://www.chinadaily.com.cn/a/201911/15/WS5dce13b1a310cf3e3557798a.html>

Xi 2017: Xi Jinping, “Stronger BRICS Partnership for a Brighter Future”, Keynote Speech at the BRICS Xiamen Summit, Xiamen, September 4, 2017. https://www.chinadaily.com.cn/world/2017-09/04/content_31545454.htm

Xi, 2016: Xi Jinping, Cement confidence and seek common development, 8th BRICS Summit, Goa, India. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. <https://en.people.cn/n3/2016/1017/c90000-9127975.html>

Xi, 2015: Xi Jinping, Working together to forge a new partnership of win-win cooperation and create a community of shared future for mankind [Konuşma metni]. *BM Genel Kurulu 70. Oturumu Genel Görüşmeleri*, New York, ABD. Çin Halk Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı. https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/jj/2015zt/xjpdmgjxgsfwbcxlgcl70znxlfh/202406/t20240606_11381584.html

Xi 2013: Xi Jinping, “Work Hand in Hand for Common Development”, Speech at the Fifth BRICS Summit, Durban, March 27, 2013. https://www.fmprc.gov.cn/eng/xw/zyjh/202405/t20240530_11340562.html

Yeşilyurt 2025: Y. Yeşilyurt, “Post-Hegemonik Dönemde Ulus-Devletin Geleceği: Çok Kutuplu Dünyada Yeni Dinamikler”, *Muhafazakâr Sanat Dergisi*, 21(68): 230-245.

Zuma, J. 2017: *Statement by President Jacob Zuma at the 72nd Session of the United Nations General Assembly*. United Nations General Assembly, New York. <https://gadebate.un.org/en/72/south-africa>

Zuma, J. 2013: Address by President Jacob Zuma to the 5th BRICS Summit leaders plenary session [Konuşma metni]. BRICS Bilgi Merkezi, Toronto Üniversitesi. , <http://www.brics.utoronto.ca/docs/130327-zuma-address.html>

Zuma, J. 2011: Jacob Zuma, South Africa - President addresses General Debate, 66th Session [Konuşma metni/Video kaydı]. BM 66. Genel Kurulu Genel Görüşmeleri, New York, ABD. Birleşmiş Milletler Genel Kurul Tartışmaları Arşivi., <https://gadebate.un.org/en/66/south-africa>

Özgeçmiş

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Betül Kamış

E-posta: betulkamis62@gmail.com / 92220001971@ogrenci.ege.edu.tr.

Eğitim Bilgileri

Yüksek Lisans: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı

Lisans: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü

Lise: Urla Hakan Çeken Anadolu Lisesi

TEŞEKKÜR

Tezin başlangıç aşamasındaki yönlendirmeleri, akademik katkıları ve çalışmanın temel çerçevesinin oluşturulmasındaki destekleri için ilk danışmanım Sayın Doç. Dr. Ali Onur Tepeciklioğlu'na teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmanın yürütülmesi ve sonuçlandırılması sürecinde danışmanlığımı üstlenerek kıymetli önerileriyle tezin bilimsel niteliğinin geliştirilmesine katkı sağlayan mevcut danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Selin Balcı'ya teşekkür ederim.

Eğitim hayatım boyunca maddi manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen sevgili aileme şükran borçluyum. Onların güveni bu akademik yolculuktaki en büyük motivasyon kaynağım olmuştur.

Son olarak, tez yazımının zorlu anlarını paylaştığım, her zorlukta bana destek olan ve bu süreci benim için çok daha anlamlı kılan tüm arkadaşlarıma yanımda oldukları için yürekten teşekkür ederim.